

रयत शिक्षण संस्थेचे,
**लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व
वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा**

ता. मोखाडा, जि. पालघर
नॅक पुनर्मूल्यांकन A+ Grade (3.43 CGPA)

भारत जोडो यात्रेच्या निमित्ताने मोखाडा नगरीत आलेल्या आदरणीय खासदार राहुल गांधी यांना कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे चरित्र पुस्तक सदिच्छा भेट देताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

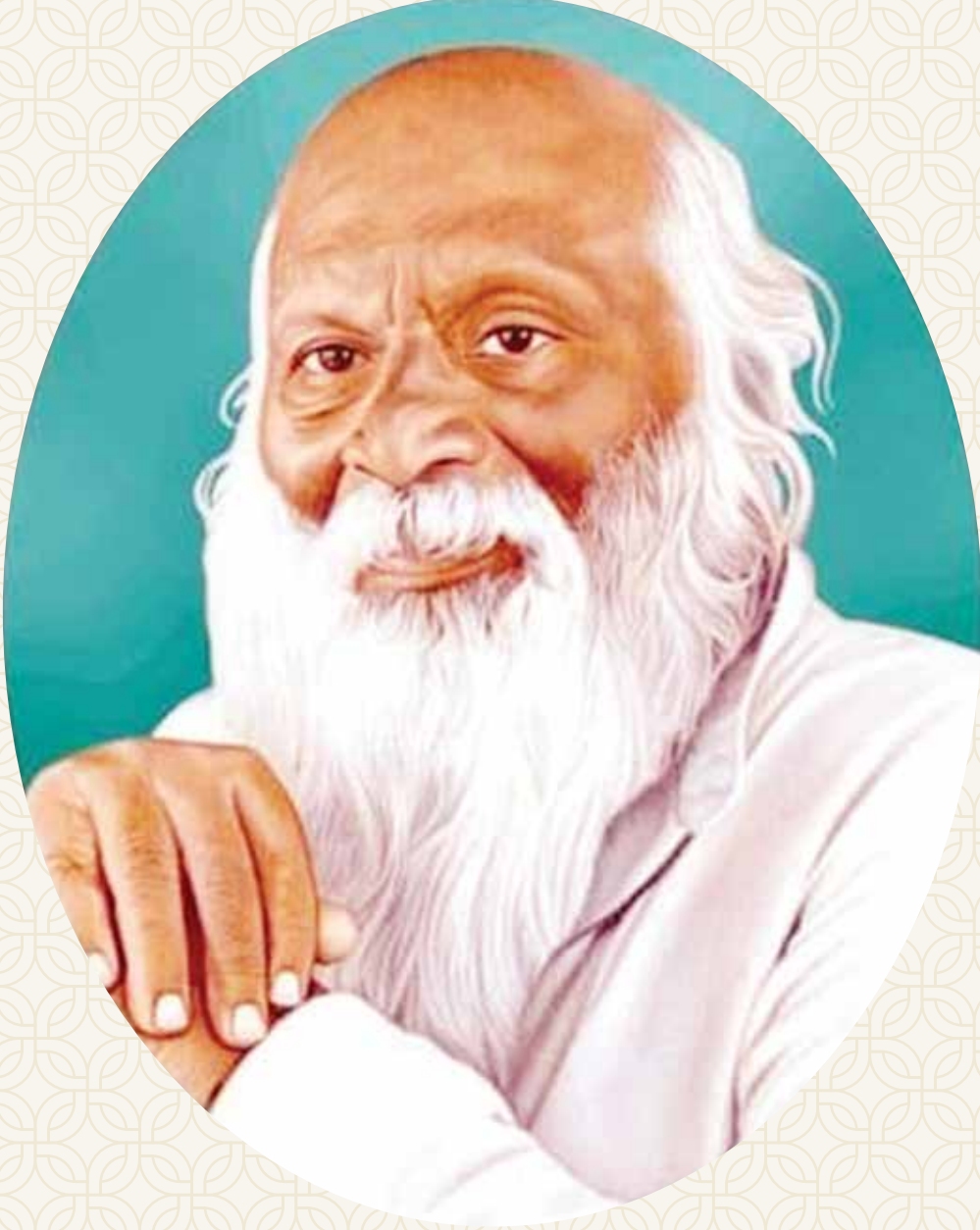

महाविद्यालय विकास समितीच्या बैठकीत मा. रामशेठ ठाकूर यांचा सत्कार

महाविद्यालय विकास समितीच्या बैठकीत व्हा. चेअरमन अॅड. भगीरथ शिंदे यांचा सत्कार

संस्थापक
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील
डी.लिट्.

संस्कृती
२०२३-२४

आमचे आधारस्तंभ

पद्मविभूषण मा. शरदचंद्रजी पवार
अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

संस्कृती
२०२३-२४

आमचे प्रेरणास्थान

मा. चंद्रकांत दळवी
चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

आमचे आदर्श

मा. रामशेठ ठाकूर

सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

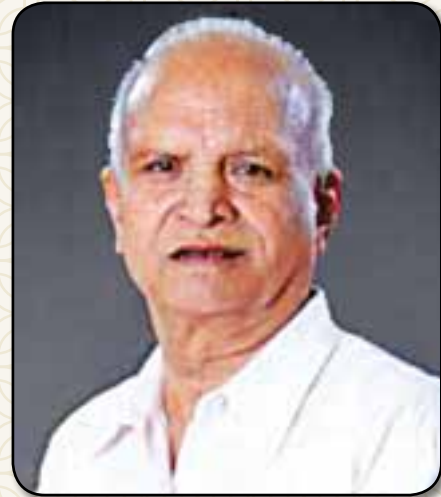
संस्था पदाधिकारी

पद्मविभूषण मा. शरदचंद्रजी पवार
अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. चंद्रकांत दळवी
चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. अॅड. भगीरथ शिंदे
व्हा. चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

संस्था पदाधिकारी

मा. रामशेठ ठाकूर
सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. बाळाराम पाटील
चेअरमन, रायगड विभाग,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा.विकास देशमुख
सचिव,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा.प्रिं.डॉ. ज्ञानदेव म्हस्के
सहसचिव, (उच्च शिक्षण)
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा.प्रिं.डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे
ऑडीटर,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. बंडू पवार
सहसचिव, (माध्य.)
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

कुशल नेतृत्व

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या समवेत संस्कृती अंक संपादक मंडळ

विद्यार्थी परिषद

धिरेश जाधव
सचिव, विद्यार्थी परिषद

मोहन हाडोंगा
एफ.वाय. बी.ए.

सबा शेख
एफ. वाय. बी. कॉम.

प्राजक्ता मोरे
एफ. वाय. बी. एस्सी.

कल्पना गावीत
एस. वाय. बी. ए.

शालिनी चौधरी
एस. वाय. बी. कॉम.

तुषार घाणे
एस. वाय. बी. एस्सी.

भावेश गांगड
टी. वाय. बी. ए.

भाग्यश्री वारधडे
टी. वाय. बी. कॉम.

प्रिती गावीत
एम. ए. (I)

आरती जांभळे
एम. ए. (II)

प्रथमेश जाधव
क्रीडा प्रतिनिधी

माई रावते
सांस्कृतिक प्रतिनिधी

प्रसाद गारे
रा.से.यो. प्रतिनिधी

भारती कामडी
प्राचार्य नियुक्त

मित्तल वारधडे
प्राचार्य नियुक्त

इतिहास विभाग

AAA समितीची इतिहास विभागास भेट

'आदिवासी संस्कृती दर्शन' उद्घाटन प्रसंगी प्रमुख पाहुणे
श्री भास्कर राऊत व प्राध्यापक वर्ग

'इतिहास अभ्यास मंडळ' उद्घाटन कार्यक्रमाप्रसंगी बोलताना
प्रा. दीपक अधिकारी

'जिमखाना व स्पोर्ट्स' उद्घाटन कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

इतिहास विभाग आयोजित 'ऐतिहासिक चित्रपट' पाहताना विद्यार्थी

मोखाडा परिसरातील महिला शेतमजुरांशी संवाद साधताना
इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. संतोष जाधव व विद्यार्थी

अर्थशास्त्र विभाग

AAA समितीची अर्थशास्त्र विभागास भेट

‘जीवन आणि भविष्यातील नियोजनात करिअर मार्गदर्शन’ या विषयावरील कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना श्री. विजय कुसूंबे

कळंबोली कॉलेज येथे ‘यशस्वी जीवनात कठोर परिश्रमाचे महत्त्व’ या विषयावर मार्गदर्शन करताना डॉ. वाय. एच. उलवेकर

‘लाईव्ह बजेट-२०२४’ कार्यक्रमात सहभागी महाविद्यालयातील प्राध्यापक व विद्यार्थी

अर्थशास्त्र विभागातील प्राध्यापक व विद्यार्थी यांनी मोखाड्यातील राईस मिलला दिलेली भेट

कावळपाडा या ठिकाणी ‘दैनंदिन जीवनात आर्थिक साक्षरतेचे महत्त्व’ या संबंधी सव्हे करताना विद्यार्थी

सांस्कृतिक विभाग (उन्मेष सृजनरंगाचा)

देशभक्तीपर नृत्य सादर करताना एम. सी. व्ही. सी. विभागातील
इयत्ता ११ वी च्या विद्यार्थिनी

कोळीगीत सादर करताना टी. वाय. बी. ए. चे विद्यार्थी

‘विजयी भव’ या गाण्यावर नृत्य सादर करताना
एस. वाय. बी.एस्सी ची विद्यार्थिनी

‘लल्लाटी भंडारा’ या गाण्यावर नृत्य सादर करताना
सहभागी विद्यार्थिनी

सांस्कृतिक विभाग आयोजित ‘स्टॉल डे’ निमित्त महाविद्यालयाचे
उपप्राचार्य प्रा.एस.ई.सैंदनशिव व इतर प्राध्यापकांची उपस्थिती

सांस्कृतिक विभाग आयोजित ‘साडी डे’ निमित्त
सहभागी विद्यार्थिनी

वाणिज्य विभाग

AAA समितीची वाणिज्य विभागास भेट

पीएच. डी. पदवी प्राप्त झाल्याबद्दल मान्यवरांच्या हस्ते स्वागत स्वीकारताना वाणिज्य विभागप्रमुख डॉ. संतोष मेंगाळ

पेटंट प्रकाशित व ग्रँट झाल्याबद्दल मान्यवरांच्या हस्ते स्वागत स्वीकारताना डॉ. संतोष मेंगाळ

वाणिज्य मंडळ उदघाटन प्रसंगी मार्गदर्शन करताना श्री. संजय चौधरी (शाखाधिकारी, बँक ऑफ महाराष्ट्र)

‘उद्योजकता विकास’ कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना श्री. संजय चौधरी (शाखा अधिकारी, बँक ऑफ महाराष्ट्र)

‘वाणिज्य विश्व’ भित्तिपत्रक उदघाटन प्रसंगी प्राचार्य डॉ.एल. डी. भोर, प्रा.एस.ई.सैंदनशीव, डॉ.एस.जी.मेंगाळ व प्रा.एस.के.डामसे

जिमखाना विभाग

मुंबई विद्यापीठांतर्गत ठाणे झोनच्या व्हॉलीबॉल स्पर्धा बिला कॉलेज येथे पार पडल्या या स्पर्धेत महाविद्यालयातील सहभागी विद्यार्थी

विजयवाडा ता. तेनाली आंध्रप्रदेश येथे झालेल्या राष्ट्रीय 'जंप रोप' स्पर्धेत गोल्ड व सिल्वर मेडल मिळविणारा विद्यार्थी कु.भावेश कोरड

वार्षिक क्रीडा महोत्सवाच्या निमित्ताने महाविद्यालयातील विद्यार्थीनींची खो-खो स्पर्धा

वार्षिक क्रीडा महोत्सवाच्या निमित्ताने मार्गदर्शन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

वार्षिक क्रीडा महोत्सवाच्या निमित्ताने महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची खो-खो स्पर्धा

वार्षिक क्रीडा महोत्सवानिमित्त आयोजित रनिंग स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा योजना (श्रम संस्कार शिबीर)

राष्ट्रीय सेवा योजना 'श्रम संस्कार शिबीर' उद्घाटन समारंभप्रसंगी मार्गदर्शन करताना, मा. श्री. प्रदीप गीते (पोलीस उपनिरीक्षक)

राष्ट्रीय सेवा योजना 'श्रम संस्कार शिबीर' समारोप प्रसंगी मार्गदर्शन करताना मा.श्री प्रकाश निकम (जि. प. अध्यक्ष, पालघर)

निवृत्तीनाथ महाराज यात्रेनिमित्त दिंडीमध्ये सहभागी झालेले रा.से.यो.चे स्वयंसेवक

खडकवाडी येथील शाळेची रंगरंगोटी करताना रा.से.यो.चे स्वयंसेवक

राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीरात योगासन करताना रा.से.यो.चे स्वयंसेवक

राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीर कालावधीत बंधारा तयार करताना रा.से.यो.चे स्वयंसेवक

राष्ट्रीय सेवा योजना नियमित उपक्रम

कर्मवीर अण्णांच्या १३६ व्या जयंतीनिमित्त वृक्षारोपण करताना र. शि. संस्थेचे व्हा. चेअरमन अॅड. भगीरथ शिंदे, सहसचिव प्रिं. डॉ. ज्ञानदेव म्हस्के

‘युवा संवाद’ या उपक्रमांतर्गत मार्गदर्शन करताना मा. श्री.भाऊसाहेब फटांगरे (अप्पर जिल्हाधिकारी,पालघर)

‘निवडणूक साक्षरता मंडळ’ उद्घाटनाप्रसंगी मार्गदर्शन करताना जेष्ठ पत्रकार मा.श्री. संजीव जोशी.

‘आपत्ती व्यवस्थापन’ या विषयावर मार्गदर्शन करताना मा. श्री. अभय टकले (नायब तहसीलदार)

‘मेरी माटी मेरा देश’ या उपक्रमांतर्गत अमृत कलशाचे उद्घाटन करताना महाविद्यालयाचे प्राध्यापक

मा. शरदरावजी पवार साहेब यांच्या ८३ व्या वाढदिवसानिमित्त रक्तदान शिबिरात सहभागी महाविद्यालयातील प्राध्यापक व विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा सेवा योजना नियमित उपक्रम

राष्ट्रीय युवा दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना मा. प्रदीप गीते
(पोलीस उपनिरीक्षक मोखाडा पोलीस स्टेशन)

अमृत महोत्सवानिमित्त वृक्षारोपण करताना मा. श्री. भाऊसाहेब फटांगरे
(अप्पर आयुक्त पालघर), श्री. मयूर खेंगले (तहसीलदार मोखाडा)

आंतरराष्ट्रीय योगा दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना महाविद्यालयाचे
प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

तहसील कार्यालय मोखाडा व राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग यांच्या
संयुक्त विद्यमाने मतदान जनजागृती रॅली

राष्ट्रीय मतदार दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना ग्रंथपाल प्रा. विवेक मोरे

महाविद्यालय परिसरात श्रमदान करताना राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक

युवा महोत्सव

महाविद्यालयात मुंबई विद्यापीठ ५६ व्या युवा महोत्सव उद्घाटनप्रसंगी मनोगत व्यक्त करतांना मुंबई विद्यापीठ समन्वयक, मा.श्री.निलेश सावे

५६ व्या युवा महोत्सवामध्ये तृतीय क्रमांक प्राप्त ढोलनाच सादर करताना महाविद्यालयाचे विद्यार्थी

लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा आयोजित ५६ व्या युवा महोत्सवात सहभागी विद्यार्थी

५६ व्या युवा महोत्सवात आसामी नृत्य सादर करताना सहभागी विद्यार्थी

५६ व्या युवा महोत्सवात कोळी नृत्य सादर करताना सहभागी विद्यार्थी

५६ व्या युवा महोत्सवात एक पात्री नाटक सादर करताना सहभागी विद्यार्थी

युवा महोत्सव

५६ व्या युवा महोत्सवामध्ये पोस्टर मेकिंग स्पर्धेत महाविद्यालयातील सहभागी विद्यार्थी

५६ व्या युवा महोत्सवात Clay Modelling स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

५६ व्या युवा महोत्सवात वकृत्व स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

५६ व्या युवा महोत्सव समारोप प्रसंगी अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.एल.डी.भोर

५६ व्या युवा महोत्सवामध्ये महाविद्यालयाचा कथाकथन स्पर्धेत द्वितीय क्रमांक मिळाल्याबद्दल पारितोषिक स्वीकारताना कु.मित्तल वारधडे

५६ व्या युवा महोत्सवामध्ये समारोप प्रसंगी पारितोषिक स्वीकारताना सहभागी विद्यार्थी

प्राणिशास्त्र विभाग

नागपंचमी निमित्त आयोजित साप व वन्यजीव या विषयावर मार्गदर्शन करतांना प्रा. डॉ. अयाज शेख

वन्यजीव सप्ताह उद्घाटन समारंभाप्रसंगी मनोगत व्यक्त करताना प्रा. डॉ. शिल्पा पवार

विज्ञान दिनानिमित्त Zoological Rangoli प्रदर्शनाचे परीक्षण करतांना खगोलशास्त्रज्ञ श्री. चंद्रकांत घाटाळ

मा. खासदार शरदचंद्रजी पवार साहेब यांच्या वाढदिवसानिमित्त महिला आरोग्य तपासणी शिबिर

बायोफ्लोक प्रकल्पांतर्गत मत्स्यपालनाचे मोखाडा परिसरातील ग्रामस्थांना प्रशिक्षण देताना प्रा.प्रतिक हवाले

प्राणीशास्त्र विभाग अंतर्गत वन्य जीव सप्ताहानिमित्त Nature Walk चे आयोजन

रसायनशास्त्र विभाग

AAA समितीची रसायनशास्त्र विभागास भेट

परमनंट ऑफिलेशन निमित्त मुंबई विद्यापीठ समितीची रसायनशास्त्र विभागास भेट

जव्हार महाविद्यालय रसायनशास्त्र विभाग व लोकनेते रामशेठ ठाकूर महाविद्यालय मोखाडा यांचा सामंजस्य करार

विज्ञान दिनानिमित्त 'केम' रांगोळीचे परीक्षण करताना खगोलशास्त्रज्ञ श्री.चंद्रकांत घाटाळ

'पदवीनंतर पॅथॉलॉजी विभागात वेगवेगळ्या संधी' या विषयावर एक दिवशीय कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना प्रा.योगिता पाटील

टी. वाय. बी. एस्सी. च्या विद्यार्थ्यांना आय. सी.टी.च्या माध्यमातून अध्यापन करताना डॉ.व्ही.बी.गाडे

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात प्रमुख पाहुणे मा. अशोकराव सोनवणे यांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मार्गदर्शन करताना प्रमुख पाहुणे मा. अशोकराव सोनवणे

मा. अशोकराव सोनवणे यांच्या शुभ हस्ते सन्मानचिन्ह स्वीकारताना एफ. वाय. बी. ए. ची विद्यार्थिनी कु. कावेरी गावित

प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या शुभहस्ते सन्मानचिन्ह स्वीकारताना एस. वाय. बी. ए. चे विद्यार्थी

प्रमुख पाहुणे मा. अशोकराव सोनवणे यांच्या शुभ हस्ते सन्मानचिन्ह स्वीकारताना कु. शुभम दोडके

पद्मभूषण, डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील यांची १३६ व्या जयंती सोहळा

पद्मभूषण, डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३६ व्या जयंती सोहळ्यात प्रमुख मान्यवरांचे आगमन

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३६ व्या जयंतीनिमित्त रयत शिक्षण संस्थेचे व्हाईस चेअरमन अॅड. भगीरथ शिंदे यांचा सत्कार

कर्मवीर अण्णांच्या १३६ व्या जयंतीनिमित्त 'कर्मवीरांचे जीवनकार्य' या विषयावरील पोस्टर प्रदर्शनाचे उद्घाटन करताना प्राचार्य डॉ. नानासाहेब गायकवाड

कर्मवीर अण्णांच्या १३६ व्या जयंतीनिमित्त रांगोळी स्पर्धेची पाहणी करताना रयत शिक्षण संस्थेचे व्हाईस चेअरमन अॅड. भगीरथ शिंदे व मान्यवर

कर्मवीर अण्णांच्या १३६ व्या जयंतीनिमित्त प्राचार्य डॉ. डी. डी. पाटील यांचा सन्मान करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

कर्मवीर अण्णांच्या १३६ व्या जयंतीनिमित्त प्रास्ताविक सादर करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

इतर उपक्रम

जागतिक एड्स दिनानिमित्त पोस्टर स्पर्धेचे उद्घाटन करताना
मा. डॉ. किशोर देसले (प्राथमिक आरोग्य केंद्र, मोन्हांडा)

१५ ऑगस्ट स्वातंत्र्य दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

प्रजासत्ताक दिनानिमित्त आयोजित भिंतीपत्रकाचे उद्घाटन करताना
ग्रंथपाल प्रा व्ही.एम. मोरे, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

आंबेपाणी येथे 'सायटेक सोयामेट मिल्क' चे साहित्य वाटप करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व मा. श्री व्ही. आर. महाले(बी.डी.ओ.)

मा. शरदरावजी पवार साहेब यांच्या ८३ व्या वाढदिवसानिमित्त
मार्गदर्शन करताना प्रा. विवेक मोरे

'युवा संवाद' उपक्रमांतर्गत आश्रम शाळेतील विद्यार्थ्यांना जातीच्या
दाखल्यांचे वाटप करताना तहसीलदार मा.श्री मयूर खेंगले

गणित विभाग

AAA समितीची गणित विभागास भेट

प्रजासत्ताक दिनानिमित्त भितीपत्रक उद्घाटन प्रसंगी
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

गणित विभाग आयोजित, श्रीनिवास रामानुजन यांच्या
जयंतीनिमित्त कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना प्रा. पी. के. पाटील

सामंजस्य करार अंतर्गत कार्यक्रमांमध्ये मार्गदर्शन करताना
मा. प्रा. वैभव जगझाप

Left- and right-hand Limit हा विषय सादर करताना
एफ. वाय. बी. एस्सी विद्यार्थी

गणित विभाग आयोजित ऑनलाईन प्रश्नमंजुषा स्पर्धा

भौतिकशास्त्र विभाग

AAA समितीची भौतिकशास्त्र विभागास भेट

एक दिवसीय कार्यशाळेत 'खगोलशास्त्रातील करिअरच्या संधी' या विषयावर मार्गदर्शन करताना मा. श्री. चंद्रकांत घाटाळ

चांद्रयान -४ अवकाशात यशस्वीपणे प्रक्षेपण झाले यावेळी घेतलेले क्षणचित्र

स्मार्टबोर्डचा वापर करून अध्यापन करताना प्रा. एस.ए. फुंदे

प्रात्यक्षिक सादर करताना एफ.वाय.बी.एस्सी. चे विद्यार्थी

महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे आश्रम शाळेतील विद्यार्थ्यांना 'आकाश गंगा' विषयी मार्गदर्शन करताना प्रा. ए. डी. वरठा

महिला सबलीकरण विभाग

डॉ. होमी भाभा स्टेट विद्यापीठ, मुंबई यांच्या समवेत सामंजस्य करारांतर्गत एक दिवसीय संवर्धन कार्यशाळेतील क्षणचित्र

महिला सबलीकरण विभाग व राजमाता जिजाऊ युवती स्वसंरक्षण प्रशिक्षण शिबिर अंतर्गत विद्यार्थिनींना समुपदेशन करताना श्रीमती प्रांची चंपानेरकर

डॉ. होमी भाभा स्टेट विद्यापीठ, मुंबई यांच्या समवेत सामंजस्य करारांतर्गत एक दिवसीय संवर्धन कार्यशाळेत मोखाडा परिसरातील उपस्थित महिला

महिला सबलीकरण विभागमार्फत विद्यार्थिनींसाठी नेतृत्व कौशल्य या कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना श्रीमती तमन्ना सय्यद

मा. शरदरावजी पवार साहेब यांच्या ८३ व्या वाढदिवसानिमित्त महिला मेळाव्यात मार्गदर्शन करताना डॉ. भारती मुर्तडक

राजमाता जिजाऊ युवती स्वसंरक्षण प्रशिक्षण शिबीरांतर्गत सायबर क्राइम या विषयावर मार्गदर्शन करताना मा. विकास दरगुडे, पोलीस उपनिरीक्षक, मोखाडा

महापुरुष जयंती व पुण्यतिथी

डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व इतर प्राध्यापक

क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व इतर प्राध्यापक

रयत शिक्षण संस्थेच्या १०४ वा वर्धापन दिनानिमित्त प्रतिमापूजन
करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व इतर प्राध्यापक

शाहू महाराज जयंती निमित्त मार्गदर्शन करताना मोखाडा पोलीस स्टेशनचे
P. S. I. श्री विकास दारगुडे, महाविद्यालयाचे प्रिं.डॉ. एल. डी. भोर

सरदार वल्लभभाई पटेल जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना
महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. एस. ई. सैदनशिव, डॉ. एस. जी. मेंगाळ

स्वामी विवेकानंद व राजमाता जिजाऊ जयंतीनिमित्त
प्रतिमापूजन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

आम्ही रयत सेवक

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या समवेत वरिष्ठ महाविद्यालय प्राध्यापक वृंद

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या समवेत उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभागाचा स्टाफ

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या समवेत शिक्षकेतर कर्मचारी

मराठी विभाग

श्रावणी कवी संमेलनात प्रमुख पाहुणे कवी, लेखक मा. रवी बुधर
'पडाळ' कविता सादर करताना

कवी मंगेश पाडगावकर यांची 'आयुष्य' कविता सादर करताना
टी. वाय.बी. ए. ची विद्यार्थिनी कु. दर्शना बरफ

मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा उद्घाटन करताना
प्रा. तुकाराम रोकडे

'माझी भाषा माझी स्वाक्षरी' या उपक्रमात सहभागी महाविद्यालयाचे
प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

मराठी वाङ्मय मंडळ उद्घाटनप्रसंगी मार्गदर्शन करताना
महाराष्ट्रातील सुप्रसिद्ध कवी श्री. अनंत राऊत

मराठी भाषा गौरव दिनाच्या निमित्ताने 'मराठी भाषा आणि आधुनिक
तंत्रज्ञान' या विषयावर मार्गदर्शन करताना प्रा. डॉ. राहुल पाटील

इतर उपक्रम

शिक्षक दिनाबद्दल मार्गदर्शन करताना मा. श्री. अभिजित कदम
(मुख्य कार्यकारी अधिकारी मोखाडा)

'वाचन प्रेरणा' दिनाच्या निमित्ताने पुस्तक प्रदर्शनाची पाहणी करताना श्री. अर्जुन शेळके, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व इतर मान्यवर

स्पर्धा परीक्षेविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

प्राध्यापक प्रबोधिनी अंतर्गत आयोजित 'सत्य शिक्षण संस्था काल-आज आणि उद्या' या व्याख्यानमालेत डॉ. वाय. एच. उलवेकर यांचा सत्कार

मोखाडा पोलिस स्टेशन येथे महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या भेटीदरम्यान मार्गदर्शन करताना पोलीस उपनिरीक्षक, श्री. प्रदीप गीते

एम. सी. व्ही. सी. विभागातील विद्यार्थ्यांची 'साईच्छा बिल्डिंग मटेरियल सप्लायर्स' येथे भेट

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३६ व्या जयंतीनिमित्त मार्गदर्शन करताना
रयत शिक्षण संस्थेचे, व्हा. चेअरमन अँड भगीरथ शिंदे

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३६ व्या जयंती निमित्त मनोगत व्यक्त करताना
रयत शिक्षण संस्थेचे सहसचिव, मा. प्राचार्य डॉ. ज्ञानदेव म्हस्के

डॉ. होमी भाभा स्टेट विद्यापीठ, मुंबई यांच्या समवेत सामंजस्य करारांतर्गत
एक दिवसीय संवर्धन कार्यशाळेत मा. कुलगुरु डॉ. राजनिश कामत यांचा सत्कार

मुंबई विद्यापीठ व लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित ५६ व्या युवा महोत्सवात तारपा नृत्य सादर करताना विद्यार्थी

मुंबई विद्यापीठांतर्गत ठाणे झोनच्या खो खो स्पर्धा के.बी.पी. कॉलेज, वाशी येथे पार पडल्या, या स्पर्धेत महाविद्यालयातील सहभागी विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीर कालावधीत पुलाचीवाडी येथे तयार केलेला बंधारा

रयत शिक्षण संस्थेचे,
लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य
महाविद्यालय, मोरवाडा

स्थापना : जून १९८४

नॅक पुनर्मूल्यांकन A+ Grade (3.43 CGPA)

दूरध्वनी : (०२५२९) २५६६२८ | Website : www.asccmokhada.in

Email : asccmokhada@gmail.com

संस्कृती

अंक बारावा : २०२३-२४ नियतकालिक

संपादक मंडळ

अध्यक्ष

प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

प्रमुख संपादक

प्रा. टी. एम. पराडके

सह संपादक

प्रा. एस. ई. सेंदनशिव

प्रा. व्ही. एम. मोरे

प्रा. डॉ. एस. जी. मेंगाळ

प्रा. आर. डी. घाटाळ

मुखपृष्ठ संकल्पना

डॉ. एस. एच. जाधव

अंतर्गत मांडणी

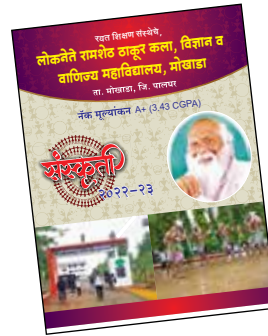
डॉ. वाय. एच. उलवेकर

मुद्रक

विकास प्रिंटिंग अँड करिअर्स प्रा. लि.

३२, एम.आय.डी.सी., सातपूर,

नाशिक.

अंक अकरावा : २०२२-२३

‘स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद’ – कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे,

**लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व
वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा
ता. मोखाडा, जि. पालघर**

महाविद्यालय विकास समिती (२०२२-२३ ते २०२६-२७)

मा.श्री. रामशेठ ठाकूर	चेअरमन प्रतिनिधी	चेअरमन
मा.श्री.अॅड. भगीरथ शिंदे	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा.आमदार श्री. बाळाराम पाटील	संस्था प्रतिनिधी	सदस्य
मा.आमदार श्री. सुनील भुसारा	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. श्री. प्रकाश निकम	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. श्री. कुणाल लाडे	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. प्रा. एस. ई. सैदनशिव	प्राध्यापक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. डॉ. डी. आर. नागरगोजे	प्राध्यापक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. डॉ. एस. के. पवार	प्राध्यापिका प्रतिनिधी	सदस्य
मा. डॉ. ए. एन. चांदोरे	समन्वयक, आय.क्यु.ए.सी.	सदस्य
मा. प्रा. व्ही. एम. मोरे	प्राचार्य नियुक्त विभाग प्रमुख	सदस्य
मा. श्री. डी. के. आहरे	शिक्षकेतर सेवक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर	प्राचार्य, लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा	सचिव

प्राचार्यांचे मनोगत ...

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ च्या 'संस्कृती' वार्षिक नियतकालिक प्रकाशनाच्या निमित्ताने आपल्याशी संवाद साधताना मला विशेष आनंद होत आहे. अण्णांनी महाराष्ट्रातील बहुजन समाजाचे मन ओळखून त्यांना शिक्षणाचा मूलमंत्र देवून प्रबोधनाच्या ज्योतीने, ज्ञान प्रकाशनाने, अज्ञानाच्या अंधःकारातून मुक्तता केली आणि महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक, सामाजिक इतिहासाची जडणघडण केली. कर्मवीर अण्णांनी लावलेल्या रयत शिक्षण संस्थारूपी वटवृक्षाचे बीज आज एका विशाल वटवृक्षात रुपांतरीत झाले असून ते संपूर्ण महाराष्ट्रभर ज्ञान सावली देत आहे. हा वटवृक्ष महाराष्ट्राचे ज्ञानपीठ होऊन उभा आहे. त्यातीलच कर्मवीरांच्या प्रेरणातून मोखाडा येथील लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय आदिवासी दुर्गम भागात उभे राहिलेले एक ज्ञानमंदिर होय. या महाविद्यालयाची स्थापना १९८४ साली झाली. आदिवासी दुर्गम भागातील विद्यार्थ्यांचे उज्वल भविष्य घडावे तसेच जागतिकीकरणाच्या प्रवाहात या महाविद्यालयातील विद्यार्थी मागे राहू नये म्हणून आम्ही सतत प्रयत्नशील असतो.

प्राध्यापकांच्या गुणवत्तावाढीसाठी महाविद्यालय सतत प्रयत्नशील आहे. यासाठी स्वतंत्र समिती कार्यरत असून प्राध्यापकांना मार्गदर्शन करते. या वर्षी महाविद्यालयाने ०८ प्राध्यापकांना लघुशोध निबंधासाठी निधी उपलब्ध करून दिला. तसेच महाविद्यालयाच्या प्राध्यापकांनी ११ पेटंट राष्ट्रीय स्तरावर प्रकाशित केले आहे. मुंबई विद्यापीठ आयोजित, १८ व्या आविष्कार स्पर्धेत एकूण २२ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेवून प्रकल्प सादर केले. गरजू व होतकरू विद्यार्थ्यांचे शिक्षण राहू नये, म्हणून 'कमवा व शिका योजना' सुरू करून त्यासाठी निधी महाविद्यालयाने उभारलेला आहे. याशिवाय स्वतंत्र प्राचार्य निवास, सेवक निवास, पाण्यासाठी विहीर, बोरवेल, पाईपलाईन उपलब्ध केले आहेत. परिसर रमणीय व सुंदर दिसावा म्हणून इमारतीपुढे स्वतंत्र फाउंटन बसविलेला आहे.

पूर्ण लँडस्केपिंग करून परिसरात लॉन व वृक्षारोपण केलेले आहे.

विद्यार्थ्यांना संगणकीय शिक्षण सहज व वेळेत पूर्ण करता यावे यासाठी महाविद्यालयात संपूर्ण मोखाडा परिसरासाठी जे.एम.फायनन्सिअल फाउंडेशन व एन.आय.आय.टी. फाउंडेशन यांच्या सहकार्याने डिजिटल साक्षरता केंद्र सुरू आहे. या केंद्रात संगणकीय शिक्षणाचे ट्रेनिंग दिले जाते. या वर्षी ३८ विद्यार्थी या केंद्रातून प्लेसमेंट झाले आहेत.

आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्ता विकासासाठी व त्यांना उद्योजकीय शिक्षण मिळावे यासाठी महाविद्यालयाने 'द एनर्जी रिसोर्स सेंटर इन्स्टिट्यूट' (टेरी) यांच्या सहकार्याने मत्स्यपालन प्रशिक्षण केंद्र सुरू केले आहे. मोखाडा सारख्या आदिवासी परिसरातील कुपोषण रोखण्यासाठी महाविद्यालयाने सामाजिक जबाबदारीची जाणीव ठेवून सायन्स अँड टेक्नोलॉजी पार्क, पुणे तसेच फिनोलेक्स पाईप इंडस्ट्रीज व मुकुल माधव फाँडेशन पुणे यांच्या सहकार्याने परिसरातील १० प्राथमिक शाळामार्फत मुलांना सोयामिल्क उपलब्ध केलेले आहे. प्रत्येक शाळेसाठी एक सोयामेट मशीन देऊन जिल्हा परिषद शिक्षकांच्या मार्फत महाविद्यालय विद्यार्थ्यांच्या आणि प्राध्यापकांच्या देखरेखीखाली हा प्रकल्प यशस्वी केला आहे. यातून मुलांची शैक्षणिक, बौद्धिक व आरोग्य विषयक प्रगती झाल्याचे प्रथमतः निर्दर्शनास येते. या वर्षी महाविद्यालयाने मोखाडा परिसरातील महिला व जेष्ठ नागरिकांच्या आर्थिक साक्षरता व संवर्धन करिता होमी भाभा सेन्ट्रल युनिव्हर्सिटी मुंबई यांच्यासोबत MoU केला आहे. तसेच महाविद्यालयाने TERI या NGO सोबत देखील MoU करून मोखाडा विभागातील गरीब व गरजू शेतकऱ्यांना आळंबी व मशरूम लागवड करून रोजगार मिळण्यासाठी महत्वपूर्ण काम केले आहे. महाविद्यालयाच्या बोटॅनिकल गार्डनमध्ये दुर्मिळ वनस्पतीचे संवर्धन करण्यासाठी भारत सरकारच्या पर्यावरण,

वन आणि जलवायू परिवर्तन मंत्रालयाकडून महाविद्यालयास १७ लाख ८२ हजार रुपयाचे अनुदान प्राप्त झाले आहे. महाविद्यालयातील विज्ञान विभागाकरिता विद्यापीठाकडून कायम स्वरूपाची संलग्नता प्राप्त होण्याकरिता महाविद्यालयाने मुंबई विद्यापीठात प्रस्ताव सादर केला होता. विद्यापीठ समितीने महाविद्यालयास भेट देऊन विज्ञान विभागाचा कायम स्वरूपी संलग्नतेचा प्रस्ताव विद्यापीठ समितीने स्वीकारले आहे, हे सांगताना विशेष आनंद वाटतो. याचबरोबर महाविद्यालयाने विविध खेळ, सांस्कृतिक उपक्रम व विद्यार्थ्यांच्या संपूर्ण विकासासाठी वेगवेगळे उपक्रम हाती घेतले आहेत. एन.एस. एस.च्या माध्यमातून शेजारच्या पाड्यापर्यंत व 'विद्यार्थी दत्तक गाव योजने' च्या माध्यमातून दुर्गम खेड्यापर्यंत पोहोचण्याचा काम महाविद्यालय करत आहे याचा आम्हाला आनंद आहे. याशिवाय वृक्षारोपण, वृक्षसंवर्धन, वृक्षभेट योजना, गांडूळ शेती प्रकल्प इत्यादी माध्यमातून महाविद्यालयाने नावीन्यपूर्ण उपक्रम राबविले आहेत. विशेष म्हणजे महाविद्यालयाने यावर्षी रयत शिक्षण संस्थेकडून दर वर्षी होणारे Academic and Administrative Audit (AAA) यशस्वीरीत्या करून घेतले.

महाविद्यालयात प्रथमच मुंबई विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण विभाग आयोजित ५६ व्या युवा महोत्सवाच्या झोनल स्पर्धा पार पडल्या. या स्पर्धामध्ये एकूण २०९ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता. या युवा महोत्सवामध्ये महाविद्यालयास कथाकथन यामध्ये द्वितीय व ढोलनाच तृतीय क्रमांक मिळाला. महाविद्यालयामध्ये जिमखाना विभाग अत्यंत सक्षमपणे कार्यरत आहे. यावर्षी मुंबई विद्यापीठ आयोजित, क्रीडास्पर्धेत पालघर झोनमध्ये महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी कबड्डी, खो-खो, धावणे, व्हॉलीबॉल, थाळीफेक इत्यादी स्पर्धेत सहभाग घेतला.

शैक्षणिक, भौतिक सुविधा व अभ्यासेत्तर उपक्रम अशा तीन स्तरावर विद्यार्थी हा महत्त्वाचा केंद्र बिंदू मानून

महाविद्यालयाची घोडदौड चालू आहे. चालू शैक्षणिक वर्षात मा. अॅड. भगीरथ शिंदे (व्हा. चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था सातारा), मा. रामशेठ ठाकूर (सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल, रयत शिक्षण संस्था सातारा व अध्यक्ष, महाविद्यालय विकास समिती), मा. प्रि.डॉ. ज्ञानदेव म्हस्के (सहसचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. डॉ. राजनिश कामात (कुलगुरू, डॉ. होमी भाभा स्टेट विद्यापीठ, मुंबई), मा. डॉ. संजय जगताप (सहसंचालक, उच्च शिक्षण, कोकण विभाग), मा. आमदार सुनील भूसारा, मा. प्रकाशजी निकम (जि. प. अध्यक्ष, पालघर), मा. प्राचार्य डॉ. किरण सावे, मा. प्राचार्य डॉ. नानासाहेब गायकवाड, मा. प्राचार्य डॉ. गणेश ठाकूर, मा. प्राचार्य डॉ. पी. जी. पवार, मा. प्राचार्य डॉ. दिनानाथ पाटील, मा. प्राचार्य डॉ. आर. एस. डुबल या मान्यवरांचे मार्गदर्शन लाभले. संस्थेचे सर्व सन्माननीय पदाधिकारी, स्थानिक व्यवस्थापन समितीचे सर्व सदस्य, प्राध्यापक, कार्यालयीन कर्मचारी, पत्रकार, आजी-माजी विद्यार्थी, पालक या सर्वांचा सहभाग सततच मिळत असतो. या सर्वांचा मी ऋणी आहे.

प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

संपादकीय...

संस्कृती अंक सन २०२३-२४ आपल्या हाती देताना मला विशेष आनंद होत आहे. प्रबोधन पर्वात अनेक महनीय समाज सुधारकांनी सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षणिक क्षेत्रात अत्यंत मोलाची कामगिरी केली. महात्मा फुले, महर्षी शिंदे, छत्रपती शाहू महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या विचारांची प्रेरणा घेऊन कर्मवीरांनी शिक्षणाची दारे बहुजनांसाठी खुली केली. सामूहिक शिक्षणाचे पुरस्कर्ते असलेल्या भाऊरावांनी रयत शिक्षण संस्थेची स्थापना केली. 'कमवा आणि शिका' या तत्त्वज्ञानाची सुरुवात करून त्यांनी मागास जाती आणि अल्प उत्पन्न असलेल्या लोकांना शिक्षित करण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावली. मोखाडा सारख्या या ग्रामीण भागामध्ये शाखा सुरु करून येथील समाजाला शिक्षणाकडे नेण्याचा मार्ग मोकळा करून दिला. आज या महाविद्यालयातून हजारो विद्यार्थी पदवी -पदव्युत्तर शिक्षण घेऊन बाहेर पडतात. कर्मवीरांच्या विचारांना नवे रूप देण्याचे प्रयत्न महाविद्यालय निष्ठेने करीत आहे.

कोणत्याही महाविद्यालयाचे नियतकालिक हे त्या महाविद्यालयाचे प्रतिबिंब असते. विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेली सृजनशीलता, विचार यांना व्यासपीठ उपलब्ध व्हावे यासाठी महाविद्यालयाचे नियतकालिक आहे. यामध्ये सामाजिक माध्यमांचा तरुणांवर होणार परिणाम, समाजातील ज्वलंत समस्या, शिक्षणाचे महत्त्व, स्त्री भ्रूणहत्या, अशा अनेक वैचारिक लेखांचा समावेश आहे. आपणास हे साहित्य नक्कीच आवडेल असा मला विश्वास आहे.

सध्या हे महाविद्यालय संपूर्ण पालघर जिल्ह्यामध्ये शैक्षणिक गुणवत्तेच्या बाबतीत प्रगतिपथावर असल्याचे दिसून येते. याचा प्रत्येक महाविद्यालयाच्या द्वितीय नॅक पुनर्मूल्यांकनात A+ ग्रेड मिळाल्याने सर्वांना आला. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ या वर्षातील महाविद्यालयाच्या दृष्टीने घडलेल्या महत्त्वपूर्ण घटना तसेच प्राध्यापक व विद्यार्थी यांनी वेगवेगळ्या क्षेत्रात मिळविलेले प्राविण्य याची थोडक्यात माहिती देण्याचा प्रयत्न सदर संस्कृती अंकात करण्यात आला आहे. त्यामुळे हे संस्कृती अंक भविष्यात महाविद्यालयातील विद्यार्थी तसेच महाविद्यालयाशी निगडित घटकांसाठी अभ्यासाच्या दृष्टीने मार्गदर्शक व प्रेरक ठरेल असा विश्वास संपादक म्हणून मला वाटतो.

अंक पूर्णत्वाला आणण्यासाठी महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांनी दिलेले स्वातंत्र्य, दाखविलेला विश्वास, दिलेली प्रेरणा, सहकार्य व मार्गदर्शन यामुळे मी संपादनाचे काम यशस्वीपणे पूर्ण करू शकलो याचा मला विशेष आनंद आहे. माझ्या कामावर विश्वास टाकणारे माझे संपादक मंडळ, मुखपृष्ठसाठी समर्पक कल्पना सुचविणारे प्रा. डॉ. एस. एच. जाधव, अंतर्गत सजावटीची दक्षता घेणारे प्रा. डॉ. वाय. एच. उलवेकर, मुद्रित शोधनास मदत करणारे प्रा. डॉ. एस. जी. मेंगाळ व विकास प्रिंटिंग अँड कॅरीअर्स या सर्वांचे आभार! प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सहकार्य करणाऱ्या सर्वांबद्दल मी कृतज्ञता व्यक्त करीत आहे.

- प्रा. टी. एम. पराडके

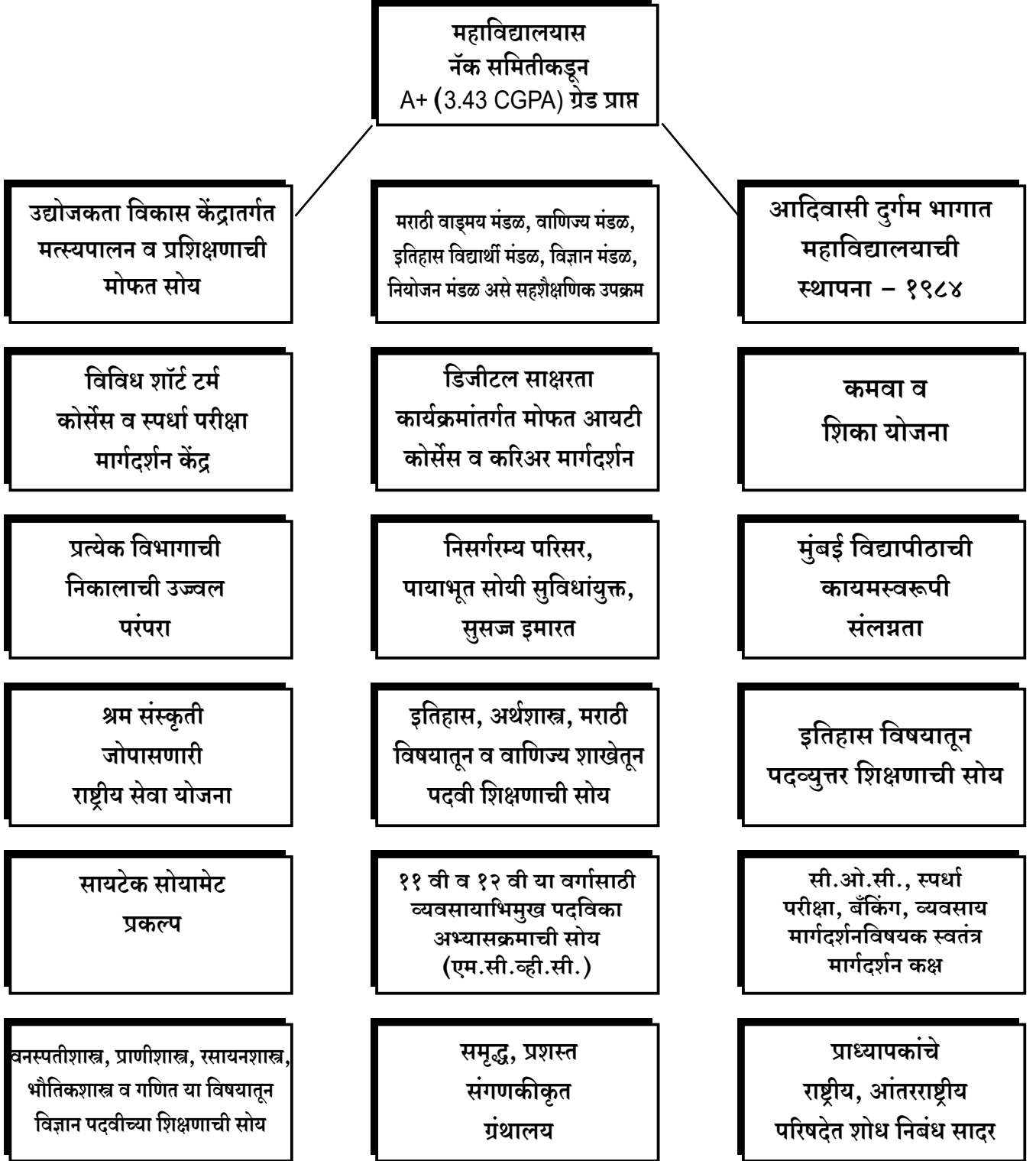
भावपूर्ण श्रद्धांजली

या शैक्षणिक वर्षात राज्य, राष्ट्रीय, जागतिक स्तरावर किर्तीमान राजधुरंदर, मातृभूमीच्या रक्षणार्थ शहीद झालेले भारतमातेचे शूरवीर, जागतिक किर्तीचे साहित्यिक, विचारवंत, कलावंत, संशोधक, शिक्षणतज्ज्ञ, उद्योजक, सामाजिक कार्यकर्ते, शेतकरी, संस्थेतील व महाविद्यालयातील सेवक, विद्यार्थी व त्यांचे आत्तेष्ट, संस्थेवर प्रेम करणारे स्नेहीजण व नैसर्गिक आपत्तीत प्राण गमावलेले देशबांधव... यापैकी दिवंगत झालेल्यांना 'संस्कृती'चे आदरपूर्वक अभिवादन! महाविद्यालयाच्या वतीने भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण करीत आहोत!

भावपूर्ण श्रद्धांजली

दृष्टिक्षेपात महाविद्यालय

रयत गीत

रयतेमधुनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे

कर्मवीरांचे ज्ञानपीठ हे, शक्तिपीठही ठरते आहे
शाहुफुल्यांचे समानतेचे तत्त्व मानसी मुरते आहे
धर्मजातीच्या पार गांधींचे मूल्य मानवी जपतो आहे

गरिबांसाठी लेणी मोडून लक्ष्मी वहिनी झाली आई
कमवा आणि शिका मंत्र हा, तरुणाईला प्रेरक होई
स्वावलंबी वृत्ती ठेवून ज्ञानसाधना करतो आहे

दीन दलितांसाठी अण्णा, तुमची झिजली चंदनकाया
अनाथ जीवा सदा लाभली मातृहृदयी तुमची माया
शून्यामधल्या नवसृष्टीचा निर्मिक तोही ठरतो आहे

जीवनातला तिमिर जावा प्रबोधनाची पहाट व्हावी
इथे लाभले पंख लेऊनी उंच भरावी नभात घ्यावी
प्रतिभाशाली बहुजनांचा वेलू गगनी चढतो आहे
रयतेमधुनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो
आहे...

कवी - विठ्ठल वाघ

दि प्रेस अँड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक अँक्ट : नियम ०८ फॉर्म ०४ प्रमाणे निवेदन

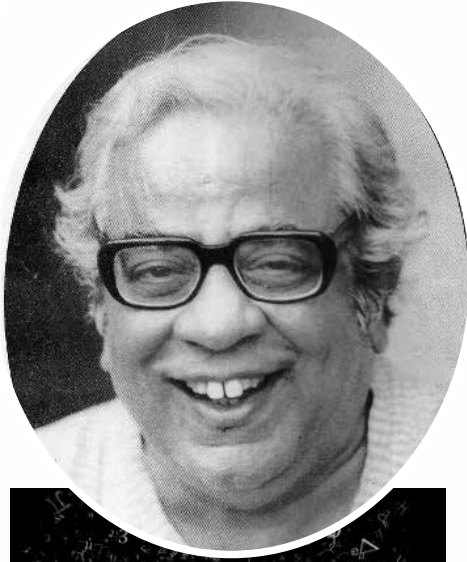
प्रकाशन स्थळ :	लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा, ता. मोखाडा, जि. पालघर
प्रकाशन काल :	वार्षिक
प्रकाशक :	प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर
राष्ट्रीयत्व :	भारतीय
पत्ता :	लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा, ता. मोखाडा, जि. पालघर पिन - ४०१ ६०४, दूरध्वनी : (०२५२९) २५६६२८
प्रमुख संपादक :	प्रा. टी. एम. पराडके
राष्ट्रीयत्व :	भारतीय
मुद्रकाचे नाव :	विकास प्रिंटिंग अँड करिअर्स प्रा. लि.
पत्ता :	३२, एम.आय.डी.सी. सातपूर, नाशिक. मो. ०२५३ - २३५१०१०
स्वामित्व :	रयत शिक्षण संस्थेचे लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा.

मी. प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर जाहीर करतो की, वर दिलेली माहिती/ तपशील माझ्या माहिती समजुतीप्रमाणे खरी आहे.

प्राचार्य,
डॉ. एल. डी. भोर

या अंकातील मतांशी प्रकाशक व संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

(फक्त खाजगी वितरणासाठी)

गद्य विभाग...

कादंबरी असो किंवा अगदी रुक्ष
वाटणारं भूगोलाचं पुस्तक असो,
कुणी तरी आपल्याशी केलेली ही
कानगोष्ट आहे, कुणी आपल्याला
खूप आवडलेली माहिती हौसेनं देतो
आहे, अशा भावनेनं जर आपण ते हाती धरलं
नाही तर तुमचा संवाद सुरू होणार नाही.

– पु.ल.देशपांडे

अं त रं ग

१. रक्तदान कोण करु शकतं आणि कोण नाही ? उमिका पाबळकर (एफ.वाय.बी.कॉम.)
२. उज्ज्वल भविष्यासाठी शुभम दोडके (एफ.वाय.बी.एस्सी.)
३. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम निशा माळी (एम.ए.ए.)
४. स्त्री भ्रूणहत्या भावेश भास्कर कान्हव (एफ.वाय.बी.एस्सी.)
५. नेत्रहीन व्यक्तींना शिक्षणाचा प्रकाश भोये सुभाष प्रकाश (टी.वाय.बी.ए.)
६. महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांवर सोशल मिडीयाचा होणारा घातक परिणाम प्रा. भोये डी. आर. (इतिहास विभाग)
७. जव्हार पर्यटन चंद्रकांत मधुकर पाटील (एस.वाय.बी.एस्सी.)
८. चला ! आनंद वाटूया ! तुकाराम रमेश खुताडे (एफ.वाय.बी.एस्सी.)
९. जाणीव वेदनांची... प्रा.किरण पारधी (प्राणीशास्त्र विभाग)
१०. Health And Hygiene in villages Mittal kamlakar Warghade (T.Y. B.Sc)
११. Importance of Education Harshada Devram Pawar (T.Y. B.Sc)
१२. Social Media : Impact on human behavior and Society Harshada Patil (T.Y.B.Sc.)
१३. Mathematics Genius Srinivasa Ramanujan Yogesh Varthe (S.Y. B.Sc.)
१४. मानवी जीवनातील व्यायामाचे महत्व माई रावते (एस.वाय. बी.एस्सी.)
१५. माझा शिक्षणाचा प्रवास आतेश दिघा (एस.वाय. बी.ए.)
१६. Importance of Chemistery Ajay B Mirke (S.Y. B.Sc.)
१७. Biocontrol Ajit Ramchandra Wagh (T.Y. B.Sc.)
१८. Fungi: advantages and disadvantages Mokashi Trupti Ashok (T.Y. B.Sc.)
१९. ई-मेल मार्केटींग म्हणजे काय ? पाटेकर दामिनी (टी.वाय.बी.कॉम)
२०. नोबेल पुरस्कार प्रसाद जयराम गारे (टी.वाय.बी.एस्सी.)
२१. वाणिज्य शाखेतील व्यवसायाच्या नवीन संधी वारघडे भाग्यश्री / भारती कामडी (टी.वाय.बी.कॉम.)

रक्तदान कोण करू शकतं आणि कोण नाही ?

जगभरात १४ जून हा दिवस 'जागतिक रक्तदान दिन' म्हणून साजरा केला जातो. या दिवशी रक्तदान का करावे, रक्तदानाची गरज, त्याच महत्व आणि फायदे याबद्दल लोकांना माहिती दिली जाते. कोणत्याही मोबदल्याशिवाय रक्तदान करून रुग्णांचा जीव वाचवतात. नागरिकांप्रती कृतज्ञताही व्यक्त केली जाते. १४ जून हा दिवस ऑस्ट्रियन जीवशास्त्रज्ञ कार्ल लॅंडस्टेनर यांचा 'जन्मदिवस' आहे त्यांना आधुनिक रक्त संक्रमण प्रक्रियेचे 'जनक' मानले जाते.

रक्तदान कोण करू शकते ?

- * रक्तदान करतांना तुमचं आरोग्य उत्तम असणं गरजेच असतं. उत्तम आरोग्य असलेला कोणताही पुरुष आणि स्त्री रक्तदान करू शकतात.
- * भारतात रक्तदान करण्यासाठी रक्तदात्याचं वय १८ ते ६५ दरम्यान असावं लागत. भारतात पुरुष ६ महिन्यातून एकदा, तर महिला ४ महिन्यातून एकदा रक्तदान करू शकतात.
- * पण काही देशांमध्ये त्याचा राष्ट्रीय कायदानुसार १६ ते १७ वयोगटातील मुलांना रक्तदान करण्यास परवानगी आहे. पण त्यासाठी त्यांना आवश्यक शारीरिक आणि रक्तविज्ञान विषयक निकषांची पूर्तता करणे गरजेचे असते.
- * तर काही देशांमध्ये ६५ वर्षांपेक्षा जास्त वयाचे नियमित रक्तदाते डॉक्टरांच्या सल्ल्यानुसार रक्तदान करू शकतात. काही देशांत रक्तदानाची वयोमर्यादा ६० वर्षांपर्यंत आहे.
- * रक्तदान करण्यासाठी तुमच वजन ४५ किलोपेक्षा कमी नसावं आणि रक्तदात्याच्या शरीरातील हिमोग्लोबिन १२.५ ग्रॅमपेक्षा कमी नसावं.

रक्तदान कोण करू शकत नाही ?

- * गेल्या वर्षभरात असुरक्षित शरीरसंबंध ठेवणारी व्यक्ती रक्तदान करू शकत नाही.
- * कुठल्याही रिक्रिएशनल अमली पदार्थाची इंजेक्शन घेतल असेल तर रक्तदान करता येत नाही.
- * एखाद्या एचआयव्हीची चाचणी सकारात्मक आली असेल, तर अशा व्यक्तीला रक्तदान करता येत नाही.
- * रक्तदान करण्यापूर्वी तीन महिने आधी मलेरियावर उपचार घेतलेली व्यक्ती रक्तदान करू शकत नाही.
- * रक्तदात्यानं रक्तदान करण्याच्या १५ दिवस आधी कॉलरा, टायफाइड, प्लेग यांची लस घेतलेली असेल तसंच रक्तदानाच्या

एक वर्षापूर्वी रेबीजची लस घेतली असेल तर त्यालाही रक्तदान करता येत नाही.

- * रक्तदात्याने शरिरावर टॅटू काढला असेल तर त्या तारखेपासून ६ महिन्यांपर्यंत रक्तदान करता येत नाही.
- * हिपॅटायटीस बी आणि टीबी, एचआयव्ही आणि कुष्ठरोगाचा त्रास असलेला व्यक्ती रक्तदान करू शकत नाही.
- * हृदयाशी संबंधित कोणताही आजार असलेली व्यक्ती रक्तदान करू शकत नाही.

* इंजेक्शनच्या माध्यमातून ड्रग्स घेतलेली व्यक्ती रक्तदान करू शकत नाही.

* जर तुम्ही दातांवरील उपाचारासाठी डेंटिस्टकडे गेला असाल, तर रक्तदान करण्यासाठी तुम्हाला २४ तास थांबावे लागते. दाताशी संबंधित मोठे उपचार सुरु असेल तर तुम्ही महिनाभर व्यक्ती रक्तदान करू शकत नाही.

* गर्भवती महिला संदर्भात रक्तदान करतांना बाळाच्या जन्मानंतर कमीतकमी ९ महिने आणि बाळाने दूध सोडल्यानंतर ३ महिन्यांपर्यंत महिलेला पूरसा आहार मिळणे गरजेचे असते. त्यामुळे या कालावधीत रक्तदान न करण्याचा सल्ला दिला जातो.

- * कोरोनाचे रुग्ण रक्तदान करू शकतात.
- * NACO ने जारी केलेल्या सूचनांनुसार, कोरोनाचे रुग्ण त्यांचा कोरोना रिपोर्ट निगेटिव्ह आल्याच्या २८ दिवसांनंतर रक्तदान करू शकतात. तर कोरोनाची लस घेतलेली व्यक्ती लस घेतल्याच्या तारखेपासून २८ दिवसांनंतर रक्तदान करू शकते.

रक्तदानाचे फायदे काय ?

- * रक्तदाबामुळे हृदयविकाराचा धोका कमी होतो.
- * रक्तदान केल्याने शरिरातील विशेषतः पुरुषांच्या शरिरातील लोहाची पातळी विशिष्ट मर्यादितपर्यंत राहते आणि यामुळे हृदयविकाराचा धोका कमी होतो.
- * नियमित रक्तदान केल्यास हृदयविकाराचा झटकाही बऱ्याच अंशी टाळता येतो. याशिवाय रक्तदान केल्याने नवीन रक्तपेशी तयार होण्याची प्रक्रिया गतिमान होते.
- * 'जागतिक रक्तदान दिना'ची थीम दरवर्षी बदलत असते, २०२३ या वर्षीच्या 'जागतिक रक्तदान दिना'ची थीम "Give blood, give plasma, share life, share often" अशी आहे.

- उमिका पाबळकर (एफ.वाय.बी.कॉम.)

उज्ज्वल भविष्यासाठी

भारत आज एकविसाव्या शतकात पाऊल उचलण्यासाठी सज्ज झाला असला तरी त्याला अंतर्गत प्रश्नांनी, पाकिस्तानशी असलेल्या तणावपूर्ण संबंधांनी आणि जागतिकीकरणाच्या झंझावाताने पुरते ग्रासून टाकलेले आहे. राजकीय स्थैर्यासाठी संसदीय पद्धतीऐवजी अध्यक्षीय पद्धतीची सूचना करणारे विचारवंत जसे आपल्यात आहेत.

तसेच पाकिस्तानवर हल्ला करून निर्णायक विजय प्राप्त केल्याशिवाय भारताला प्रतिष्ठा मिळणार नाही, असा आततायी विचार करणारेही इथे भरपूर आहेत. जागतिकीकरणापासून अलिप्त राहण्यासाठी आपल्याकडे जसे स्वदेशी मंचावराले आहेत; तसेच अयोध्येप्रमाणेच काशी - मथुराबाद पुन्हा उकरून काढण्याची खुमखुमी बाळगणाऱ्या परिषदाही आपल्याकडे आहेत. नानी पालखीवाला हे अध्यक्षीय पद्धतीचे एक समर्थक आहेत. परंतु त्यांनीच दि.७ जानेवारी १९८९ हिंदुस्थान टाइम्समध्ये एक लेख लिहून “जगात आज अस्तित्वात असलेल्या दहा देशांतील अध्यक्षीय पद्धतीपैकी नऊ देशांतील अध्यक्षीय पद्धती लोकशाहीविरोधी आणि एकाधिकारशाहीवादी आहेत.” हे नमूद केले आहे. त्यांना अध्यक्षीय लोकशाहीबद्दल प्रेम असले व ते कमी झाले नसले तरी, त्यांना भारतीय राज्यघटनेची चौकट तशीच ठेवून संसदीय पद्धती न बदलता काही दुरुस्त्या सुचविल्या आहेत. त्यातील कोणत्याही राजकीय पक्षाला त्याच्या आय-व्याचे ऑडिट केल्याशिवाय मान्यता देऊ नये, ही सूचना विचार करण्यासारखी आहे, त्यांनी केलेल्या इतर सूचना फारशा विचारात घेण्यासारख्या नाहीत, कारण त्या करणे आजमितीला तरी शक्य दिसत नाही. बेल्जियमसारख्या देशाला त्याच्या राज्यघटनेतील मूलभूत हक्कांत सुधारणा

करण्यासाठी जिथे बारा वर्षे लागली, तिथे भारतासारख्या अनेक जटिल समस्या असलेल्या देशात महत्वाचे बदल इतक्या 'इटपट' होण्याची शक्यता नाही. परंतु आपल्या देशातील सर्व प्रातिनिधिक संस्थांच्या म्हणजे अगदी ग्रामपंचायतीपासून संसदेपर्यंतच्या निवडणुका एकाच वेळी घेणे शक्य आहे. त्यामुळे वेळ आणि खर्चही वाचू शकेल. परंतु या सर्वांपेक्षा आज भारतात जे कायदे आहेत त्यांचेच पालन काटेकोरपणे झाले; तर भारतातील आजच्या अस्थिरतेचे, भ्रष्टाचाराचे, जातीय तणावाचे अनेक प्रश्न सुटू शकतील. त्यासाठी राज्यघटना बदलण्याची किंवा तिच्या मूलभूत चौकटीत सुधारणा करण्याची कोणतीही आवश्यकता तूर्त तरी वाटत नाही. परंतु यासाठी निःस्वार्थी, कार्यक्षम आणि सुजाण नागरिकांचा राजकीय पक्षांवर अंकुश असणे आवश्यक आहे. नागरिकच संकुचित मनोवृत्तीचे आणि स्वार्थी बनत चालले असतील, तर ते राजकीय नेत्यांवर अंकुश ठेवण्याऐवजी त्यांचेच अनुकरण करू लागतील. समाजविकास ही एक अविरत चालणारी प्रक्रिया आहे. समाजात मोजके का होईनात - परंतु निःस्वार्थी, समंजस आणि नीतिवान लोक असतात म्हणूनच समाजविकास अधोगतीऐवजी प्रगतीच्या दिशेने वाटचाल करीत असतो, या मोजक्या लोकांत सतत पडून ते बहुसंख्य होण्यासाठी भारतीय राज्यघटनेतील मूलतत्त्वे आणि तिच्या सरनाम्यातील तत्त्वज्ञान उपयोगी पडू शकते. त्याचा उपयोग भारताचे भवितव्य उज्ज्वल करण्यासाठी करायचा की नाही, हे आता भारतीय नागरिकांनीच ठरवायचे आहे.

शुभम दोडके

(एफ.वाय.बी.एस्सी.)

ए. पी. जे अब्दुल कलाम

ऑफ टेक्नॉलॉजीमध्ये एरोस्पेस अभियांत्रिकीचा अभ्यास करण्यासाठी ते १९५५ मध्ये मद्रासला गेले.

१९६० मध्ये मद्रास इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजीमधून पदवी घेतल्या नंतर कलाम हे संरक्षण संशोधन आणि विकास सेवा (DRDS) सदस्य बनले. त्यानंतर संरक्षण संशोधन आणि विकास संस्थेच्या (प्रेस इन्फॉर्मेशन ब्युरो भारत सरकारद्वारे एरोनॉटिकल डेव्हलपमेंट एस्टाब्लिशमेंटमध्ये शास्त्रज्ञ म्हणून सामील झाले. कलाम हे प्रसिद्ध अंतराळ शास्त्रज्ञ विक्रम साराभाई यांच्या अंतर्गत कार्यरत असलेल्या Incospar समितीचा देखील भाग होते.

१९६९ मध्ये कलाम यांची भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) मध्ये बदली करण्यात आली. जिथे ते भारताचे पहिले उपग्रह

अब्दुल कलाम यांचा जन्म १५ ऑक्टोबर (१९३१) रोजी पंबन बेटावरील रामेश्वरमच्या तीर्थक्षेत्रात (तेव्हाच्या मद्रास प्रांतात आणि आजच्या तामिळनाडू राज्य) एका तमिळ मुस्लिम कुटुंबात झाला. त्याचे वडील जैनुलाब्दीन मारकायार हे बोटीचे मालक आणि स्थानिक मशिदीचे इमाम होते तर त्यांच्या आई आशिअम्मा गृहीणी होत्या.

त्यांचे वडील बोटीतुन हिंदूयात्रेकरूंना रामेश्वरम आणि आता निर्जना झालेल्या धनुषकोडी दरम्यान घेवून जात होते.

कलाम हे त्यांच्या कुटुंबातील चार भाऊ आणि एका बहीणीमध्ये सर्वात लहाने होते. त्यांचे पूर्वज हे श्रीमंत मारकायार व्यापारी आणि जमीनीचे मालक होते. तसेच त्यांच्याकडे असंख्य मालमत्ता आणि मोठ्या प्रमाणात ज़मीनी होत्या. आणि त्यांच्या शालेय वर्षांमध्ये कलाम यांना सरासरी गुण मिळायचे परंतु त्यांना शिकण्याची तीव्र इच्छा असलेले एक तेजस्वी आणि मेहनती विद्यार्थी म्हणून ओळखले जायचे. ते त्यांच्या अभ्यासावर विशेषतः गणितावर बराच वेळ घालवायचे.

आर्ट्स हायर सेकंडरी स्कूल, रामनाथपुरम येथे शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर कलाम यांनी सेंट जोसेफ कॉलेज तिरुचिरापल्ली येथे प्रवेश घेतला. हे महाविद्यालय तेव्हा मद्रास विद्यापीठाशी संलग्न होते. तेथून त्यांनी १९५४ मध्ये भौतिकशास्त्रात पदवी प्राप्त केली. मद्रास इन्स्टिट्यूट

प्रक्षेपण वाहन (SLV-III) चे प्रकल्प संचालक होते. ज्याने जुलै १९८० मध्ये रोहीणी उपग्रह पृथ्वीच्या जवळच्या कक्षेत यशस्वीपणे तैनात केला होतो. कलाम यांनी पहिल्यांदा १९६५ मध्ये डी आरडी ओ येथे स्वतंत्रपणे विस्तार रॉकेट प्रकल्पावर काम सुरु केले होते.

कलाम यांनी जुलै १९९२ ते डिसेंबर १९९९ या कालावधीत पंतप्रधानांचे मुख्य वैज्ञानिक सल्लागार आणि संरक्षण संशोधन आणि विकास संस्थेचे सचिव म्हणून काम केले.

अब्दुल कलाम यांनी के. आर. नारायण यांच्यानंतर भारताचे ११ वे राष्ट्रपती म्हणून काम केले. लक्ष्मी सहगल यांनी जिकलेल्या १०७,३६६ मतांना मागे टाकून त्यांनी २००२ ची राष्ट्रपती निवडणूक ९२२,८८४ मतांनी जिंकली. त्यांच्या कार्यकाल २५ जुलै २००२ ते २५ जुलै २००७ असा होता. १८ जुन रोजी कलाम यांनी भारतीय संसदेत अटलबिहारी वाजपेयी आणि त्यांच्या वरिष्ठ मंत्रिमंडळ सहकाऱ्यांसोबत उमेदवारी अर्ज दाखल केला.

राष्ट्रपतीपदाच्या निवडणूकीसाठी मतदान १५ जुलै २००२ रोजी संसद आणि राज्यांच्या विधानसभांमध्ये सुरु झाले. माध्यमांनी दावा केला की निवडणूक एकतर्फी होती आणि कलाम यांचा विजय हा पुर्व निर्णय होतो. १८ जुलै रोजी मोजणी झाली.

निशा माळी (एम.ए. भाग-१)

स्त्री भ्रूणहत्या

दिल्लीतील बलात्कारप्रकरणी घडून आलेले विचारमंथन महत्वाचे असले, तरीही भावनांच्या पातळीवर आपण केवळ शिक्षेबद्दल बोलत राहिलो तर कदाचित संवेदनशीलता आणि परिपक्वतेच्या दृष्टीने आपली प्रगती होण्यातील महत्वाचा अडथळा अजूनही पार केला नाही असे म्हणावे लागेल.

पूर्वी स्त्रीच्या बाबतीत असे मानले जात होते की, पायातले पुसणे आणि गळ्यातले लोढणे असे होते. स्त्री जन्माचे जीणे असे होते, स्त्रीजन्माचे रडगाणे. पूर्वी होणारे अनेक अत्याचार थांबले. तरी पण अजूनही स्त्रीवर अत्याचार आहेत. स्त्रीने आपली बंधने झुगारून तिला समतेची वागणूक दिली जात नाही. एकीकडे स्त्री म्हणजे आदिशक्ती आदिमाया आणि दुसरीकडे हे अत्याचार पुर्वी होणारे बालविवाह, कुमारी विवाह, जरठ कुमारी विवाह थांबले. परंतु तिच्यावर होणारे अत्याचार बलात्कार लैंगिक शोषण अजूनही चालू आहे.

आजच्या जगात स्त्रीला वेलीची उपमा दिली जाते. वेल जशी झाडाच्या आधारेने उभी राहते. त्याचप्रमाणे स्त्री देखील पुरुषाच्या आधारेवर उभी आहे. अशी समजूत आजपण आहे आज स्त्रीने जगावे कसे? स्त्रीला घराबाहेर निघण्याची भीती. रस्त्यावरील गुंड, मवाली तिची छेड काढतात. आजकाल स्त्री भ्रूणहत्येचे प्रमाण वाढले आहे. अरे, जी पोटात राहून तिने अजून बाहेरील जग पण पाहिलेले नाही, तिचा पोटातच असताना जीव घेतात. तिने काय गुन्हा केला आहे की तिला बाहेरील जीवन देखील जगता न यावे, कारण काय? तर आम्हाला वंशाचा दिवा हवा आहे आणि तोच दिवा पुढे कोणते टेंबे लावतो? हे सांगण्याची गरज कशाला? तो जन्माला येण्याआधीच पोटात लाथ मारून संकेत देतो.

'मम्मी मैं आ रहा है। बाबाको कहो, तुम्हारा।

दुश्मन आ रहा है।

अशासाठी मुलगा हवा ! मुलगा म्हणजे म्हातारपणाचा आधार अशी समजूत अजूनही समाजात आहे. माझ्या मते मुलगा म्हणजे अवघड जागेवरील दुखणे. धड सांगता ही येत नाही आणि सहनही करता येत नाही. स्त्री ही जन्माला आल्यापासूनच तिला दुय्यम दर्जा हा दिला आहे व दिला जातो. क्वचित पालक मुलगा मुलगी समान आहे असे मानतात. पण काही कुटूंबात बापाला वाटते कशाला मुलगी? हुंड्याचा त्रास पण आई म्हणते बरा आहे मला. मुली ह्या माहेरीही दुय्यम मानल्या जातात आणि सासरीही त्यांना दुय्यम दर्जा दिला जातो. पतीने वेगळीच छळवणूक करावी तर सासूने वेगळी आणि त्यात आता नणंद तिला एवढेही वाटत नाही की आपणही एक मुलगी आपल्यालाही सासरी जायचे आहे. अशा छळवणुकीमुळे तर स्त्रीला जीव देण्याचा मार्ग अवलंबावा लागतो.

आजची नारी या विश्वाची परी-लेक वाचवा लेक जगवा,

म्हणून सांगते लोकांनो जागे व्हा स्त्री व पुरुष यांच्यात भेदभाव करू नये.

स्त्रियांना पुरुषांच्या बरोबरीने स्थान मिळायला हवे. या सर्वांचा विचार करून

भारतामध्ये राजाराम मोहन रॉय यांच्यापासून ते महात्मा गांधीपर्यंत अनेकांनी स्त्रियांच्या प्रश्नांना वाचा फोडली. स्त्री वर्गाच्या प्रश्नांकडे सगळ्यांचे लक्ष वेधून घेतले. महाराष्ट्रात महात्मा जोतीराव फुले, गोपाळ गणेश आगरकर, महर्षी धोंडो केशव कर्वे यांच्यासारख्या समाजसुधारकांनी स्त्रियांच्या सामाजिक गुलामगिरीच्या विरोधात आवाज उठवला.

भारतीय संविधानाने स्त्रियांना मुलभूत हक्क दिले तसेच स्त्रियांच्या सामाजिक सुरक्षिततेसाठी काही कायदेही करण्यात आले.

तरीसुद्धा भारतीय नारीला विविध समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे. यातच आताचे दिल्लीत झालेला मुलीवरील बलात्कार : या दिल्ली बलात्कार प्रकरणी आरोपींना फाशीची शिक्षा झाल्याने ही केस ऐतिहासिक ठरली आहे. असे नाही तर या प्रकरणाच्या अनुषंगाने स्त्रियांवरील लैंगिक अत्याचाराच्या प्रश्नांवर व्यापक चर्चा घडून आली. समाजकारणापासून संस्कृतीपर्यंत आणि थेट राजकारणापर्यंत जे परिणाम घडून आलेत आणि बलात्कार संदर्भात कायद्यामध्ये जे बदल करण्यात आलेत अशा सर्व घडामोडीमुळे हे प्रकरण ऐतिहासिक ठरते.

सर्वांनाच जर दिल्लीतील बलात्काराच्या घटनेने पिळवटून टाकले असेल तर बलात्काराच्या वास्तवाचा अंतर्वेधही घेता आला पाहिजे. कायद्यात कितीही बदल केले तरी जर कायद्याची प्रक्रिया पूर्ण करणे बलात्काराशी लढणाऱ्या मुलीसाठी एक अग्रिपरीक्षाच असेल तर कितीही मनोवैर्य योजना आणल्या तरीही न्यायाची आस अपूर्णत्वाच्या बिंदूवर घुटमळत राहिलेली दिसेल. बलात्कार ही पुरुषांनी तयार केलेली सामाजिक कीड आहे. आणि ह्या घटना जास्तीत जास्त तिच्या सासरच्या घरातील पुरुष सभासदांकडूनही होतात. तरुण मुलींना तर शहरांमध्ये अशा प्रकारच्या घटनांना रोज सामोरे जावे लागते.

काही राज्यांमध्ये तर दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण अतिशय कमी होत आहे. विश्वास बसणार नाही अशी बातमी २२ सप्टेंबर १९९९ च्या 'टाईम्स ऑफ इंडिया' या वृत्तपत्रात आली होती. ती म्हणजे राजस्थानमधील देवरा गावात ११० वर्षात प्रथमच एका मुलीचे लग्न झाले. म्हणजे १०० वर्षात एकही मुलगी जन्माला आली नाही.

म्हणून तर सांगतो मुलींनाही जन्म द्या, तिलाही बाहेरील जग पाहू द्या. अशी वेळ आपल्या भारतावर येऊ नये. मुलींपेक्षा मुलांची संख्या भारतात अधिक होईल. म्हणून आपल्यावर अशी परिस्थिती येऊ नये यासाठी स्त्री भ्रूणहत्या थांबवा. बलात्कार, लैंगिक शोषण, हुंडा, पद्धती, स्त्रियांवरील अत्याचार हे सर्व आपल्याला थांबवावेच लागेल म्हणून म्हणतात...

जीच्या हाती पाळण्याची दोरी, तीच जग उद्धारी

म्हणून का येऊ देत नाही, तिला या विश्वाच्या दारी

- भावेश भास्कर कान्हव (एफ.वाय.बी.एस्सी.)

नेत्रहीन व्यक्तींना शिक्षणाचा प्रकाश

नेत्रहीन व्यक्तींकडे सर्वकाही असते शिवाय डोळ्यांच्या! यामुळे त्यांचे जीवन अंधारमय असते. यामध्ये त्यांना फक्त

शिक्षणाचा प्रकाशच जग दाखवू शकतो, नेत्रहीनांच्या शिक्षणासाठी एका विशिष्ट लिपीचा वापर केला जातो. ही लिपी म्हणजे ब्रेल लिपी होय. परंतु ही लिपी आली कुठून? हीचा शोध कोणी लावला अशा प्रश्नाचे उत्तर काय असू शकते? तर या लिपीचा थोडक्यात इतिहास पुढील प्रमाणे सांगता येईल.

ब्रेल लिपीला आधार देणारी लिपीचा शोध इ.स. १७४५ मध्ये वॅलेटिन हॉय यांनी लावला, पण काही लोक हे मानत नाही. त्यांच्या मते इ.स. १८२२ मध्ये इंग्लंडच्या विल्यम मून यांनी या लिपीचा शोध लावला होता. म्हणून या लिपीला मूनटाईप लिपी असे संबोधले जाते. या लिपीत रोमन अक्षरे कागदावर उभारून (कोरून) लिहिले जाते. ही लिपी भलेही अवघड होती परंतु ती तितकीच महत्वाचीही होती.

ब्रेल लिपीचा शोध- लुई ब्रेल-

४ जानेवारी १८०९ रोजी फ्रान्समध्ये लुई ब्रेल याचा जन्म झाला. ब्रेलचे वडील सायमन रेले बेल हे घोड्याच्या कातड्यापासून विविध वस्तु बनवणारे होते. लुई त्यांचा लाडका असल्यामुळे ते लुईला त्यांच्या सोबतच घेवून फिरत. एका वेळेस सायमन ब्रेल कामात व्यस्त असताना लुई लोखंडी रॉडने खेळत होता. खेळता-खेळता रॉड लुईच्या डोळ्यात घुसला. त्यामुळे लुई एका डोळ्याने अंध झाले. यावेळेस लुई ३ वर्षांचे होते. दोन वर्षांनंतर दुसऱ्या डोळ्यानेही लुई अंध झाले.

लुई ब्रेलच्या शिक्षणासाठी त्याच्या वडिलांनी नॅशनल इंस्टीट्यूट फॉर ब्लाइंड युथ “ या नेत्रहीन मुलांच्या शाळेत पाठविले, लुई इतका हुशार होता कि त्याने शैक्षणिक व व्यवसायिक क्षेत्रातही कौशल्य मिळवली. त्यामुळे तो प्रसिद्ध झाला. म्हणून फ्रान्सीसी सैनिक ‘चार्ल्स बॅरीयर’ सोबत भेटण्याची संधी मिळाली. बरीयरने मून टाईप लिपीचे विविध आवाजांच्या आधारे कोड बनवले होते, त्यांच्या या नविन लिपीला नाईट राइटिंग म्हणत, या लिपीत १२ बिंदु होते. ६ बिंदु एक लाईन बनवत. लुई ब्रेलने या लिपीला महत्वाचे मानले व ही लिपी शिकून घेतली परंतु या लिपीतील काही कमतरता निदर्शनास आल्या. त्याला असे समजले की, १२ बिंदूंची लिपी थोडी अवघड व किचकट आहे म्हणून त्याने नवीन लिपीचा शोध लावला यामध्ये ३ बिंदू एक लाईन तयार करत असे ६ बिंदूंची ही लिपी होती.

लुई ब्रेलने नाईट राइटिंग लिपी सारख्याच लिपीचा शोध लावला.

त्यावेळेस लुई केवळ १५ वर्षांचा होता. लुईने शोधलेल्या ६ बिंदूच्या लिपीत बिंदूंना विविध आकाराने विविध अक्षरे, विरामचिन्हे व अंक लिहिले जात. या लिपीमध्ये ६४ वर्ण तयार केले. ही लिपी इतर लिपीपेक्षा सरळ व सोपी असल्यामुळे १८ व्या शतकात डॉ. अलेक्झांडर रेने फिनेयरने आपल्या संस्थान रॉयलेमध्ये ही लिपी प्रयोगात आणण्यास संमती दिली. परंतु १८४० मध्ये त्यांच्या सेवानिवृत्तीनंतर या लिपीचा प्रयोग बंद केला. परंतु या लिपीचे महत्व समजताच या लिपीला पुन्हा शिक्षणात आणले. या लिपीला सर्वोत्तम लिपीचा दर्जा दिला गेला. आणि लुई ब्रेल यांच्या सन्मानार्थ या लिपीला त्यांचे नाव देण्यात आले. या लिपीला आताही ब्रेल लिपी म्हणून ओळखले जाते.

ब्रेल लिपीमध्ये वेळेनुसार अनेक बदल करण्यात आले. लुई ब्रेलच्या सन्मानार्थ त्यांचा जन्मदिवस ४ जानेवारी ‘जागतिक ब्रेल दिवस’ म्हणून २००९ मध्ये घोषित करण्यात आला.

आधुनिक काळात ब्रेल लिपीचा वापर करून विविध यंत्रे विकसित केली आहेत. ज्यामध्ये बिच्च नावाचा स्मार्ट फोन व ब्रेल वॉच सारखे यंत्रांचा सामावेश होतो. आज ब्रेल लिपी फक्त युरोपातच नाही, तर जगभर अंधांच्या शिक्षणासाठी वापरली जाते. भारत सरकारने लुई ब्रेलच्या सन्मानार्थ २००९ मध्ये ब्रेलच्या नावाचे/फोटोचे डाक तिकीट काढले होते.

आज खरोखरच अंध व्यक्तींच्या अंधकार जिवनात ब्रेल लिपी शिक्षणाचा प्रकाश दाखवत आहे.

- भोये सुभाष प्रकाश

टी.वाय.बी.ए.

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांवर सोशल मिडीयाचा होणारा घातक परिणाम

आजच्या जागतिकीकरणाच्या युगात सोशल मीडिया आपल्या जीवनाचा एक आवश्यक भाग बनला आहे, जो आपल्याला जगाशी जोडण्यात महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावत आहे. लोक सोशल मीडिया वापरण्याचे प्राथमिक कारण म्हणजे मित्र आणि कुटुंबाच्या संपर्कात राहणे. तथापि, त्याचे उपयोग त्याही पलीकडे विस्तारतात. ते आमच्या मोकळ्या वेळेत मनोरंजनाचे स्रोत म्हणून काम करते, नवीन कौशल्ये शिकण्यासाठी, पुस्तके वाचण्यासाठी, सामग्री शोधण्यासाठी, वर्तमान घटनांसह अद्यावत राहण्यासाठी, खरेदी करण्यासाठी, चित्रपट पाहण्यासाठी, लाइव्ह प्रवाह आणि शेअर करण्यासाठी एक व्यासपीठ आहे.

सर्व वयोगटातील लोक सोशल मीडियाचा वापर करतात. विशेषतः किशोर वयातील मुलांना सोशल मीडिया आकर्षक वाटतो कारण ते त्यांच्या विकासाच्या गरजा, जसे की मैत्री निर्माण करणे, वैयक्तिक ओळख निर्माण करणे, नवीन कौशल्ये शिकणे आणि वैयक्तिक आणि मुले सोशल मिडीयाचा वापर करतांना दिसतात. याचा सर्वाधिक वापर १५ ते ३० वयोगटातील मुले विशेषतः महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये दिसून येतो. विद्यार्थी ज्या पद्धतीने सोशल मीडियाचा वापर करतात आणि त्यावर किती वेळ घालवतात त्यावरून त्याचा त्यांच्यावर होणारा परिणाम ठरतो. सोशल मीडियाचे असंख्य फायदे असूनही, गेल्या काही वर्षांत त्याचे संभाव्य तोटे अधिकाधिक स्पष्ट होत आहेत. जे विद्यार्थी अद्याप परिपक्वतेच्या विशिष्ट स्तरावर पोहोचले नाहीत ते या जोखमीचा विचार न करता सोशल मीडिया वापरू करतात, ज्यामुळे त्यांच्यावर नकारात्मक परिणाम होऊ शकतो.

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांवर सोशल मिडीयाचा होणारा परिणाम

● शारीरिक स्वास्थ्यावर होणारा घातक परिणाम : -

महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी सोशल मीडियाचा अतिवापर केल्यामुळे आरोग्याच्या विविध समस्या उद्भवू शकतात. सतत डिजिटल स्क्रीन डोळ्यासमोर असल्यामुळे डोळ्यांवर ताण येतो आणि दृष्टी खराब होऊ शकते. सोशल मीडियावर बसून आणि स्क्रोल करण्यात तास घालवल्याने शारीरिक हालचाली कमी होत असल्याने लठ्ठपणा, थायरॉईड समस्या, मधुमेह, अपचन आणि स्नायूंची ताकद कमी होणे यासारख्या गंभीर व्याधी जडतात.

सतत एकाच स्थितीत बसल्याने शरीराची स्थिती खराब होऊ शकते आणि पाठ आणि मान दुखू शकते. एका सर्वेक्षणानुसार, सोशल मीडियाचा वापर झोपण्यापूर्वी ७४.७% होतो आणि संशोधकांना संशोधनाअंती असे दिसून आले की, १८ ते २५ वयोगटातील ९०% तरुणांना झोपेच्या वेळी सोशल मीडियाच्या वापरामुळे झोपेची गुणवत्ता कमी होते. कमी झोपेचा

संबंध मानसिक आरोग्याशी संबंधित आहे.

● मानसिक आरोग्याच्या समस्या : -

झोपे पूर्ण न झाल्यामुळे विविध मानसिक आरोग्याच्या समस्या निर्माण होवू शकतात. बघितले गेले तर, महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये मानसिक आरोग्याच्या अनेक समस्या आहेत. संशोधकाच्या मते, २७% किशोरवयीन मुले जी वारंवार सोशल मीडिया वापरतात त्यांच्यावर उच्च शारीरिक ताण निर्माण होत असतो. त्यातून त्यांना नैराश्य, चिंता आणि मत्सर, द्वेष यांसारख्या मानसिक आरोग्याच्या समस्या निर्माण होण्याची दाट शक्यता असते. सोशल मीडियावरील प्रतिक्रिया किंवा टिप्पण्या विद्यार्थ्यांमध्ये चिंता निर्माण करू शकतात आणि रागाच्या समस्या निर्माण करू शकतात.

१५ ते २५ वयोगटातील मुलांच्या सोशल मीडियाच्या वाढत्या वापरामुळे अयोग्य भावनिक व्यस्तता देखील होऊ शकते. उदा. लॉग इन करू न शकल्यामुळे अस्वस्थ वाटणे, इतरांच्या पोस्टवरून वारंवार स्क्रोल केल्याने मत्सराची भावना निर्माण होणे, आत्मसन्मानाचा कमीपणा, आत्मसन्मानाचा अभाव, खराब कामगिरी आणि जीवनातील समाधान कमी होते.

संशोधनानंतर असे दिसून आले की, जे किशोरवयीन (१४ ते १७ वर्षे वयोगटातील) दररोज सात तासांपेक्षा जास्त काळ सोशल मीडिया वापरत असतील तर त्यांना अधिक नैराश्य येण्याची शक्यता असते. जीवनाच्या सर्वांगीण विकासासाठी मानसिक आरोग्य महत्वाचे आहे. महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या जीवनाच्या योग्य कालावधीमध्ये तसेच उद्योगमुख आणि आशादायी टप्प्यात असताना त्यांनी त्यांचे मानसिक आरोग्य वाढवले पाहिजे.

● सामाजिक आरोग्य:

आजच्या घडीची महाविद्यालयीन पिढी वास्तवापेक्षा आभासी जगात जास्त जगताना दिसते. त्यांचा वास्तविक जगाशी संपर्क कमी झाला

आहे. सोशल मीडिया बऱ्याचदा इतर लोकांच्या जीवनाचे अवास्तव चित्रण सादर करतात, ज्यामुळे विद्यार्थी अवास्तव ध्येये ठेवतात, त्यांच्या स्वतःच्या कौशल्य संच आणि संभाव्यतेकडे दुर्लक्ष करतात.

या चुकीच्या समजुतीची सतत तुलना होऊ शकते, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या आत्मसन्मानाला धोका निर्माण होतो. सोशल मीडिया अभिनेते-अभिनेत्रींचे आकर्षक क्षणचित्रे सतत पाठवत असतात. अशामुळे विद्यार्थ्यांना स्वतःच्या शरीराच्या प्रतिमेबद्दल तणाव जाणवू शकतो. आजचे युग ऑनलाईन फसवणूक आणि घोटाळ्यांनी भरलेली आहे. विद्यार्थी पैसे घोटाळे, बनावट मित्र विनंत्या, धोकादायक डाउनलोड, डेटा, लीक आणि हॅकिंग यांसारख्या घटनांना बळी पडतांना दिसत आहेत. वैयक्तिक माहिती आणि गोपनीय उदा. फोटो, पत्ते, बँक तपशील, वैयक्तिक माहिती तपशील आणि व्हिडिओ योग्यरित्या सुरक्षित न केल्यास त्याचा गैरवापर होऊ शकतो.

येथे आणखी एक गंभीर धोका म्हणजे ऑनलाईन गुंडगिरीचा धोका. गुंडगिरीला बळी पडणे आणि कमी आत्मसन्मानाचा त्रास यामुळे कधीकधी आत्महत्येची प्रवृत्ती होऊ शकते. रोग नियंत्रण आणि प्रतिबंध केंद्रांच्या चालू अभ्यासात असे दिसून आले आहे की, आत्महत्येचे प्रमाण ३०% ने वाढले आहे, सोशल मीडियाच्या वापरातही अशीच वाढ झाली आहे. हा सहसंबंध अनेकदा विद्यार्थी ऑनलाईन ज्या सामग्रीमध्ये गुंततात त्या प्रकाराशी संबंधित असतो.

● व्यावसायिक कौशल्यात समस्या: -

कोणत्याही वेळी सोशल मीडियावर जास्त वेळ घालवणे, त्यातून इतरांचे आयुष्य पाहणे, अशामुळे विद्यार्थ्यांमधील स्वजागरूकता कमी होऊ शकते. सोशल मीडियावरील दृक-श्राव्य माहिती बघितल्यानंतर ते त्यांच्या स्वतःच्या आवडी आणि क्षमतांचा विचार न करता त्यांच्या जीवनासाठी अवास्तव अपेक्षा ठेवण्याची अधिक शक्यता असते. अशी परिस्थिती त्यांची क्षमता मर्यादित करते आणि अपयश अनुभवण्याची शक्यता वाढवते. सोशल मीडिया विद्यार्थ्यांना त्यांच्या अभ्यासावर, प्रकल्पांवर, अभ्यासेतर घडामोडींवर लक्ष केंद्रित करण्यापासून आणि व्यक्तिमत्व विकासासाठी आवश्यक असणारी कौशल्ये विकसित करण्यापासून परावृत्त होतांना दिसतात.

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना हे वातावरण त्यांना जोखीम घेणे, प्रयोग करणे, कौशल्ये आजमावणे आणि त्यांच्या अपयशातून शिकण्यास प्रतिबंधित करते. सोशल मीडियाचा अनियंत्रित आणि अत्याधिक वापर काही विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आयुष्यात ध्येय व उद्दिष्ट समोर ठेवू देवू शकत नाही. सोशल मीडियावर स्क्रोल करण्यात आणि लहान व्हिडिओ क्लिप पाहण्यात बराच वेळ घालवणारे किशोरवयीन त्यांचे संवाद कौशल्य गमावत आहेत, जे वर्तमान आणि भविष्यातील व्यावसायिक बाबीसाठी महत्त्वपूर्ण आहेत.

सोशल मीडियाचा वापर मर्यादित करण्यासाठी, त्याचा नकारात्मक प्रभाव कमी करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी करावयाचे उपाय: -

● जागरूकता :-

विद्यार्थ्यांनी आपल्या सोशल मीडियाच्या सवयींबद्दल जागरूक रहाणे गरजेचे आहे. त्यांनी स्वतःला प्रश्न विचारा. उदा. मी सोशल मीडिया किती वेळ आणि केव्हा वापरतो? मी कोणत्या प्रकारची सामग्री वापरतो? ते माझ्या कौशल्य वाढीस मदत करतात का? किंवा ते कोणत्याही प्रकारे नुकसान करत आहे? ते वापरण्यामागे माझा हेतू काय आहे? ते वापरल्यानंतर मला कसे वाटते? इत्यादी.

● वेळेचे नियोजन: -

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या सोशल मीडिया वापरासाठी एक मर्यादित वेळ नियोजित केली पाहिजे. दररोज १५ मिनिटांनी सोशल मीडियाचा वापर कमी करून सुरुवात करावी. हळुहळू ते ही वेळ मर्यादा वाढवू शकतील कारण कमी वापरामुळे त्यांना आराम मिळू शकतो.

● केव्हा थांबायचे ? याचे नियोजन: -

स्क्रोलिंग थांबवण्याची वेळ कधी आली आहे याची जाणीव विद्यार्थ्यांनी ठेवणे आवश्यक आहे. सोशल मीडिया वापरल्यानंतर विद्यार्थ्यांना स्क्रोलिंग थांबवण्यास आणि काहीतरी चांगले कार्य करण्यास प्रवृत्त करू शकते.

● भौतिक जगाबरोबर संपर्क वाढविणे: -

महाविद्यालयीन किंवा १५ ते २५ वयोगटातील विद्यार्थ्यांनी सभोवतालच्या भौतिक जगाशी अधिक जोडण्याचा प्रयत्न करावा. आपल्या छंदांमध्ये व्यस्त रहावे, मित्रांसोबत वेळ घालवावा, नवीन ठिकाणांना भेट द्याव्या आणि कार्यक्रमांमध्ये सहभागी व्हावे. या क्रियाकलापांमुळे आपलेपणाची भावना निर्माण होऊ शकते आणि त्यांचे ऑनलाईन आणि ऑफलाईन जीवन संतुलित करण्यात मदत होऊ शकते.

● वास्तविक उद्दिष्टांवर लक्ष केंद्रित: -

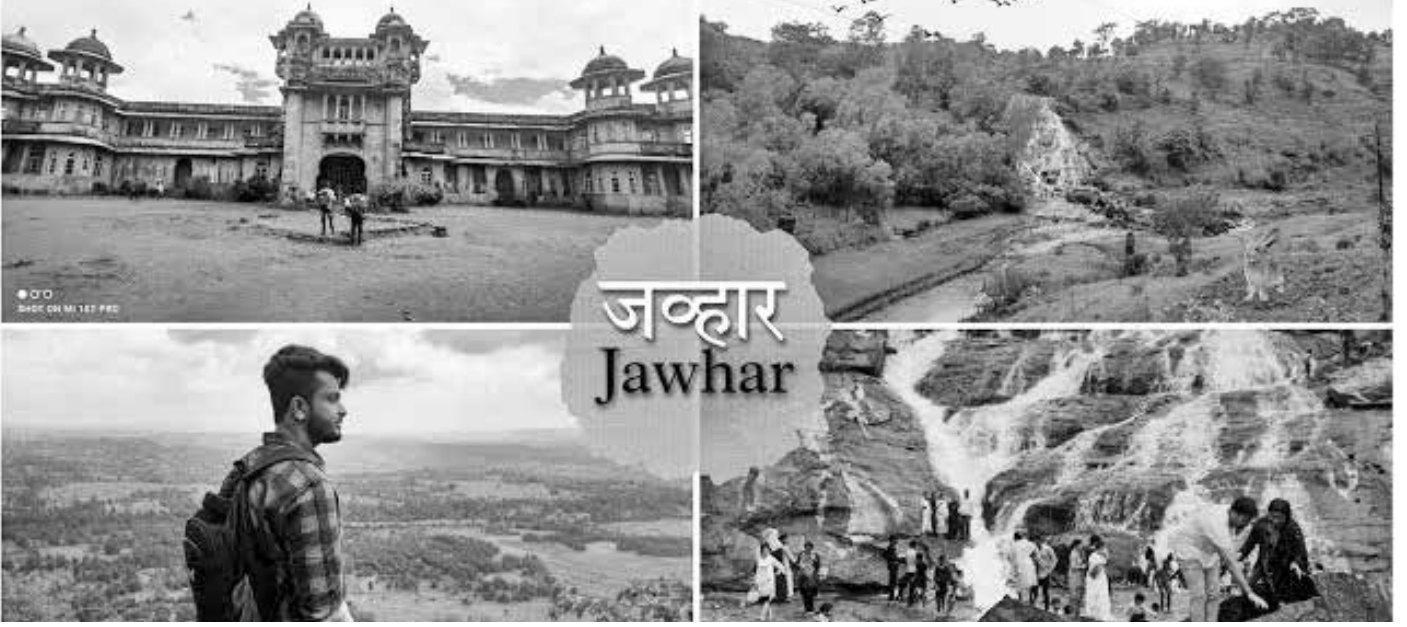
कोणतेही व्यासपीठ नकारात्मक भावनांना चालना देत असल्यास, त्याचे अनुकरण न करण्याची वेळ आली आहे हे विद्यार्थ्यांनी ध्यानात घेतले पाहिजे. त्यांनी भावनिक प्रतिसादांबद्दल जागरूक रहावे आणि विद्यार्थ्यांनी प्रेरित करणारी वास्तविक-जागतिक उद्दिष्टे साध्य करण्यावर लक्ष केंद्रित करावे.

विद्यार्थ्यांनी त्यांचा सोशल मीडिया वापर आणि त्याची संभाव्य हानी यावर विचार करणे महत्वाचे आहे. हे व्यासपीठ मानवी जीवन सुलभ करण्यासाठी तयार केलेले आहेत, त्यामुळे त्यांचा सुज्ञपणे वापर करणे आवश्यक आहे. ऑनलाईन शिक्षण, स्वास्थ्य अन्वेषण करणे, सकारात्मक निर्माण करणे, सर्जनशीलता वाढवणे, शैक्षणिक कामगिरी वाढवणे आणि एकूणच कल्याण यासाठी त्यांचा फायदा करून घेणे. सोशल मीडियावर एक सजग आणि संतुलित दृष्टीकोन खरोखरच महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी वरदान ठरू शकतो, ज्यामुळे त्यांचे जीवन लक्षणीय रित्या वाढू शकते व त्यांचे भविष्य उज्ज्वल बनू शकते.

प्रा. भोये डी. आर.
(इतिहास विभाग)

जव्हार पर्यटन

जव्हार
Jawhar

जव्हार हे भारताच्या कोकण विभागातील महाराष्ट्र राज्यातील पालघर जिल्ह्यातील एक शहर आणि नगरपरिषद आहे. जव्हार हे पूर्वीचे कोळी जव्हार संस्थानाचे राजधानीचे शहर होते. पश्चिम घाटाच्या रांगामध्ये वसलेले जव्हार हे त्याच्या नयनरम्य वातावरणासाठी आणि दोलायमान सांस्कृतिक वारशासाठी ओळखले जाते. महाराष्ट्रातील काही उरलेल्या आदिवासी प्रदेशांपैकी एक आहे आणि त्याचा दोलायमान वारली पेंटिंगसाठी ओळखला जातो. ते या ठिकाणाचे वैशिष्ट्यपूर्ण चिन्ह आहेत. १९१८ मध्ये स्थापित, जव्हार ही महाराष्ट्र राज्यातील सर्वात जुन्या नगरपरिषदांपैकी एक आणि मुंबई जवळील पर्यटन स्थळ आहे.

जव्हारमधील जयविलास पॅलेस हे ऐतिहासिक पर्यटन स्थळ आहे. हा निओक्लासिकन शैलीचा राजवाडा राजा यशवंतराव मुकणे यांनी बांधला होता. हे ठिकाण सायनाईट दगडात बांधले गेले आहे. स्थापत्य शैली आणि स्थानामुळे राजवाडा मराठी आणि हिंदी भाषेतील अनेक चित्रपटामध्ये प्रदर्शित झाला आहे.

हनुमान पॉईंट, शहराच्या पूर्वेला शहराच्या मध्यभागी सुमारे १ ते २ कि.मी अंतरावर मारुतीचे जुने मंदिर आहे. निवडुंगाच्या गडद जंगलामुळे हे मंदिर काट्या मारुती मंदिर म्हणून ओळखले जाते. नुतनीकरणदरम्यान मंदिरा जवळ एक व्ह्यु पॉईंट तयार करण्यात आला, जो हनुमान पॉईंट म्हणून ओळखला जातो.

सनसेट पॉईंट, शहराच्या मध्यापासून पश्चिमेकडे सुमारे ०.५ किमी अंतरावर सनसेट पॉईंट नावाचा प्रेमीचा वारसा आहे सनसेट पॉईंटच्या सभोवतालच्या दरीचा आकार धनुष्यासारख आहे. म्हणून पूर्वी ते

धनुकमळ म्हणून ओळखले जात असे. सुर्यास्ताच्या वेळी डहाणूजवळील महालक्ष्मीचा डोंगर, जव्हारपासून ६० किमी अंतरावर दिसतो.

दाभोसा धबधबा

दाभोसा, दादरकोपरा धबधबा जव्हार, तलासरी, सिल्वासा रोडवरून १८ किमी अंतरावर हा धबधबा लेंडी नदीवर आहे. धबधब्याची उंची सुमारे ३०० फुट आहे. हा धबधबा उन्हाळ्यात सहसा कोरडा पडतो. दाभोसा धबधबा हा महाराष्ट्रातील सर्वात उंच धबधब्यांपैकी एक आहे. दाभोसा धबधबा हा एक प्रेक्षणीय स्थळ आहे.

काळमांडवी धबधबा

काळ मांडवी धबधबा सुमारे १०० मिटर उंचीचा आहे आणि तो केवळ पावसाळ्यातच नव्हे तर वर्षभर वाहतो. तथापि धबधब्याची सर्वात निसर्गरम्य दृश्ये पावसाळ्यातील आहेत. काळ मांडवी हे आपटाळे गावाजवळ असलेल्या धबधब्याचे नाव आहे. जव्हार ते काळमांडवी जव्हार- झाप रस्त्याने अंदाज ५-६ किमी अंतरावर अंतरावर आहे.

शिरपामाळ

शिरपामाळ हे छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पदस्पर्शाने पुनित झालेले स्थान आहे. सुरतला जात असताना येथेच छत्रपती शिवाजी महाराजांनी रात्रभर मुक्काम केला. तेव्हा जव्हारचे राजे पहिले विक्रमशहा यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांना मानाचा शिरपेच देऊन त्यांचे स्वागत केले.

– चंद्रकांत मधुकर पाटील

एस.वाय.बी.एस्सी.

चला ! आनंद वाटूया !

(नमस्कार मित्रानो, वक्तृत्व स्पर्धेचा विषय समोर आला आणि या विषयावर काय बोलाव हा विचार करू लागलो. तुमच्यापैकीही बरेच विद्यार्थी अशा स्पर्धांमध्ये सहभागी होत असालच. वेगवेगळ्या ठिकाणी होणाऱ्या या स्पर्धांच्या माध्यमातून मला जे काही अनुभवायला मिळाल त्याच अनुभवामधून आपली सादरीकरणाची स्क्रिप्ट कशी असावी याच अनुषंगाने हा लेख आपल्या समोर ठेवत आहे. आशा करतो की तुम्हालाही यामधून नवीन काहीतरी शिकायला मिळेल.)

एकविसाव्या शतकामध्ये जगत असताना जग जवळ आलं अस आपण म्हणतो परंतु त्याचवेळी माणसा-माणसांमध्ये होणारा संवाद आम्ही मात्र हरवून बसलो. सुखदुःखाची देवाणघेवाण न झाल्यामुळे माणसांच्या मनामध्ये दुःखाची दरी वाढत गेली आणि तिच दुःखाची वाढलेली दरी आनंदाच्या माध्यमातून कमी व्हावी हाच आशावाद मनामध्ये घेऊन प्रगल्भ अशा विचारमंचावरून विचारांच मंथन करण्यासाठी आपल्या समोर उभा आहे नमस्कर मी सांकेतिक कोड क्रमांक १२ विषय मांडतोय चला ! आनंद वाटूया ! या विषयाची सुरुवात करत असताना आनंद म्हणजे नेमकं काय? आपल्याकडे आनंद आहे का? आणि हा आनंद इतरांना देण्यासाठी आपण काय केलं पाहिजे? या गोष्टींवरती बोलणं मला गरजेचं वाटतं. मग आनंद म्हणजे नेमकं काय याचा ज्यावेळेस आम्ही शोध घेतो तेव्हा आमच्या लक्षात येत की, आनंद ही एक मानसिक किंवा भावनिक स्थिती आहे ज्यामध्ये सकारात्मक आणि समाधानी भावना दर्शवली जाते. त्याही पुढे ऑरिस्टॉटल असे म्हणतात की आनंद ही एकमेव अशी गोष्ट आहे की जी मनुष्य स्वतःच्या फायद्यासाठी इच्छितो. धन, सन्मान, आरोग्य किंवा मैत्री यापेक्षाही वेगळ म्हणजेच आनंद होय. त्यांनी निरीक्षण केले की माणसं केवळ त्यांच्या स्वतःच्या फायद्यासाठी नव्हे तर आनंदी राहण्यासाठी धन सन्मान किंवा आरोग्य शोधतात इतकच नव्हे तर सर्व धार्मिक तत्त्वज्ञान देखील प्रेम, दयाळूपणा, करुणा, प्राण्यांच्या कल्याणाच्या आणि आनंदाच्या इच्छेला प्राधान्य देतो.

आनंद हा माणसाच्या परिपूर्ण जीवनासाठी महत्वाचा घटक आहे. मग आनंद इतरांना देण्यासाठी तो स्वतःकडे पहिल्यांदा असायला हवा. तो आपल्याला निर्माण करता आला पाहिजे. त्यासाठी अनपेक्षित सकारात्मक घटनांना सामोरे जाणे, इतरांच्या स्वीकृती आणि स्तुतींचा आनंद घेणे तसेच एखाद्या महत्वाच्या व्यक्तीला पाहणे या गोष्टींच्या माध्यमातून आपण स्वतःमध्ये आनंद निर्माण करू शकतो. तुम्ही जर बाह्य मनाने आनंदी असाल तर तो आनंद तुम्ही इतरांना वाटू शकत नाही

म्हणून अंतरमनाने आनंदी व्हा. प्रसिद्ध पक्षीतज्ञ किरण पुरंदरे यांना एका मुलाखतीमध्ये प्रश्न विचारण्यात आला होता की तुम्ही तब्बल ४०० दिवस त्या नागझिन्त्याच्या जंगलात राहिलात तर तुम्हाला त्या ४०० दिवसांमधून काय शिकायला मिळालं? तेव्हा ते म्हणतात की जीवनाचा खरा आनंद आणि आनंद वाटण्याची कला मला या ४०० दिवसांनी शिकवली माझ्यातला आनंद पक्षांपर्यंत आणि पक्षांचा आनंद माझ्यापर्यंत देण्याघेण्याचं काम मी या ४०० दिवसांमध्ये केलं. इतकेच नव्हे तर बाबा आमटे एके दिवशी संध्याकाळच्या वेळी रस्त्याने जात असताना पावसांमध्ये भिजणाऱ्या एका कुष्ठरोग्याला निवाऱ्याला घेऊन जाण्यासाठी त्याला उचलतात तेव्हा त्याच्या हाताचे बोटे तुटून बाबा आमटेच्या हातात येतात. घरी आल्यानंतर त्यांना हा प्रसंग आठवतो व ते खूप रडू लागतात. परंतु त्यांना कळून चुकतं की फक्त रडून काहीच होणार नाही इथे प्रत्यक्ष कृती करावी लागेल आणि त्याच कृती मधून काटेरी वनातही सुखाच आनंदवन उभं राहिल. अशा हजारो कुष्ठरोग्यांना जगण्याचा खरा आनंद देण्याचे काम बाबा आमटे यांनी केलं.

मित्रांनो प्रत्येकाच्या जीवनाची अवस्था वेगळी असते कुठे छोटी झोपडी तर कुठे मोठा विला असतो कुणाच्या घरी गॅस शेगडी तर कुणाच्या घरी चुला असतो. परंतु स्वतःच्या वाट्याला चूलही नसताना चितेवरच्या विस्तवावर भाकरी भाजून स्वतःच्या जीवनातील दुःख जाळून असंख्य अनाथांच्या जीवनाच्या आनंदाचा वटवृक्ष होण्याचं काम

सिंधुताई सपकाळ यांनी केलं आणि माणसांच्या मनामध्ये प्रेम, करुणा व आनंद पेरण्याचं काम त्यांनी केलं. हे विश्वाची माझे घर म्हणणारे ज्ञानेश्वर महाराज की ज्यांनी विश्वशांतीसाठी प्रार्थना केली त्या पसायदानामध्ये ज्ञानेश्वर महाराज लिहितात जे खळांची व्यंकटी सांडो । तयां सत्कर्मीं रती वाढो । भूतां परस्परें जडो। मैत्र जीवांचें. अर्थातच ज्या व्यक्ती वाईट प्रवृत्तीच्या आहेत त्यांच्यातील वाईट प्रवृत्ती नुसतीच जाऊ नये तर त्यांची वाईट प्रवृत्ती सत्य प्रवृत्ती परावर्तित व्हावी आणि ह्याची फलश्रुती म्हणजे सर्वच व्यक्ती सर्वांचे मित्र व्हावेत म्हणजे माणसा माणसांमध्ये वैरत्व राहणार नाही वैरत्व गेलं म्हणजे सुख आणि समाधान आलं आणि जिथे सुख समाधान आहे तिथे आनंदही असतोच हाच आनंद संपूर्ण विश्वासाला देण्याचं काम ज्ञानेश्वर महाराजांनी केलं. या सर्व माणसांनी काय केलं निसर्ग आणि पर्यावरण इतकेच नव्हे तर माणसांच्या दुःखामध्येही आनंद शोधून तो आनंद प्रथम स्वतःमध्ये घेतला आणि मग तो आनंद वाटण्याच काम केलं आता ती जबाबदारी तुमच्या आणि माझ्यावर येऊन ठेपली आहे त्यासाठी आपण काय करू शकतो तर आपण आपल्या लेखणीतून आपल्या बोलणीतून आपल्या कृती मधून व आपल्या कार्यामधून आनंद नक्कीच वाटू शकतो. रस्त्याने जाणाऱ्या अपंग व्यक्तीला रस्ता पार करून देण, सोसायटीमध्ये असलेल्या वॉचमन काकांशी दोन शब्द प्रेमाने बोलण, रस्त्यात कुठे सफाई कामगार महिला भेटल्या तर त्यांच्याशी संवाद साधणे अशा कितीतरी लहान लहान गोष्टींच्या माध्यमातून आपण आनंद वाटू शकतो. पैशाने वस्तू विकत घेता येतात परंतु आनंद विकत घेता येणार नाही पैशाने गादी विकत घेता येईल परंतु झोप विकत घेता येणार नाही म्हणून आनंद वाटणे गरजेचे आहे कारण आनंद हा सर्वांची मानसिक आणि भावनिक स्थिती चांगली ठेवतो आनंदामुळे जीवनात नवीन शक्ती

व ध्येय निर्माण होतात. अहो साधी गोष्ट आहे आपण रक्तातील साखर मोजतो पण जिभेवरचा कडूपणा आणि चेहऱ्यावरील हास्य कधीच मोजत नाही आपल्याला इतरांकडून प्रेम व आनंद हवा असतो परंतु आपण मात्र इतरांशी प्रेमाने व आनंदाने वागत नाही तुमच्या स्वभावामुळे तुमच्या ओठांवर आलेले कडू शब्द जगातील सर्वात मोठे युद्ध घडवू शकतात किंबहुना तेच युद्ध थांबवूही शकतात. म्हणून नेहमी असे शब्द बोला ज्यामुळे सर्वांना प्रेम व आनंद मिळेल तुकडोजी महाराज म्हणतात की प्रेम करना सिख लो फिर कुछ नही बाकी रहा. प्रेम करायला शिका मग त्याच प्रेमामधून उद्याच्या भविष्य काळाचा आनंदाचा रस्ता आपल्या प्रत्येकाचा मोकळा होईल आणि अगदी मोकळ्या मनानं या हृदयापासून त्या हृदयापर्यंत हा आनंद वाटला जावा इतकाच मापक आशावाद व्यक्त करतो. शेवटी तान्हाजी बोऱ्हाडे सरांचे शब्द उसने घेऊन इतकच म्हणतो कि,

चकोराच्या वाट्याचे चांदणे त्याचे त्यालाच लाभो

चातकाच्या व्याकुळ कंठासाठी जरा लवकरच

येवो वळवाचा पाऊस

संध्याकाळ होताना प्रत्येकाच्या पावलांना मिळो

चालण्यापुरता प्रकाश

ज्ञानियांची सुकलेली आसवे सांडोत इंद्रायणीच्या डोहात

आणि वाहत राहोत अखंड आनंदाची प्रार्थना होऊन.

इतकाच मापक आशावाद, मनपूर्वक धन्यवाद !!!

—तुकाराम रमेश खुताडे

(एफ.वाय.बी.एस्सी.)

जाणीव वेदनांची...

एफ. वाय. ला होतो, सुट्यांना घरी आलेलो बाजरी काढणीला आली होती म्हणून मग घरचे बाकी सगळे तिकडेच असायचे. मी सोडून, मी घरीच असायचो. नऊ बकऱ्या होत्या त्यांना सकाळी सोडायच रानात न्यायचं आणि संध्याकाळी परत घेऊन यायचं एवढंच काम माझ्या वाट्याला. मग संध्याकाळी स्वतःसाठी स्वयंपाक करणं आणि एक कुत्रं त्याच्यासाठी एक भाकर हे नियमित चाललं होतं.

आज उन्हाचा पारा जरा जास्तच होता किंवा माझं उशिरा उरकलं असावं मी घाई घाईने बकरी सोडल्या आणि चारीत चारीत पाणी पाजण्यासाठी तळ्यावर घेऊन गेलो. उन्हाळ्यामध्ये बकऱ्यांना खाण्यासाठी काही राहत नाही त्यामुळे खुप लांब घेऊन जावं लागायचं. पाणी पिलं आणि आम्ही चालू लागलो. नऊ बकऱ्या, एक कुत्रं आणि मी साडेअकरा-बाराच्या दरम्यान रानात पोहोचलो. एखाद्या झाडाला हिरवा पाला दिसला की मी वरती जाऊन तोडायचो. आज मुडी (बकरीचं नाव) जरा कोठे तरी हरवलीच होती, म्हणजे रोजसारखी पाला पण खात नव्हती. जिथे सावली दिसेल तिथे बसायची. मला वाटलं ऊन खुप आहे तहान लागली असेल म्हणून बसतेय सारखी. तिला एक छोटं छानसं करडू होतं ते पाला वैगेरे नाही खायचं म्हणून मग मी त्याला घरीच ठेवायचो. उन्हाचा लांबलेला पारा आणि पोटात आलेला गोळा लक्षात येता एका हिरव्यागार चारणीच्या झाडाखाली बसलो. माझं अचानक लक्ष मुडीकडे

गेलं ती खुपच शांत होती एरवी जर कोठे बसली तर रवंथ करत बसायची पण आज मात्र ती एका जागेवरच पाहत शांत बसली होती मी तिच्या शेजारी गेलो आणि स्वतःसाठी बाटलीत आणलेलं पाणी ओंजळीत ओतून तिच्या समोर धरलं पण तिने तोंड फिरवलं. मला काही समजेना मी तिच्या शेजारी थोडा वेळ बसून राहिलो आणि हळूहळू एक एक बकरी उठून पुढे चालू लागले त्यात मुडीही निघाली.

मीही चालू लागलो. दिवस सरला. डोंगराच्या सावल्या हळूहळू खाली उतरू लागल्या, साडेचार-पाचच्या दरम्यान आम्ही मागे फिरलो परतीच्या वाटेने, बराच वेळ चालत होतो, दिवस भर फिरून फिरून थकून गेलेलं कुत्रं हात भर जीभ लांब काढून सर्वात पुढं धावतच निघालेलं. अचानक मागे बकरी ओरडण्याचा आवाज कानावर आला मी माझा चेहेरा पाठमोरा करून पाहिला तर मुडी पाठीमागे बऱ्याच अंतरावर उभी राहून ओरडत होती माझ्या लक्षात पण आलं नाही ती मागे कधी राहिली ते. मी जागेवरच थांबून तिला आवाज देऊन बोलावू लागलो पण ती जागेवरच उभी राहून फक्त ओरडत होती. आता बाकीच्या बकऱ्या हळू हळू पुढे जात होत्या परतीच्या रस्त्याला मला काही सुचेना, मी धावतच मुडीच्या दिशेनं निघालो तिच्या जवळ पोहोचलो आणि तिला बोललो कधी पासून बोलावतोय ये ये म्हणून चल आता उशीर झालाय बाकीचे सगळे पुढं गेले चल आता अस म्हणत मी तिच्या मानेला पकडलं आणि पुढच्या दिशेने ओढणार इतक्यात ती मटकण खाली बसली आणि जोरात ओरडायला लागली आता माझ्या हृदयाचे ठोके वाढायला लागले, मन घाबरून गेलं तिचं ओरडणं काळजाला चर्च करून जाऊ लागलं. मी तिला सांगत होतो चल ना, काय झालंय तुला बाकीचे सगळे गेलेत पुढं दिसत पण नाय कोणी आता चल उठ जायचय आपल्याला पण तिचं फक्त ओरडणं सुरू होतं. अखेर तीने पाय पसरले आणि मान खाली जमिनीवर सोडून दिली मी तिच्याकडे हळव्या नजरेनं पाहत होतो सारख वाटायचं की ती उठेल उठेल काळजाची थडथड वाढली. थोडं थोडं उचलून घेऊन मी हळूहळू पुढे सरकत होतो पण ती मोठी असल्याने तेही नीट जमत नव्हतं. तिला उचलून घेतली की शांत व्हायची आणि खाली ठेवलं की पुन्हा ओरडू लागायची.

आता अंधाराची थोडी चाहूल जाणवत होती बाकीच्या बकऱ्या कोठे गेल्या असतील हा विचार जसा मनात आला तसा मी मुडीला तिथेच ठेऊन पुन्हा धावू लागलो. इतक्यात वीज संचारावी तशी एक वीज त्या मुडीच्या अंगात संचारली आणि ती त्याक्षणी उठली मोठ्याने ओरडली आणि चालू लागली कुठला तरी निर्धार करून मोठ्या हिंमतीने

ती एक एक पाऊल टाकू लागली पण सात आठ पावलांच्या पलीकडे तिला येता आलं नाही ती पुन्हा खाली कोसळली. आता मात्र माझा मनावरचा ताबा सुटला आणि डोळ्यांतून नकळत ओघळू लागला. तसेच डोळे पुसत आणि तिच्याकडून नजर वळवत मी पुन्हा बाकीच्या बकऱ्या कोठे गेल्या म्हणून माधारी धावू लागललो. ती ओरडत होती, तिलाही यायचं होत घरी, सांगत होती ती मला... माझं बाळ माझी घरी वाट पाहतय मला पण घेऊन चल सोबत .माझ्यात आता प्राण नाही उरला तेवढा माझ्यासाठी नाही पण माझ्या लहान करडासाठी तरी मला घेऊन चल तिच्या प्रत्येक ओरडण्यात काही तरी तिचं सांगणं होतं मला. पण काही करू शकत नव्हतो मी तिच्याकडे थांबावं तर बाकीचे कोठे जातील हा विचार यायचा. आता अंधार होत आला होता मी वाहणाऱ्या डोळ्यांनी एकदा तिच्याकडे पाहिलं आणि माफ कर ग मला असं म्हणत मोठा हुंदका आवरत तिच्यापासून मान वळवली तिचा आवाज येत होता, हृदयात चर्च चर्च होत होत. निघालो मी निमूटपणे धावतच मधेचं मागे वळून पहायचो वाटायचं येईल ती, येईल ती... पण नाही झालं असं काही.

अखेर तळ्यापर्यंत पोहोचलो पण एकही बकरी दिसली नाही. कोणी तरी सांगितलं मघाशीच पुढे निघून गेल्यात. आता मी खूप थकलो होतो धावण्याची ताकत नव्हती शरीरात तसेच जड पाय घेऊन घराकडे निघालो. विचार येत राहिला मुडीचा मनात आणि तिच्या करडाचाही. ते

तर वाट पाहतच बसलं असेल आपल्या आईची. मन घट्ट करून तसाच चालत राहिलो, पोहोचलो घरी आठ बकऱ्या वाट पाहत होत्या आणि ते लहान घरातून आवाज देत होत. मी अगदी स्तब्ध झालो हरले शब्द माझे, हरलो मी. हृदयाच्या कोपऱ्यात कोठेतरी गाडून ठेवलं मी स्वतःच स्वतःला...

काल गेलो होतो पुन्हा आई सोबत. ते ठिकण पाहिलं जिथं मुडीला सोडून मी कायमचा निघून आलेलो. त्या जागेवर गेलो आणि सगळं आठवायला लागलं आणि अचानक गालावर पाण्याची रेष उमटली. डोळे पुसत आईला बोललो... आई इथंच एक हिरकणी राहून गेली गं तिला तिच्या लेकरासाठी नाही येता आलं घरी...

पुन्हा सगळं शांत... शेवटी या मुक्या प्राण्यांविषयी काय आणि किती लिहिणार ते न बोलताच खूप काही सांगून जातात. मग नकळत कागदावर शब्द उमटतात...

त्याही परिस्थितीत तू दिलेल्या प्रत्येक दुधाच्या थेंबाचा अंश आजही मला माझ्या रक्तात जाणवतो...

अलीकडच्या काळामध्ये माणसांनी माणसांसाठी या साऱ्या गोष्टी करण सोडलय म्हणून मिच तुला माणसांची माणुसकी जपणारा खरा माणूस मानतो...

– प्रा. किरण पारधी
(प्राणीशास्त्र विभाग)

Health And Hygiene in Villages

In a well-ordered society the citizen know and observe the laws of health and hygiene. It is established beyond doubt that ignorance and neglect of the laws of health and hygiene are responsible for the majority of diseases to which mankind is heir. Very high death rate among us no doubt due to our growing poverty, but it could be mitigated if the people were properly educated about health and hygiene.

Mens sana in corpore sano is perhaps the first law for humanity. A healthy mind in a healthy body is a self-evident truth. There is an inevitable connection between mind and body. If we were in possession of healthy minds, we would shed all violence and naturally obeying the laws of health, we would have healthy bodies without an effort.

It is necessary to understand the meaning of the word health. Health means body ease. He is a healthy man whose body is free from all disease; he carries on his normal activities without fatigue. Such a man should be able with ease to walk ten to twelve miles a day, and perform ordinary physical labour without getting tired. He can digest ordinary simple food. His mind and his senses are in a state of harmony and poise.

The Fundamental laws of health and hygiene are simple and easily learnt. The difficulty is about their observance. Here are Some.

Think the purest thoughts and banish all idle and impure thoughts.

Breathe the freshest air day and night. Establish a balance between bodily and mental work. Stand erect, Sit erect and be neat and clean in every one of your acts, and let these be an expression of your inner condition.

Eat to live for service of fellowmen. Do not live for indulging yourselves. Hence your food

must be just enough to keep your mind and body in good order. Man becomes what he eats.

Your water. Food and air must be clean and you will not be satisfied with mere personal cleanliness, but you will infect your surroundings with the same threefold cleanliness that you will desire for yourselves.

Nature cure For Disease -

The practice of nature cure does not require high academic qualifications or much erudition. Simplicity is the essence of univers. Nothing that is meant for benefit of the millions requires much erudition. The latter can be acquired only by the few and therefore can benefit the rich only. But India lives in her seven lakhs of villages - obscure, tiny, out-of-the-way villages, where population in some cases hardly exceeds a few hundred, very often not even a few score. I would like to go and settle down in such village. That is real India, my India for which I live. You cannot take to these humble people the paraphernalia of highly qualified doctors and hospital equipment. In simple natural remedies and Ramanama lies their only hope.

- Mittal Kamlakar Warghade

(T.Y. B.Sc)

Importance of Education

Education is the most important thing in our life. It improves our knowledge, skills, develops the overall personality and attitude. It brings a great change in our Life. It makes our life prosonality and meaningful. It is the foundation of human development. It prepares us to face the world. It is said that education is the third eye of human beings.

Education teaches us to be polite, when you are educated you know when to speak and when remain silence. Education is the most the powerful weapon to change the world Education is property that can not be stolen. We can take this property where ever we go. It is a ray of light in the darkness. It certainly is a hope for a good life.

Education is the only thing that have no disadvantages. While getting education you loose nothing. It is the single door to prosperity and is the key to sucess.

Education brings happiness in our personal Life. An educated person always respected everywhere, people treat well with him in the society.

Education plays a very important role in our life. Without education we cannot achieve any sucess in life. Education is an important tool for our bright future. It helps us to learn many new and good things. It increases self confidence within us It develops problems solving skills. It brings awareness to differentiate between right and wrong. It makes us indepent.

Education is basic human right. It provides freedom and empowerment to everyone. It provides us a good career good lifestyle, a good status in the society and makes us self confident It also helps us to be healthy, boosts economic growth, promate peace in the society, eradicate poverty, remove gender discrimination and inequality. We must means getting bookish knowledge but it involves you having knowledge that will help you to be a better human

being.

- Pawar Harshada Devram (T.Y. BSc)

संस्कृती २५
२०२३-२४

Social Media : Impact on human behaviour and Society

Today Social media has created new styles of Communication for us, which made huge impact on everyday lives of the people. Social media has brought people with common interests together and expanded the horizon of ideas worldwide. However, there has also been an impact of social media on human behaviour and society.

Human behaviour changes more when we dubble with technology especially with social media. The daily use of social media by people has increased so much that it is slowly indecting an inflection into our behaviour.

The bad impact of Social media

- Face to face interactions which are necessary for development of personalities, learning social skills and communication skills have been removed from the lives of people, especially younger generations. children are having a difficult time interacting with others which might lead to unsociable behaviour.
- Comparison with other lives has been made easy by social media. people become unhappy with their current circumsatnces, leading to problems with Self-esteem and depression.

- Social media use has also been associated with cyber- bullying and cyber abuse by ancynamees users online, which lead to problems of self - esteem, privacy etc.
- Most studies have shown that, social media's violent games result increase in violent tendencies and behaviours in children.
- With social media it has become nearly imposible to avoid bad news and the negative influences on our lives. This can lead to long insting psychological repercussions and ultimately lead to thoughts of our world falling apart stress and anxiety.

The good impact of social media

- Social media can add creativity to our thinking as people can share their views and work with others.
- It allows people to explore and become actively involved without the fear of rejection.
- While no one advocates spending having gaming social media games can build social conections improve a person's self-efficacy, boost there cognitive flexibility and self-control. They can teach students how to deal with successes and failures in real life.

- Social media connectivity with families, friends and some government safely organizations has resulted in people feeling safe with moving out.

- Harshada Patil
(T. Y. B.Sc.)

Mathematics Genius Srinivasa Ramanujan

Srinivasa Ramanujan (22 Dec 1887-26 April 1920) is one of the world's greatest mathematicians of all time, furthermore this man from a poor Indian family rose to prominence in the field of mathematics. Srinivasa Ramanujan will throw more light on the life of this great personality. Ramanujan was an Indian mathematician with almost no formal training in pure mathematics made extraordinary contributions to mathematical analysis, number theory, infinite series and continued fractions. Living in Ramanujan developed his own mathematical research in isolation as a result he sometimes rediscovered known theorems in addition to producing new work. Ramanujan was said to be a natural genius by the English mathematician e.g. he stands in the same league as mathematicians like Euler and Gauss.

Early life of Srinivasa Ramanujan.

Ramanujan was born in Erode on December 22, 1887 in his grandmother's house. Furthermore, he went to primary school in Kumbakonam when he was five years old. Moreover, he would attend several different primary schools before his entry took place to the town high school in Kumbakonam in January 1898 at the town high school, Ramanujan proved himself as a talented student and did well in all of his school subjects. In 1900, he became involved with mathematics and began summing geometric and arithmetic series on his own.

In the town high school, Ramanujan began reading a mathematics book called synopsis of elementary results in pure mathematics. Furthermore, this book was by G.S. Carr.

With the help of this book Ramanujan began to teach himself mathematics. Furthermore, the book contained theorems, formulas and short proofs. It also contained an index to papers on pure mathematics.

His Contribution to mathematics.

By 1904, Ramanujan's focus was on deep research. Moreover, an investigation took place by him of Fourier's constant in decimal places, this was entirely his own

independent discovery. Ramanujan's introduction to formal mathematics began at age 10. He demonstrated a natural capability and was given books on advanced trigonometry written by S.L. Loney that he mastered by the age 12, he even discovered theorems of his own. and rediscovered Euler's identity independently. He demonstrated unusual mathematical skills at school winning accolades and awards. By Ramanujan had conducted his own mathematical research on Bernoulli number. Ramanujan received a scholarship to study at government college in Kumbakonam but lost it when he failed his non-mathematical coursework. He joined another college to pursue independent mathematical research. He worked as a clerk in the Accountant General

Office to support himself. In 1912-1913 he sent samples of his theorems to three academics at the University of Cambridge: G. H. Hardy. Recognizing the brilliance of his work. He invited Ramanujan to visit and work with him. At Cambridge he became a fellow of the Royal Society and a fellow of Trinity College, Cambridge. Ramanujan died of illness, malnutrition and possibly liver infection in 1920 at the age of 32.

During his short lifetime Ramanujan independently completed nearly 3900 results. Most of his claims have now been proven correct. He stated results that were both original and highly unconventional such as the Ramanujan prime and the Ramanujan theta function and these have inspired a vast amount of further research. However, he was not in the mathematical mainstream. His progress has been rather slow in absorbing some of his major discoveries. The Ramanujan Journal, an international publication, was launched to publish his work. In all areas of mathematics influenced by his work.

In December 2011 in recognition of his contribution to mathematics the Government of India declared that Ramanujan's birthday (22 December) should be celebrated every year as National Mathematics Day and declared 2012 the national mathematics year.

Yogesh Varthe

(S.Y. B.Sc.)

मानवी जीवनातील व्यायामाचे महत्व

शारीरीक स्वास्थ्य वाढविणारी आणि आरोग्य टिकवणारी क्रिया म्हणजे व्यायाम होय. नियमित व्यायाम करून शरीर मजबूत ठेवता येते. रोजची कितीही धावपळ असली तरी व्यायाम हा नियमित करायला पाहिजे कारण नियमित व्यायाम केल्याने आपल्याला आपले शरीर सुदृढ आणि निरोगी ठेवता येते. मन प्रसन्न ठेवता येते. व्यायाम हा दररोज करण्याची कृती आहे. किंवा क्रिया आहे. कधीतरी करून करून सोडून देण्याचा नाही. हे आपण स्पष्ट लक्षात घेणे आवश्यक आहे. आपल्याला आपले आयुष्य औषध-गोळ्या शिवाय टिकवून ठेवायच असेल तर व्यायाम हा करायलाच हवा.

व्यायामाचे महत्व

- १) व्यायामामुळे मन व शरीर सुदृढ ठेवता येते.
- २) व्यायामामुळे पचनक्रिया सुधारण्यास मदत होते.

- ३) व्यायाम केल्याने शरीरातील रक्त प्रवाह वेगाने वाहत असतो.
- ४) व्यायाम केल्याने ऊर्जा पातळीत वाढ होते.
- ५) व्यायाम केल्याने कार्यक्षमता वाढते.
- ६) नियमित व्यायाम केल्याने शरीरातील अतिरिक्त चरबी कमी करण्यास मदत होते.
- ७) व्यायाम केल्याने शरीर स्वस्थ राहते.
- ८) आपले शारीरीक व मानसिक आरोग्य सुधारण्यासाठी नियमित व्यायाम करणे अतिशय महत्वाचे आहे.

आरोग्य हिच संपत्ती

माई चंदर रावते (एस.वाय.बी.एस्सी.)

माझा शिक्षणाचा प्रवास

माझ्या आईने मला नऊ महिने नऊ दिवस तिच्या गर्भामध्ये पोषण्याचा प्रयत्न केला आणि तिने मला जन्म दिला. आईने मला जन्म दिल्यावर लहानाचे मोठे केले. पहिल्या वर्षी मला आमच्या गावात एका अंगणवाडीमध्ये शिकायला पाठवले. त्या अंगणवाडीमध्ये मला पाच वर्षे ठेवले. सहाव्या वर्षी मला आमच्या जिल्हा परिषद शाळा पांगरी येथे शिकायला पाठवले. पहिली ते चौथीपर्यंत मी जिल्हा परिषदमध्ये शिकलो. पाचवीला मला मोखाड्यात शिकण्यासाठी पाठवलं. एका होस्टेलला नंबर लावून दिला. शिक्षण घेण्यासाठी कर्मवीर भाऊराव पाटील हायस्कूल मोखाडा या हायस्कूलमध्ये पाचवी ते दहावीपर्यंत शिकलो. पाचवीला आल्यावर मला माझ्या पाचवीच्या वर्गात माझा एकही मित्र नव्हता. त्यामुळे मला शाळेत जायला खूप वाईट वाटत होतं. शाळेत जाता जाता एका मित्राशी मी मैत्री केली आणि तो मित्र खूप चांगला होता. आम्ही दोघे हॉस्टेलला राहत होतो. त्या कर्मवीर छात्रालय मोखाडा या वस्तीगृहात आम्ही दोघेही राहत होतो. आम्ही वस्तीगृहात राहत असताना आम्हाला खूप वाईट वाटायचं. मी लहान असल्यावर वस्तीगृहात होतो, तेव्हा मला कपडे धुता येत नव्हती. माझी आई माझे कपडे धुण्यासाठी घरी नेत होती. आणि घरी होऊन कपडे धुऊन आणून देत होती. पाचवीचा वर्ष संपल्यावर सहावीला गेलो सहावीला गेल्यावर थोडं थोडं समजायला लागलं. होस्टेलला कसं राहायचं, कसं वागायचं ते मला सहावीला सम जायला लागलं. ते समजायला लागल्यावर मी विद्यार्थ्यांचे प्रामाणिकपणे वागत होतो. हॉस्टेलवर राहत असताना आपल्याला खूप काही शिकायला मिळतं. बाहेर राहत असताना आपल्याला वेगवेगळ्या प्रकारची ही माहिती मिळत असते. आम्ही हॉस्टेलला राहत असताना सरांशी खूप प्रामाणिकपणे वागलो. कारण आई-वडिलांना सोडून आपण हॉस्टेलला राहत असतो. होस्टेलला राहत असताना आपल्या आई वडिलांसारखे सांभाळणारे आपले शिक्षक असतात. ते शिक्षक आपल्याला चांगल्या प्रकारचे शिकवण्याचा हा प्रयत्न करत असतात. शिक्षकांनी सांगितलेला अभ्यास हा आम्ही वेळेवर करत होतो. शिक्षकाने सांगितलेला हा गृहपाठ मी वेळेवर पूर्ण करत होतो. आमची घरची परिस्थिती ही खूप वाईट होती. वेळेवर होस्टेलला जाण्यासाठी पैसे मिळत नव्हते. आई वडील कुठेतरी कामावर जायचे आणि पैसे सोडवून मला होस्टेलला जाण्यासाठी देत होती. त्यांनी पैसे दिल्यावर त्या पैशाचा मी योग्य प्रमाणात वापर करत होतो. कारण घरची परिस्थितीची जाणीव होती. हळूहळू पुढची परिस्थिती ही समजायला लागली. आम्ही माझा मित्र आणि मी सातवी आठवीला ही जोडीलाच होतो. आमच्यात आम्ही भांडण केली नाही. दहावीचा वर्ष

चालू असताना खूप वाईट वाटायचं, कारण दहावीचा वर्ष हा जीवनातील महत्वाचा टप्पा असतो असं समजायला लागल्यावर दहावीचा वर्ष खूप अभ्यास केला. दहावीची बोर्डाची परीक्षा दिली परीक्षा देत असताना खूप भीती वाटत होती. कारण शिक्षक धमक्या देत होते की कोणाकडे कॉफी सापडल्यास बाहेर काढण्यात येईल आणि पेपरावर लाल शेर देऊन तीन वर्षे शिक्षण घेता येणार नाही. बोर्डाची परीक्षा संपल्यावर सुट्ट्या लागल्या सुट्ट्या लागल्यावर घरी गेलो. घरी गेल्यावर खूप मजा केली. कधी कधी शेतावर काम करण्यासाठी आई-वडील शेतावर घेऊन जात असे. शेतावर गेल्यावर थोडं काम केलं की आई सांगायची का थोडं आराम कर ऊन लागत असेल आणि एका दिवशी आमच्या दहावीचा रिझल्ट लागला होता. त्या रिझल्ट लागण्याच्या दिवशी खूप टेन्शनमध्ये होतो. कारण मनाला असं वाटायचं का नापास झालो तर घरची खूप मारतील अशी भीती वाटत होती पण रिझल्ट लागल्यावर चांगल्या मार्कांनी पास झालो. चांगले टक्के मिळाले आणि मी पण खूप खुश झालो आणि घरचे पण खूप खुश झाली. नंतर अकरावीला अँडमिशन घेत असताना घरच्या जवळ पैसे नव्हत. माझे आई-वडील बिगारीवर कामाला गेले आणि मला कॉलेजला अँडमिशन घेण्यासाठी पैसे दिले. अँडमिशन घेतल्यानंतर मनाला खूप आनंद वाटला मला वाटायचं का आता मी कर्मवीर भाऊराव पाटील हायस्कूल व जुनिअर कॉलेज मोखाडा या कॉलेजवरती माझा एँडमिशन झालं. कॉलेजच्या पहिल्या दिवशी माझ्याकडे कॉलेजचा ड्रेस नव्हता. पहिल्या दिवशी मला कॉलेजला जायला खूप वाईट वाटत होतं. नंतर मी कॉलेजचा ड्रेस शिवण्यासाठी दिला होता. कॉलेजचा ड्रेस शिवेल नसल्यामुळे शिक्षक खूप भांडत होते. शिक्षक भांडत असल्यामुळे दोन दिवस कॉलेजला नाही गेलो. घरून कॉलेजला येण्यासाठी लांब पडत असल्यामुळे हॉस्टेलवर नंबर लावण्याचा प्रयत्न केला. हॉस्टेलवर एँडमिशन घेतल्यावर दुसऱ्या लिस्टला नाव आलं. माझं आणि कोरोनाच्या काळात होस्टेलला जास्त दिवस राहलो नाही. कारण कोरोनाचा काळ चालू असल्यामुळे जास्त दिवस हॉस्टेल चालू नव्हते. कॉलेज पण जास्त दिवस चालू नव्हते. हळूहळू अकरावीचे वर्ष संपत आल्यावर समजायला लागलं का बारावीला चांगल्या प्रकारचा अभ्यास करायला लागेल. कारण बारावीचा हा आयुष्याचा दुसरा टप्पा आहे. बारावीचे बोर्डाचे पेपर चालू झाले बारावीचे पेपर देत असताना खूप वाईट वाटत असतं कारण की अभ्यास करेल नव्हता. अभ्यास न केल्यामुळे बारावीचे पेपर खूप कठीण गेले होते पण जे नशिबात होते तेवढे टक्के मिळाले. बारावीची परीक्षा पास झालो बारावीची परीक्षा पास झाल्यावर एफ. वाय. बी. ए. ला एँडमिशन घेण्यासाठी लोकनेते रामशेठ ठाकूर

कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा या सीनियर कॉलेजवर मी एफ. वाय. बी. ए. ला एंडमिशन घेतलं. येथे एंडमिशन घेतल्यावर मला खूप आनंद झाला कारण की आयुष्याच्या पहिल्या जीवनात आपल्याला एवढ्या चांगल्या कॉलेजवर शिक्षण घेण्याचा अधिकार मिळाला. एफ. वाय. बी. ए. ला आम्हाला उलवेकर सर वर्ग शिक्षक होते आणि हिस्टरी हा विषय जाधव सर शिकवत होते. बाकी विषयाचे शिक्षक हे ही चांगल्या प्रकारचे शिकवत होते. पहिली सेमिस्टर झाल्यावर चांगल्या प्रकारचे मार्क वेगवेगळ्या विषयात मिळाले. दुसरे सेमिस्टर झाल्यावर सुद्धा चांगल्या प्रकारचे मार्क मिळाले. या लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा या कॉलेजवर वेगवेगळ्या प्रकारच्या एक्टिव्हिटी होत असतात. वेगवेगळ्या प्रकारचे कार्यक्रम होत असतात. त्या वेगवेगळ्या प्रकारचे कार्यक्रम होत असताना आम्हाला खूप आनंद वाटत असतो. दुसरे सेमिस्टर झाल्यावर चांगल्या प्रकारचे गुण मिळाले व पुढच्या वर्गात एस.

वाय. बी. ए. च्या वर्गात शिकण्याचा अधिकार मिळाला. एस. वाय. बी. ए. ला आम्हाला पराडके सर वर्ग शिक्षक आहेत. हिस्टरी हा विषय जाधव सर शिकवत आहेत. बाकीचे शिक्षक हेही चांगल्या प्रकारचे शिकवत असतात. ते शिकवत असताना मी त्यांच्याकडे लक्ष देत असे. एस. वाय. बी. ए. ची पहिली सेमिस्टर खूप वाईट गेली होती आणि मनाला भीती वाटत होती का केटी लागेल असं वाटत होत. पण चांगल्या मार्काने पास झालो आणि एस. वाय. बी. ए. चा दुसरा सेमिस्टर शिकवायला घेतल्यावर त्यांच्याकडे मी लक्ष देत असतो आणि घाटाळ सर हे मराठीचे डिपार्टमेंट असल्यामुळे ते वेगवेगळे मराठीचे उपक्रम घेत असतात व आम्हाला खूप चांगलं वाटत असतं. मला माझ्या आयुष्यात महाविद्यालयीन शिक्षणाचा निश्चित उपयोग होईल.

– आदेश दिघा
(एस.वाय.बी.ए.)

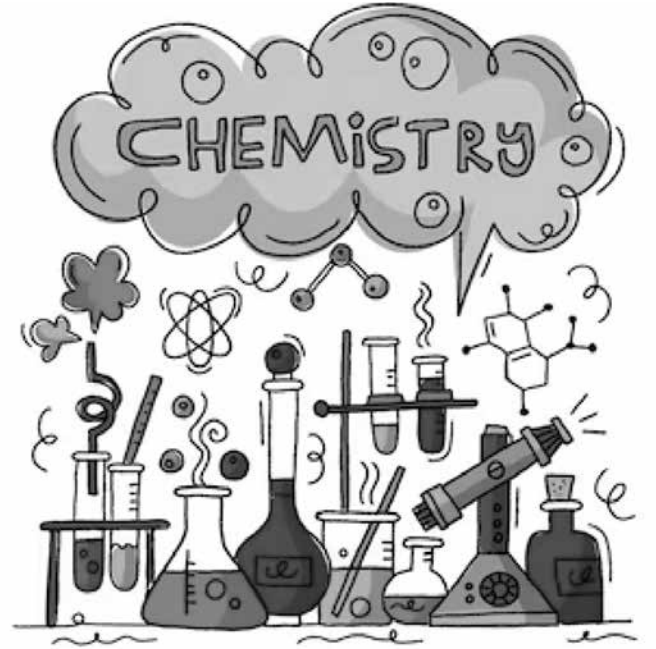
Importance of Chemistry

Chemistry is branch of science that deals with the identification of the substance of which matters is composed, the investigation of their properties and the ways in which they interact combine and changes and the use of these processes to form new substances. Everything on earth is made up of chemicals, You, your food and the product you use in daily life such as soaps perfumes etc. all are made up of chemicals.

A number of changes that observed are the result of chemical reaction like the rain cleaning of any particular material in your house. all involve chemicals.

We are using chemistry when we cook, when we get ready, when we wash, when we play, when we think as a matters fact. we always use chemistry. Increasing our knowledge in chemistry is essential if we want to improve our daily lifestyle.

Chemistry is also important for the environment When we are aware of the harmful effects of the gases like carbon dioxide and methane as a reasult of the greenhouse effects. we can easily carve out solutions for the readuction of its effects on the environment.

If you pass a mininum knowledge of the importance and use of the chemistry you can help in saving the enviroment to a large extent.

– Ajay B. Mirke
(S.Y. B.sc.)

Bio-control

Concept of biocontrol: Insect pests, fungi, bacteria, viruses and nematodes all these pathogen causes severe problem in case of commercially important cultivated crops. The use of insecticide and pesticide has increased during the past 3-4 decades. The countries like Japan, Thailand, and Germany where average consumption rate of insecticide and pesticide is 11 kg, 17 kg, and 3 kg per hectare respectively. The average quantity of use of pesticide in India is low, but the damage caused by their use is alarming. The excessive use of pesticides and insecticides had created environmental and human health hazards. It also caused reduction in biodiversity and adverse effects on ecological balance. Hence, there is urgent need for minimizing the use of chemical pesticides. The best alternative to this is application of biological control method to control insect pests.

Biological control of plant pest and disease is of recent origin and has become popular in 2-3 decades only. The term 'biological control' was first used by Smith (1919) for the natural enemies to control pest and insect. Biocontrol is commonly known as non chemical control.

Sources or example of biocontrol: The biocontrol agents may be also called as biopesticides. The biopesticides are living organisms or plants based products which can disturb the life cycles of insect pest. The biopesticides includes parasites, predators, disease causing fungi, bacteria, protozoans, nematodes and viruses are the natural enemies of pests. The important biocontrol agents are:

Viruses: These viral particles spread on the leaves of crops and they stick to the leaves. The insect feed on the leaves and then viruses enter into stomach. On multiplication, the insect species dies. Example: NPV (Nuclear polyhedral virus) is used to control *Helicoverpa armigera*, GV (Granulosis virus) is used to control rhinoceros beetle.

Bacteria: The bacteria like *Bacillus*, *Serratia*, *Streptomyces*, *Pseudomonas* are used in insect pest control. Among this *Bacillus thuringiensis* has been quite promising bacterial species in insect pest

control.

Fungi: The fungi can kill the insects as well as some pathogenic fungi. They have ability to penetrate into host insect and then proliferate there and then kill that insect pest. For example the insect such as *Entomophthora*, can be controlled by *Verticillium*, *Trichoderma* and *Aspergillus* etc.

Nematodes: The various nematodes like *Mermis*, *Hexameris*, *Agameris* are used as biocontrol agents. The juvenile nematodes enter into the body of insects through natural opening. They become adults and then reproduce to form new nematodes and then kill the insect pest.

Definition:

1. Biocontrol is defined as the control or regulation of pest population by natural enemies.
2. Biologically based technology for pest control is known as biocontrol.
3. Biocontrol is destruction or suppression of undesirable insects, other animals, fungi, and nematodes by encouragement, introduction or artificial increase of their natural enemies.
4. Any condition under which or any practice where by survival or activity of pathogen is reduced through agency of any other living organism with result that there is reduction in increase of disease caused by pathogen.

Importance of biopesticides:

The biopesticides have importance over the chemical methods:

1. It may be more economical alternative to chemical insecticides.
2. It is ecofriendly and does not cause pollution.
3. It is target specific for a particular pest.
4. It does not affect other helpful insects, animals, and people.
5. It is useful method as it provides safe food to consume by not producing harmful residual effects.
6. It prevents economical damage to agricultural

crops.

7. They are biodegradable.

Types of biopesticides:

Indiara:

Source: vegetable like onion, garlic, ginger, mustard, and neem leaves.

Preparation: M.N. Sukhatme developed world's first non toxic pesticide Indiara. It is produced by simple fermentation process.

Active compound: Sulphur containing compound diallyl disulphide ($C_6H_{10}S_2$) and allyl propyl disulphide ($C_6H_{12}S_2$).

Mode of action:

1. It acts as contact poison to insect, 3-10% concentration effective for control.
2. It works as plant growth regulator and plant nutrients also. It increases chlorophyll pigment and protein contents of plants. Even it increases the photosynthesis and crop productivity.
3. It is non toxic, biodegradable and eco friendly, pollution free safe for handling, transport, storage and spraying.
4. It acts as fungicide, insecticide, and viricide.

Uses:

1. It acts as fungicide, insecticide, and viricide.
2. It is effective against fungal, viral, diseases and pests of rose, cucumber, cauliflower, tomatoes, chilies, beans, papaya, grapes etc.

Azadirachtin:

Source: Azadirachta indica

Active chemicals: tetraterpenoid. It is photosensitive.

Preparation: It is prepared from the seeds of neem. About 5 kg clean seed taken and are grinded to powder. The powder is soaked in 10-12 litre of water overnight. Next day, it is filtered through cloth. The filter is then diluted with water up to 100 litre. This will be a 5% azadirachtin formulation.

Many commercial formulations are available in the market such as Achook, Neemark, Neemguard, Neem gold, Margocide, Jawan, Rakshak etc.

Mode of action:

1. It acts as growth inhibitor of larvae.

2. It upset hormonal balance of insects.

3. It is preventing females from laying eggs.

4. Insects develop reproductive abnormalities.

5. It has contact action and immediate stomach toxicity.

6. It acts as ovicidal compound. The eggs of insect did not hatch out.

7. It acts as nematocide compound causes death of nematodes.

8. It brings chemosterility and thus reduces insects population.

Uses:

1. Herbal pesticides.
2. Controls more than 131 species of insects.
3. Effective against white flies, aphids, thrips, caterpillars.
4. It is used against nematodes and fungi.

Commercial significance: The chemical fungicide, insecticide, and viricide have adverse effect on the environment. But biocontrol phenomenon is eco friendly, pollution free and do not affects on the other living organism. There are various biocontrol are available in the market such as Trichoderma, Azadirachtin, Pyrethrins, Indiara etc. these mostly have short shelf life, even they get perished at the time of transportation. But on the other hand they have too much demand. So the educated and unemployed youth have good scope for the production of these biocontrol on commercial basis. For example Trichoderma production should be 5000 tones to cover 50% area of pulses and oil seeds in India.

This business is profitable as it requires minimum capital investment. Many agricultural universities and research centre have been established in the Maharashtra and even in India for production of biocontrol products. Even these biocontrol businesses is financially supported and sponsored by the central and state government. These biocontrols are useful for sustainable agriculture production. Many educated unemployed youth in future can start this business in the future.

- Ajit Ramchandra Wagh

(T.Y. B.Sc.)

Fungi: advantages and disadvantages

Introduction: The branch that deals with the study of fungi is known as mycology. The fungi are eukaryotic, achlorophyllous, heterotrophic organism that reproduces sexually or asexually by producing the spores. They are saprophytic or parasitic in nature and digest their food by releasing hydrolytic enzymes into their immediate surrounding i.e absorptive nutrition.

The fungi have important function in the field of pharmaceuticals, fermentation, food processing, production of organic acids, and vitamins, decomposition of organic matter and recycling. On the other hand their harmful effects include

destruction of wood, leather, spoilage of food, and as causative organisms of many plant diseases.

Industrial mycology is mostly related with production of alcohol, antibiotic, alkaloid, organic acid, enzymes, vitamins, beverages, food etc.

Definition: The branch of science that deals with study of mycology and its application in industry for welfare of human being is known as industrial mycology.

Important genera used in various industries and their products: Fungi can grow in little space as well as they can multiply very rapidly and produce commercially important products as follow:

Product	Name	Organism used
Antibiotics	Penicillin	Penicillium chrysogenum, Penicillium notatum
	Griseofulvin	Penicillium griseofulvin, Penicillium nigricans
	Cephalosporins	Cephalosporium acremonium
	Fumagillins	Aspergillus fumigatus
	Cyclosporin	Tolypocladium inflatum
Ergot alkaloids	Clavin alkaloid- Ergot	Claviceps purpurea
	Lysergic acid (LSD)	Claviceps paspali
Vitamins	B12	Saccharomyces cerevisiae, S. olivaceous
	A	Phycomyces blakesleeanus
	Riboflavin	Saccharomyces cerevisiae, Ashbya gossypii, Eremothecium ashbyi
Alcoholic beverages	Beer, Whisky	Saccharomyces cerevisiae, Saccharomyces carlsbergensis
	Wine	Saccharomyces cerevisiae, S. ellipsoideus
Alcohol	Ethyl alcohol	Saccharomyces cerevisiae, Candida pseudotropicalis, Candida utilis
Organic acids	Citric acid	Aspergillus niger, Aspergillus clavatus, A. wentii
	Gluconic acid	Aspergillus niger, Penicillium chrysogenum
	Gallic acid	Aspergillus niger
	Kojic acid	Aspergillus flavus, A. oryzae, A. albus
	Malic acid	Aspergillus flavus
	Fumaric acid	Rhizopus arrhizus, R. japonicas, Mucor spp.
	Itaconic acid	Aspergillus itaconicus, A. terreus
	Lactic acid	Rhizopus arrhizus. R. chinensis, R. oryzae
	Gibberellic acid	Fusarium moniliformis

Enzymes	Amylase	Aspergillus niger, R. japonicas
	Protease	Aspergillus oryzae, A. flavus
	Pectinase	Aspergillus niger, A. wentii
	Lipase	Species of Aspergillus, Penicillium, Candida, Mucor, Rhizopus
	Invertase	Aspergillus niger, A. oryzae, S. cerevisiae
	Cellulase	A. niger, Penicillium pusillum, Trichoderma reesei, T. viridae
	Xylanase	Aspergillus spp., Pullularia spp.
	Chitinase	Trichoderma harzianum
Food industry	Cheese	Penicillium camemberti, P. casei,
	Bread	S. cerevisiae
	Single cell protein	Candida utilis, S. cerevisiae, Morchella spp., Fusarium graminearum
	Fermented food	Idli Candida, Trichosporon, Jalebi- S. bayanus
	Mushrooms	Agaricus campestris, A. bisporus, Pleurotus sajor caju
Agro industry	Biofertilizers	Endo mycorrhizal fungi Glomales
	Biocontrol agents	Nematophagus fungi : Arthrobotrys spp., Dactyella , Antifungal : Trichoderma spp.
	Biodegradation	Soil fungi spp. of Penicillium, Aspergillus, Trichoderma, Rhizopus
	Growth stimulators : gibberellins	Gibberella fujikuroi

Products and applications of Trichoderma: It is ascomycetous fungi. It is filamentous and widely distributed in the soil and other diverse habitats such as plants, decaying vegetation, and wood. It forms mutualistic endophytic relationships with several plant species. The plant body is in the form of mycelium. The mycelium is made from septate hyaline hyphae. The hyphae at maturity produce conidiophores that again produces conidia. The conidia are spherical and single celled. There are several species of Trichoderma with great economic importance such as T. harzianum, T. koningii, T. longibrachiatum, T. pseudokoningii, T. viridae. They produce various enzymes such as cellulose, hemicellulase, xylanase, chitinase.

Products: There are various products or formulations are available in market such as Sanjibani, Guard, Niprot, and Bioderma.

Applications:

1. Disease control: It is useful for disease control agent (biocontrol). It is ecofriendly and has been used as extensively for post harvest disease control. It provides long term protection against many pathogenic fungi. It is not even phytotoxic. It is more effective than chemical fungicides. It is low cost biocontrol agent. It is mixed with coco peat or talcum powder for application.

2. Plant growth promoter: It solubilises phosphates and micronutrients in the soil. Even it increases the number of deep roots and thereby increasing the plants ability to resist drought. It promotes plant health.

3. Biochemical elicitors of disease control: The various strains of Trichoderma induce resistance in plants by producing certain compounds. These compounds induce ethylene production, hypersensitive responses and other defense reactions in plant cultivars.

4. Transgenic plants: Introduction of endochitinase gene from *Trichoderma* into plants such as tobacco and potato plants has increases their resistance to fungal pathogens. Selected transgenic lines are highly tolerant to foliar pathogens such as *Alternaria alternata*, *A. solani*, and *Botrytis cinerea* as well as to the soil borne pathogen *Rhizoctonia* spp.

5. Bioremediation: It play important role in the bioremediation of soil that are contaminated with pesticides and herbicides. They have the ability to degrade a wide range of insecticides, organochlorines, organophosphates and carbonates. Thus in turn promotes soil health.

Products and applications of *Penicillium*: It is fungi. It grows on dead, decaying organic matter. The body is known as mycelium. It is made from septate and branched hyphae. It gives vertically growing conidiophores. The conidiophores is branched one and it form finally bottle shaped structure is known as sterigmata. The sterigmata produce conidia. The conidia are spherical and single celled structure. The conidia are formed in chain like structure. The conidiophores, sterigmata, and conidia give *Penicillium* broom like appearance.

Penicillium species are widespread in occurrence and causes rot diseases of certain plants and spoilage of food, vegetables and grains. *Penicillium* species are important in ripening of cheese and in antibiotic production.

1. Antibiotics: It is a natural organic compound, produced by microorganism, which at great dilutions, inhibits the growth of or kills another microorganism. Antibiotics have been utilized as therapeutic agents. Most of the antibiotics are used against bacterial pathogens; some are antifungal while others are antiprotozoan.

i. Penicillin: Sir Alexander Fleming (1923) discovered and observed the therapeutic properties of penicillin. Penicillin is produced by *Penicillium notatum*, and *P. chrysogenum*. It was first antibiotic

produced and used during World War II and it is still, one of the best antibiotics available. It is non toxic to human being but induces certain allergic reaction in some sensitive individuals. It is active against the gram positive bacteria.

ii. Griseofulvin: It is produced by *Penicillium griseofulvin* and *P. potulum*. It is used in treatment of superficial mycoses, ringworm infection of skin, hairs, and nails. It is also used in treatment of infections caused by bacteria or yeast. It is used in plant against fungal plant diseases.

2. Cheese: Several species of *Penicillium* used in production as well as imparting colour and flavor to cheese.

i. Camebert and Brie cheese: These are soft type of cheese. Camebert has a milky and sweet taste. It forms a smooth, runny interior and white bloomy rind which is hard and crumbly or rough in texture.

Brie cheese is slightly pale in colour with a grayish tinge under a rind. The characteristic change occurs on the outer surface of these cheese is due to *P. cameberti*.

ii. Roquefort and Danish blue cheese: Both cheeses are produced by *P. roquefortii*. The Roquefort cheese is moist and rich creamy and tangy or strong flavor. Danish blue cheese is with semi soft blue veined and with yellowish edible rind.

3. Enzymes: Several enzymes such as pectinases, lipase, amylase, cellulase, and protease are produced by *Penicillium*.

Commercial significance: It is important branch and deals with commercial aspects of fungi. Its application is too much important in various field such as food, cloth, medicine, vitamins, enzymes, organic acid, fertilizers. This field opens new era in the modern age. Even it turns to be important in solving environmental problem as it is grown on the waste matter.

- Mokashi Trupti Ashok
(T.Y .B.Sc)

ई-मेल मार्केटिंग म्हणजे काय ?

जेव्हा आपण आपल्या ग्राहकांशी संपर्क साधण्यासाठी ई-मेल वापरतो तेव्हा या पद्धतीला ई-मेल मार्केटिंग म्हणतात. ई-मेल हा संवादाचा अतिशय शांत आणि प्रभावी मार्ग आहे. ई-मेल मार्केटिंग हे असे शास्त्र आहे की त्यात जर तुम्ही पारंगत झाला तर त्याचा वापर करून आपण आपला व्यवसाय खूप मोठा करू शकतो. डिजिटल मार्केटिंगच्या क्षेत्रात माझ्या मते फक्त दोनच असेट्स आहेत. दीर्घ काळापर्यंत तुमच्यासोबत राहतात. एक म्हणजे तुमची वेबसाईट व दुसरी म्हणजे तुमचा ईमेल लिस्ट आहे. इतर सर्व सोशल मीडिया ऑप्स येतील आणि जातील परंतु तुमची वेबसाईट आणि तुमचा ईमेल लिस्ट तुमची बाजू कधीही सोडणार नाहीत. ईमेल मार्केटिंगचेही अनेक प्रकार आहेत. उदा. व्यवहार सूचना ईमेल, न्यूज लेटर ईमेल, सेल्स लेटर ईमेल व रिव्यू रिकेस्ट ईमेल इ.

ईमेल मार्केटिंगचे फायदे -

१. स्वस्त- ई-मेल मार्केटिंग इतर मार्केटिंग पद्धतीपेक्षा स्वस्त मानले जाते.
२. सोपे- ईमेल मार्केटिंग शिकणे आणि वापरणे सोपे आहे.
३. टारगेट ऑडियन्स - ई-मेल मार्केटिंग आपण टारगेट करत असलेल्या प्रेक्षकांपर्यंत अचूकपणे पोहोचू शकते.
४. टारगेट मेसेज - तुम्हाला समोरच्या व्यक्तीला जो संदेश द्यायचा आहे किंवा समजायचे आहे ते तुम्ही स्पष्टपणे सांगू शकता आणि नीट पद्धतीने स्पष्ट करू शकता.
५. नॉन डिस्टर्बिंग
- सोशल

मीडियापेक्षा ईमेल मार्केटिंग अधिक शांत मानली जाते. कारण जेव्हा ग्राहकाकडे वेळ असतो तेव्हाच तो ईमेल तपासतो.

६. नॉन इरिटेटिंग - ई-मेल मार्केटिंग मुळे ग्राहक लवकर चिडत नाही.
७. लॉग फॉरगट - ई-मेल मार्केटिंग मध्ये तुम्ही काहीही नीट पद्धतीने सांगू शकता आणि फोटो व्हिडिओ वापरून नीट पद्धतीने स्पष्टीकरण देखील देऊ शकता.
८. अन सबस्क्राईब करणे- जर एखादा ग्राहक ई-मेल मार्केटिंगमुळे कंटाळतो, तेव्हा त्याला तुमच्या लिस्ट मधून बाहेर पडणे म्हणजेच अन सबस्क्राईब करणे सोपे असते.
९. ट्रॅकिंग करणे सोपे असते. - तुम्ही ईमेल मार्केटिंग मधून पाठविलेल्या प्रत्येक ई-मेल ला ट्रॅक करू शकता. मग तो ई-मेल डिलिव्हर झाला की नाही, तो ईमेल ओपन केला की नाही, लिंक वर क्लिक केले की नाही या सर्व गोष्टी करता येतात.
१०. प्रोफेशनल ई-मेल - ई-मेल मार्केटिंग इतर पद्धतीपेक्षा अधिक प्रोफेशनल मानली जाते. बहुतेक ग्राहक सर्व ईमेल काळजीपूर्वक वाचतात.

ई-मेल मार्केटिंगचे तोटे-

१. जर ई-मेल लिस्ट नको असलेल्या ई-मेल आयडीनी भरली असेल, तर ई-मेल मार्केटिंग करण्यासाठी खूप पैसे लागतात.
२. जर चांगल्या उपेक्षिणी शिवाय ईमेल पाठवले गेले तर ग्राहक कंटाळतात आणि ई-मेल ला दुर्लक्ष करू लागतात.

३. ग्राहक आपल्या ईमेल लिस्ट मधून कधीही अनसक्रिप करू शकतो, हे नेहमी लक्षात ठेवायचे.

- पाटेकर दामिनी
- अंजली झिंजुडे

(टी.वाय.बी.कॉम.)

नोबेल पुरस्कार

‘नोबेल पुरस्कार’ हा जगातील अत्यंत प्रतिष्ठेचा पुरस्कार आहे. रसायनशास्त्र, भौतिकशास्त्र, सहित्य, जागतिक शांतता, वैद्यकशास्त्र, जीवशास्त्र, अर्थशास्त्र या पाच क्षेत्रातील अतुलनिय कामगिरीसाठी आणि संशोधनासाठी प्रतिवर्षी हा पुरस्कार दिला जातो. तसेच इ.स. १९६९ पासून ‘आल्फ्रेड नोबेल’ यांच्या स्मरणार्थ स्वीडनच्या मध्यवर्ती बँकेने (रिक्स बँकेने) ‘अर्थशास्त्रातील मौलिक/ अतुलनिय कार्यासाठी सहावे नोबेल पारितोषिक देण्यास सुरुवात केली.

स्वीडिश वैज्ञानिक नोबेलने आपल्या मृत्युपत्रात या पुरस्काराची तरतुद केली होती. त्यांच्या मृत्युनंतर पाच वर्षांनी इ.स. १९०१ मध्ये पहिल्यांदा हा पुरस्कार देण्यात आला. हा पुरस्कार दरवर्षी १० डिसेंबर रोजी (आल्फ्रेड नोबेल) यांच्या पुण्यतिथीच्या दिवशी नॉर्वेमधील ओस्लो आणि स्वीडनच्या स्टॉकहोम या शहरांमध्ये बक्षीस वितरण सोहळे

आयोजित केले जातात.

१९४० ते १९८२ पर्यंत दुसऱ्या महायुद्धामुळे हा पुरस्कार खंडित करण्यात आला होता. हा नोबेल पुरस्कार ‘अल्फ्रेड नोबेल’ यांनी १८८५ मध्ये सादर केले होते. ‘जिन हेनी ड्युनंट हे शांततेसाठी नोबेल पुरस्कार मिळालेले पहिले व्यक्ती होते. व ‘रवींद्रनाथ टागोर’ हे साहित्यातील त्यांच्या कार्यासाठी १९१३ मध्ये नोबेल पुरस्कार मिळवणारे पहिले भारतीय होते. डिसेंबर २०२० पर्यंत एकुण ९२९ व्यक्तींना आणि २५ संस्थांना एकुण ९५४ नोबेल पुरस्का देण्यात आले आहेत. या पुरस्कामध्ये पदक, वैयक्तिक डिप्लोमा आणि रोख पुरस्कार असतो. १९१३ मध्ये सन्मानित होणारी प्रथम आशियाई देखील होती. परंतु ‘मदर तेरेसा’ यांना १९७९ मध्ये ‘शांतता’ नोबेल पुरस्का मिळवणारी पहिली महिला आहे.

भारतीय नोबेल पुरस्कार विजेते

नांव	वर्ष	क्षेत्र	विशेष योगदान	जन्म आणि जन्मस्थान
रवींद्रनाथ टागोर	१९१३	साहित्य	गीतांजली या रचनेबद्दल	७ मे १९९१ (कोलकत्ता)
सी. व्ही. रमण	१९३०	भौतिकशास्त्र	प्रकाशाचे विखुरणे आणि रामन प्रभावाचा शोध	७ नोव्हेंबर १८८८ (तिरुचिरापल्ली)
हर गोविंद खुराणा	१९६८	उपचार चिकित्सा	अनुवंशिक कोडच्या स्पष्टीकरणासाठी आणि प्रथिने संश्लेषण	१ जानेवारी १९२२ (राजपूर, पाकिस्तान)
मदर तेरेसा	१९७९	शांतता	मानवतावादी कार्य	२६ ऑगस्ट १९१० (स्कौजे (मसेडोनिया)
सुब्रमण्यम चंद्रशेखर	१९८३	भौतिकशास्त्र	ताऱ्यांची रचना आणि उत्क्रांती	१९ ऑक्टोबर १९१० (लाहोर, पाकिस्तान)
अमर्त्यसेन	१९९८	अर्थशास्त्र	कल्याणकारी अर्थशास्त्रातील योगदान	३ नोव्हेंबर १९३३ (सांतीकेतन)
व्यंकटरमण रामकृष्णन्	२००९	रसायने	रायबोसोमची रचना आणि कार्ये	१ एप्रिल १९५२ (चिदांबरम)
कैलास सत्यार्थी	२०१४	शांतता	मुलांवर आणि तरुणांच्या अत्याचाराविरुद्ध आणि सर्व मुलांच्या शिक्षणाच्या अधिकारासाठी केलेला संघर्ष	११ जानेवारी १९५४ (विडीशा)
अभिजित बॅनर्जी	२०१९	अर्थशास्त्र	जागतिक गरिबी कमी करण्यासाठी त्यांच्या नाविन्यपूर्ण योगदान	२१ फेब्रुवारी १९६१ (मुंबई)

– प्रसाद जयराम गारे
(टी.वाय.बी.एस्सी.)

वाणिज्य शाखेतील व्यवसायाच्या नवीन संधी

वाणिज्य हे एक गतिमान क्षेत्र आहे जे उद्योजक, स्टार्टअप्स आणि प्रस्थापित कंपन्यांना सारख्याच अनेक व्यवसाय संधी प्रदान करते. नावीन्य, तंत्रज्ञान आणि बाजारातील ज्ञानाच्या योग्य संयोजनासह, व्यवसाय या संधींचा वापर करू शकतात आणि वाढ आणि यश मिळवू शकतात. वाणिज्य क्षेत्रातील व्यावसायिक संधींमध्ये नाविन्यपूर्ण कल्पनांची निर्मिती, विकास आणि अंमलबजावणी यांचा समावेश होतो ज्यामुळे फायदेशीर व्यवसायिक उपक्रम होतो. सतत विकसित होत असलेला बाजाराचा ट्रेंड आणि वाढती स्पर्धा यामुळे व्यवसायांना सतत वाढ आणि यशासाठी नवीन संधी शोधण्याची आवश्यकता असते.

ई-कॉमर्सने व्यवसाय चालवण्याच्या पद्धतीत क्रांती घडवून आणली आहे आणि उद्योजकांसाठी अनेक संधी उपलब्ध करून दिल्या आहेत. ऑनलाईन खरेदीची वाढ आणि मोबाईल कॉमर्सची वाढती लोकप्रियता यामुळे नवीन बाजारपेठा निर्माण झाल्या आहेत आणि विद्यमान बाजारपेठांचा विस्तार झाला आहे. ई-कॉमर्स व्यवसायांना जागतिक ग्राहक आधारपर्यंत पोहोचण्याचा फायदा आहे आणि ते भौगोलिक मर्यादांशिवाय 24/7 ऑपरेट करू शकतात.

वाणिज्य क्षेत्रातील आणखी एक व्यवसाय संधी म्हणजे डेटा अॅनालिटिक्स आणि आर्टिफिशियल इंटेलिजन्सचा वापर. कंपन्या त्यांचे ऑपरेशन्स ऑप्टिमाइझ करण्यासाठी, विशिष्ट ग्राहक विभागांना

लक्ष्य करण्यासाठी आणि निर्णय घेण्याची प्रक्रिया सुधारण्यासाठी डेटा वापरू शकतात. AI तंत्रज्ञानाचा समावेश करून, व्यवसाय नियमित कार्ये स्वयंचलित करू शकतात, ग्राहक अनुभव सुधारू शकतात आणि कार्यक्षमता वाढवू शकतात.

वाणिज्य क्षेत्रातील आणखी एक व्यवसाय संधी म्हणजे डेटा अॅनालिटिक्स आणि आर्टिफिशियल इंटेलिजन्सचा वापर. कंपन्या त्यांचे ऑपरेशन्स ऑप्टिमाइझ करण्यासाठी, विशिष्ट ग्राहक विभागांना लक्ष्य करण्यासाठी आणि निर्णय घेण्याची प्रक्रिया सुधारण्यासाठी डेटा वापरू शकतात. AI तंत्रज्ञानाचा समावेश करून, व्यवसाय नियमित कार्ये स्वयंचलित करू शकतात, ग्राहक अनुभव सुधारू शकतात आणि कार्यक्षमता वाढवू शकतात.

वाणिज्य क्षेत्रातील सतत विकसित होणारा बाजाराचा कल व्यवसायांना नवनवीन आणि यशस्वी होण्याच्या अनेक संधी प्रदान करतो. अद्ययावत तंत्रज्ञानाशी अद्ययावत राहून आणि स्पर्धेच्या पुढे राहून, व्यवसाय वाढीच्या आणि नफ्यासाठी नवीन संधी निर्माण करू शकतात आणि त्यांचा फायदा घेऊ शकतात.

– वारघडे भाग्यश्री
– भारती कामडी.
(टी.वाय.बी.कॉम.)

Careers in Commerce

Banking

Investments

Insurance

Capital Market

Accounting & Taxation

Company Secretary

Cost & Work Accountant

Cost & Management Accountant

Actuaries

Certified Financial Planner

मी कुणाला कळलो नाही

मित्र कोण आणि शत्रू कोण
गणित साधे कळले नाही..
नाही भेटला कोण असा
ज्याने मला छळले नाही..
सुगंध सारा वाटीत गेलो
मी कधीच दरवळलो नाही..
ऋतू नाही असा कोणता
ज्यात मी होरपळलो नाही..
केला सामना वादळाशी
त्याच्या पासून पळालो नाही..
सामोरे गेलो संकटाना
त्यांना पाहून वळलो नाही..
पचऊन टाकले दुःख सारे
कधीच मी हळहळलो नाही..
आले जीवनी सुख जरी
कधीच मी हुरळलो नाही..
कधी ना सोडली कास सत्याची
खोट्यात कधीच मळलो नाही..
रुसुन राहिले माझ्या अगदी जवळचेच पण
मी कुणाला कळलोच नाही..!
मी कुणाला कळलोच नाही..!

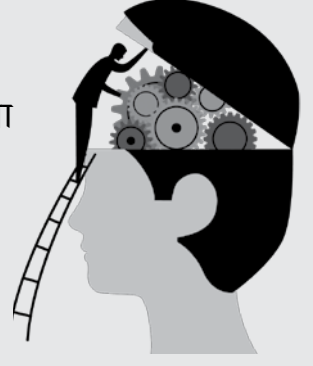
– कवी : सुरेश भट

निर्णय

आयुष्यातले निर्णय चुकतात
आणि मग आयुष्याचं चुकत जाते...
कधी कधी ती प्रश्न कळत नाहीत
आणि उत्तरही चुकत जाते....
सोडवतांना वाटते, सुटत गेला गुंता
पण प्रत्येक वेळी एक नविन गाठ बनत जाते...
दाखवणाऱ्याला वाट माहित नसते...
चालणाऱ्याचे ध्येय यात हरवून जाते...

काही गोष्टी वाटतात तितक्या
सोप्या नसतात
“अनुभव” म्हणजे काय हे
तेव्हाच कळते...
जेव्हा एखादी “ठेच”
काळजाला लागते...

– नरेंद्र नारळे

(एस.वाय.बी.एस्सी.)

तुझ्या आठवणीत ...मी

तुझ्यात इतकी गुंतले मी....
सावरण्याची इच्छाच नाही !
क्षणाक्षणाला तुझ्याच आठवणी,
अस्तित्वाची माझ्या मलाही जाण नाही.

रोजच तुझ्यात गुंफते मी...
का पण काही कळत नाही !
समजवणारे तर समजावून थकले.
मलाच बहुतेक ते कळून घ्यायचे नाही.

तु तर तसा खुशीत असशील....
मी माझी आनंदी आहे !
दररोज मनात सलते सारखी.
ती कमी फक्त तुझी आहे.

– भुसारे राजश्री नारायण

एम.ए. (II)

आयुष्य

आयुष्यात एकदा
इतका मोठा पाऊस पडावा
की, इगो सगळा वाहून जावा
आयुष्यात एकदा
इतक कडक ऊन पडावं
की जवळच्या सावल्याच
महत्त्व कळाव

आयुष्यात एकदा
पुन्हा शाळा अशी भरावी

की, प्रत्येकाला त्याचे
लहानपण कायमचे
लक्षात राहावे.

आयुष्यात एकदा
असे जगावे की,
आपले सगळे पाहुन
इतरांना जगण्याची
मौज कळावी

कविता भोये

(टी.वाय.बी.ए.)

आई-बाबा

दिसे तेहतिस कोटी देव आम्हाला
त्याचे स्मरण करुनिया
देवा सदैव ठेव चरणी त्यांच्या,
राहु दे त्यांचा दास बनूनिया
लाभो उंची आभाळाची आम्हाला,
आई बाबांची सेवा करुनिया

रक्ताचं पाणी करे माझा बाप
दुःख दाटुनी हृदयात सर्व
हसमुख चेहरा ठेवे, असा माझा बाप
प्रेमाचे शब्द असले जरी कमी,
पण डोळ्यांमधली माया येते दिसूनिया

या कलीयुगाच्या जगामध्ये
निस्वार्थी मनाने प्रेम करणारी तु गं आई
काळजी कायम करते सर्वांची तुजाते
स्वतःला विसरुनी, तु गं आई
माया तुझी जगापरि वेगळी, होवु दे जरा समजूनिया

– संदिप तुळशिराम वारघडे
(एफ.वाय. बी.एस्सी.)

बाबा रागावे, तेव्हा आई लपवे मायेच्या पदरे खाली
दुःख भरलेल्या आयुष्यांत त्यांनी, सर्व सुखे आनुनिया दिली.
नाव होता त्यांचे जाई प्रेमाचे सागर ही भरूनिया
तपतपत्या उन्हात, करुनिया काम

शिक्षण भगीरथ : कर्मवीर अण्णा

अण्णा तुमच्या त्या कष्टाच आज सोन झालं
दिनदलीत बहुजनांच्या नावाचं आज मोठं नाण झालं
शिक्षणाचं दार उघडून कष्टकऱ्यांच्या झोपडीत तुम्ही
ज्ञानाचा सूर्य नेला
समाजातील कर्मठ लोकांच्या विचारांचा
तेव्हाच तुम्ही पेला प्याला..
ज्ञानाची शक्ती कुणापुढेही आजपर्यंत
कधी झुकली नाही
शब्दांनी शब्दांसाठी केलेली पूजा
कधीच कुठे थकली नाही...
तुमच्या त्या आफाट कार्याच सामर्थ्य असो
प्रत्येकाच्या स्मरणाला

शब्दात काय आणि किती मांडणार मीही
तुमच्या चरणाला...
शब्दांनी शब्दांसाठी किती दान द्यावे,
कधीतरी मीही तुझ्या भेटीला शब्दरूपी यावे
शब्दरूपी फुलांचा वर्षाव तुज चरणी व्हावा
तुझ्या कार्याचा,
तुझ्या विचारांचा गुण आमुच्याही अंगी यावा
व्हावे इथले सारे विचारांनी धनविर,
परंतू ज्ञात आहे मजला होणार नाही
तुजसारखा कार्याने कोणी कर्मवीर...

– प्रा. किरण पारधी
(प्राणीशास्त्र विभाग)

प्रॉब्लेम्स नसतात कोणाला ?

प्रॉब्लेम्स नसतात कोणाला ?
ते शेवटपर्यंत असतात पण
प्रत्येक प्राब्लेमला उत्तर हे असतचं
ते सोडवायला कधी वेळ हवा असतो.
कधी पैसा तर कधी माणसं
या तिन्ही गोष्टी पलिकडचा प्राब्लेम
अस्तित्वात नसतो.

कविता भोये (टी.वाय.बी.ए.)

जीवन

जीवन म्हणजे आळूच्या
पानावरील दव आहे
टिकलो तर मोती
नाही तर माती

– माई चंदर रावते
(एस.वाय.बी.एस्सी.)

Time

Defination of time !

Time is slow When you wait.
Time is fast when you are late.
Time is Deadly when you are happy.
Time is short when you are in Pain.
Time is Endless when you are in pain.
Time is Long when you feel bored
Time is Most Beautiful
When you are in love.
Every time, time is determined by
your Feelings and your psychological
conditions and not by clocks.

Tushar Ghane (S.Y. B.sc.)

Physics world

Tiny charged particles, in a quantum dance,
Electrons spinning, in a cosmic trance.
Negative charge, in a sea of chance,
In the atom's orbit, they enhance. ||
Jumping energy levels, with a quantum leap,
Electrons whirling, secrets to keep.
Wave-particle duality, in the quantum sweep,
In the microcosm, where mysteries seep. ||
Electric charge carriers, in the conductor's wire,
Electrons flowing, like a cosmic lyre.
Resistance bends them, but they never tire,
In the physics dance, they never expire. ||
Quantum tunnelling, through barriers so thin,
Electrons play, in the subatomic spin.
In the realm of uncertainty, they begin,
A physics symphony, where wonders begin. ||
Schrodinger's cat, in a quantum box,
Electrons jitter, like time's paradox.
Uncertainty principle, in paradoxical talks,
In the quantum world, where everything rocks. ||

- Chandrakant Patil (S.Y. B.Sc.)

Departmental Report

अं त रं ग

१. मराठी विभाग
२. अर्थशास्त्र विभाग
३. इतिहास विभाग
४. मानसशास्त्र विभाग
५. गणित विभाग
६. प्राणीशास्त्र विभाग
७. रसायनशास्त्र विभाग
८. भौतिकशास्त्र विभाग
९. इंग्रजी विभाग
१०. वाणिज्य विभाग
११. वनस्पतीशास्त्र
१२. ग्रंथालय विभाग
१३. उच्च माध्य व्यवसाय अभ्यासक्रम
१४. करिअर कट्टा
१५. खरेदी व बांधकाम समिती
१६. बोटनिकल गार्डन
१७. आय.क्यू. ए.सी.
१८. अँटी रँगिंग कमिटी
१९. बायो-फ्लॉक प्रकल्प
२०. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र
२१. कर्मवीर विद्या प्रबोधिनी
२२. सायन्स असोसिएशन
२३. परीक्षा विभाग
२४. ग्रिन्हन्स रेड्रेसल कमिटी
२५. अंतर्गत तक्रार निवारण समिती
२६. महिला कल्याण समिती
२७. सायटेक सोयामेट प्रकल्प
२८. प्रसिद्धी विभाग
२९. सांस्कृतिक विभाग
३०. कमवा व शिका योजना
३१. ग्रीन क्लब
३२. शॉर्ट टर्म कोर्स कमिटी
३३. वॉलपेपर कमिटी
३४. डिजिटल साक्षरता केंद्र
३५. प्लेसमेंट सेल
३६. आविष्कार कमिटी
३७. स्टाफ अँकॅडमी
३८. रिसर्च कमिटी
३९. जिमखाना विभाग
४०. राष्ट्रीय सेवा योजना

मराठी विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये मराठी विषयासाठी १० विद्यार्थ्यांनी टी. वाय. बी.ए. वर्गात प्रवेश घेतला आहे. टी. वाय. बी. ए. या मराठी विषयाचा वर्ष २०२२-२३ चा निकाल २८.५७ टक्के लागला आहे. धूम अश्विनी देवराम ही विद्यार्थिनी मराठी विषयातून विभागात प्रथम आली. मराठी विभागाकडून विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी विषयाची आवड निर्माण करण्यासाठी, त्यांच्या साहित्यविषयक अभिरुची विकसित करण्यासाठी मराठी वाङ्मय मंडळाद्वारे विविध उपक्रम राबविले जातात. या वर्षी मराठी वाङ्मय मंडळ उद्घाटन, वाचन प्रेरणा दिन, १३ वे श्रावणी कवी संमेलन, मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा, मराठी भाषा गौरव दिन, आदि उपक्रम राबविले. त्याच बरोबर मराठी विषयाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या अनुषंगाने लघुचित्रपट, जाहिराती दाखवणे, वृत्तपत्रातील बातम्या आदि उपक्रम वर्षभर राबवले जातात.

प्रा. आर.डी. घाटाळ
मराठी विभाग प्रमुख

अर्थशास्त्र विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ या मध्ये अर्थशास्त्र विषयासाठी १७ विद्यार्थ्यांनी टी. वाय. बी. ए. वर्गात प्रवेश घेतला आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ चा निकाल ७२.७२% टक्के लागला आहे. अर्थशास्त्र विभागांतर्गत टी. वाय. बी. ए. वर्गासाठी कृषी विपणन हा Short Term Course चालविला जातो. अर्थशास्त्र विभागामार्फत Extension Activity अंतर्गत दैनंदिन जीवनातील वित्तीय व्यवस्थापनाचे महत्त्व या विषयावर 'कावळपाडा' या गावातील लोकाना प्रत्यक्ष भेट देऊन मार्गदर्शन केले गेले. अर्थशास्त्र विभागामार्फत विद्यार्थी तसेच प्राध्यापक यांच्यात सहकार्य वाढीसाठी तसेच संशोधनाला प्रेरणा मिळण्यासाठी सुधागड एज्युकेशन सोसायटीचे, दादासाहेब लिमये महाविद्यालय, कळंबोली येथील अर्थशास्त्र विभागासोबत चेण करण्यात आला आहे. या MoU अंतर्गत दोन विभागात Faculty Extension चा कार्यक्रम राबविण्यात आला आहे. दरवर्षीप्रमाणे या वर्षीही अर्थशास्त्र विभागांतर्गत "Live Budget Programme-2024 या कार्यक्रमाचे थेट प्रेक्षपण करण्यात आले होते. अर्थशास्त्र विभागांतर्गत दिनांक १९ नोवेंबर २०२३ रोजी एक दिवसीय Career Guidance Workshop आयोजित करण्यात आला होता. सदर कार्यशाळेसाठी मा. विजय कुसुंबे (Regional Head NIIT Foundation) हे प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित होते.

या वर्षी अर्थशास्त्र विभागातील डॉ. वाय. एच. उलवेकर यांना महाविद्यालयातून Minor Research Project मंजूर झाला असून त्यांनी रामशेठ ठाकूर कॉलेज ऑफ कॉमर्स अँड सायन्स येथे आयोजित

आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात शोधनिबंधाचे वाचन केले. तसेच विभागात कार्यरत असलेले प्रा. एम. आर. खंबाईत यांचे आंतरराष्ट्रीय व राष्ट्रीय जर्नल मध्ये प्रत्येकी ०१ संशोधन पेपर प्रकाशित झाले आहे.

डॉ. वाय. एच. उलवेकर
अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

इतिहास विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२३ - २४ मध्ये इतिहास विभागामार्फत व अंतर्गत अनेक कार्यक्रम आणि उपक्रमांचे आयोजन केले होते. यावर्षी टी. वाय. बी. ए. च्या वर्गात विशेष स्तरावर १३ विद्यार्थी व जनरल स्तरावर ४० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ यावर्षीचा निकाल ५२ टक्के लागला आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ यावर्षी इतिहास विषयातील एम.ए. भाग एक वर्गासाठी २१ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. तर एम. ए. भाग दोन साठी २९ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. द्वितीय वर्षाचा २०२२ - २३ चा ३७.९३ टक्के निकाल लागला आहे. या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयात नियमित अध्यापन करण्यात आले. अध्यापनासाठी ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीचा वापर करण्यात आला. ऑफलाईन पद्धतीत विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांना वाव मिळावा. म्हणून विद्यार्थी चर्चासत्र, गटचर्चा, शिक्षक दिन, आदिवासी दिन, क्रांती दिन, महिला दिन, कर्मवीर जयंतीच्या व शिवजयंतीच्या निमित्ताने कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांनी तयारी करून या कार्यक्रमांतर्गत आपली मनोगते व्यक्त केली.

इतिहास मंडळाच्या उद्घाटनाचा कार्यक्रम घेतला. या कार्यक्रमासाठी प्रा. दीपक अधिकारी प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक गुणवत्तेबरोबरच सामाजिक सलोखा व बांधिलकी जपण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी मोखाडा व पुलाचीवाडी येथील नागरिकांना शिक्षण व आरोग्य विषयी मार्गदर्शन केले. मोखाडा परिसरातील सुर्यमाळ, वाशाळा येथील ऐतिहासिक व पर्यटन स्थळांना भेटी दिल्या. इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांची क्षेत्रभेट तहसीलदार कार्यालय मोखाडा व पंचायत समिती कार्यालयात मोखाडा येथे आयोजित केली होती. इतिहास विभागामार्फत करिअर मार्गदर्शन या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. कार्यशाळेसाठी तज्ञ म्हणून विजय कुसुंबे यांनी मार्गदर्शन केले.

इतिहास विभागातील प्राध्यापक डॉ. जाधव एस.एच. यांनी तीन शोधनिबंध प्रकाशित केले. डॉ. डोंगरदिवे व्ही.एम. यांनी तीन व प्रा.भोये डी.आर. यांनी दोन शोधनिबंध प्रकाशित केले. तसेच डॉ. डोंगरदिवे व्ही.एम. यांनी एकूण तीन पुस्तक प्रकाशित केले. १) आधुनिक भारताचा आर्थिक इतिहास (इ.स. १६०० ते १९६०) २) ब्रिटिश साम्राज्य आणि भारतीय विचारवंत ३) भारतीय महामानवांचा मानवतावाद तर प्रा. भोये डी.आर. यांनी १) मध्ययुगीन भारताचा इतिहास २) समकालीन भारताचा इतिहास ही दोन क्रमिक पुस्तक प्रकाशित केली. इतिहास विभागातील एम. ए. भाग एक विद्यार्थिनी दुर्गा महालेची पोलीस म्हणून निवड झाली तर लहू

निखडे या विद्यार्थ्यांचे हवाई दलात निवड झाली. इतिहास विभागामार्फत १९/१२/२०२३ रोजी आदिवासी वस्तूंचे प्रदर्शन व कार्यशाळेचा आयोजन करण्यात आला होता. इतिहास विभागाला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांचे सतत मार्गदर्शन व प्रोत्साहन लाभते. त्यामुळे इतिहास विभागामार्फत चालविले जाणारे उपक्रम यशस्वीपणे पार पडतात. त्यासाठी इतिहास विभागातील सहकारी प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांचे सहकार्य मिळाले, त्याबद्दल सर्वांना धन्यवाद देतो.

डॉ. एस.एच.जाधव
इतिहास विभाग प्रमुख

*** मानसशास्त्र विभाग

आपल्या महाविद्यालयात मानसशास्त्र हा विषय प्रथम, द्वितीय व वाणिज्य विभाग तृतीय वर्षासाठी अभ्यासला जातो. आधुनिक युगात मानसशास्त्रचे उपयोजन दिवसेंदिवस वाढत आहे. २०२३-२४ या शैक्षणिक वर्षात मानसशास्त्र विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांमध्ये सॉफ्ट स्किल विकसित व्हावे व विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्वात वाढ होण्याच्या दृष्टीने Personality Development हा शोर्ट टर्म कोर्स राबवण्यात आला या कोर्स साठी एस.वाय.बी.ए या वर्गातील विद्यार्थी घेण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या भावनिक, सामाजिक व शारीरिक समस्या जाणून घेण्यासाठी व त्यावर उपाय योजना करण्यासाठी विविध मानसशास्त्रीय चाचण्या घेण्यात आल्या. मानसशास्त्र विषयाच्या वर्षभराच्या उपक्रमांसाठी प्राचार्य.एल.डी. भोर व उपप्राचार्य एस.ई. सैदनशिव यांचे मार्गदर्शन लाभले.

प्रा. पी. एल. नाडेकर
मानसशास्त्र विभाग प्रमुख

*** Department of Mathematics

The Department of Mathematics was established in the academic year 2013 in Arts, Science and Commerce College, Mokhada Dist. Palghar. The department runs three years Undergraduate programme. The Department of Mathematics take initiative in making students more enthusiastic about subject. Faculty member guides students & tell them the importance and opportunities in Mathematics continuously through lectures. Also various activities are organized by the department to inculcate Mathematical view & culture in students.

• Under the MoU, Faculty exchange program

(Expert lecture) was organized by the department for all first, second & third year Mathematics students on the topic “L-Hospital’s Rule” which was delivered by Mr. Vaibhav Jagzap of MPASC College, Panvel on 04/03/2024 and on 05/03/2024, Mr. Prashant K. Patil delivered lecture on the topic “Applications of Derivative: Rolle’s theorem & Lagrange’s Mean Value Theorem” to FYBSc students of MPASC College, Panvel.

- Workshops/Seminars: One Day regional workshop (expert lecture) was arranged by the department for Maths students on the occasion of Birth anniversary of great Indian Mathematician ‘Srinivasa Ramanujan’ on 22/12/2023. The Resource person for this programme was Mr. P. K. Patil from LRTASC College, Mokhada.
- Online Science-Quiz competition was organized for students on the occasion of ‘National Science Day’ on 28/02/2024.
- Faculty of the department have presented one research paper in International conference on Engineering, Science & Technology organized by Global conference hub, Coimbatore, Tamilnadu dated on 28th – 29th October 2023 and published in International Journal of Engineering Technology & Management Sciences.
- Activities by department: Home Assignment, surprise test.
- To improve student’s knowledge, get inspire to do well in the field of Maths and to improve onstage performance daring, the department usually motivate students to solve problems regarding their curriculum on board.
- Short term course: A Short term course under NSQF, Certificate course in Solar Photovoltaic Systems.
- Participation of F.Y. & S.Y.B.Sc. (Math) students in

Wallpaper Exhibition organized by the college on the occasion of Republic Day, 26th January 2024.

- Students actively take part in Student's Seminar.
- Department organizes Video Lectures, ICT lectures for all Mathematics Students.

Mr. P. K. Patil

Head, Department of Mathematics

Department of Zoology

In the academic year 2023-2024 following activities were carried out by the department of Zoology.

• Activities under MoU

I Activity under MoU with Department of Zoology, A.C.S. College, Onde, Vikramgad, Dist. Palghar

- ✓ Student Exchange- Participation of students in the workshop organized on occasion of World Cancer Day by A.C.S. College, Onde, Vikramgad, Dist. Palghar

II Activity under MoU with Aroehan Foundation, Mokhada, Dist. Palghar.

- ✓ Organization of Health checkup camp for girl students of the college

III Activity under MoU with The Energy Research Institute (TERI)

- ✓ Organization of training program on fish rearing techniques for the students of the college

• Extension Activity

- ✓ A guest lecture by Dr. Shilpa Pawar on “भारतीय संस्कृती व विज्ञान” at N.S.S. Camp organized by K.V. College, Mulund at Vikramgad, Dist. Palghar
- ✓ A guest lecture by Dr. Ayaj Shaikh on “AIDS and Its preventive measures” at N.S.S. Camp organized by K.V. College, Mulund at Vikramgad, Dist. Palghar
- ✓ A guest lecture by Dr. Ayaj Shaikh on “Stress management during Exams” at Tribal Boys Hostel,

Mokhada, Dist. Palghar.

• Short term course

- ✓ A short-term course under NSQF- Vermicomposting

• Best Practice

- ✓ Organization of training programs under Biofloc project for tribal people in and around Mokhada
- ✓ Preparation and provision of feeder and water pots for the birds in the college campus.

• Extra-curricular activities

- ✓ Organization of awareness program on occasion of Nagpanchami - A lecture by Dr. Ayaj Shaikh on the “snakes and misbeliefs”

• Celebration of World Wildlife Week

- ✓ Organization of Nature Walk
- ✓ Organization of Quiz
- ✓ Organization of film festival

• Celebration of National Science Day

- ✓ Organization of Zoological Rangoli Exhibition
- ✓ Organization of Nature Show

- Dr. Shilpa Pawar

Head, Dept. of Zoology

Department of Chemistry

Department of Chemistry offers B. Sc. Degree course in Chemistry as major subject. Following activities were conducted during academic year 2023-2024.

- Students Admission for T.Y.B.Sc. Chemistry during academic year 2023-2024

T.Y. B. Sc. 09

- The result of TYBSC Chemistry 2022-23 is 66.66%
- Department of Chemistry organized short term course named “Preparation of Household Products” for S.Y.B.Sc. students.
- Department of Chemistry organized wallpaper exhibition named “Chemistry Season” on the occasion of 26th January 2024 in which nine students of the department were participated.
- Warghade Mittal Kamalakar and Wagh Vrushabh

Nivrutti from T. Y. B. Sc. participated in 18th Aavishkar Research Convention with project entitled “Cobalt Oxide Nanoparticles Catalyzed Microwave Assisted Green Synthesis of Xanthene Derivatives”

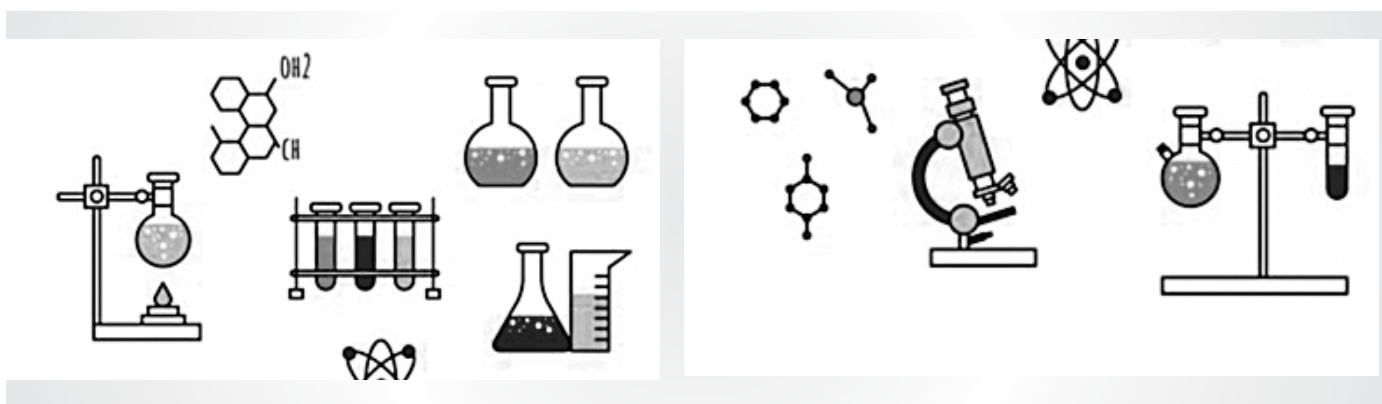
- Khutade Ashwini Laxman and Pawar Harshada Devram from T. Y. B. Sc. participated in 18th Aavishkar Research Convention with project entitled “Synthesis and Biological Evaluation of Novel 1,2,3-Triazole-Tethered Chalcone Derivatives”
- Warghade Ritesh Bhaskar and Patil Harshada Janardan from T. Y. B. Sc. participated in 18th

Aavishkar Research Convention with project entitled “Nickel and Cobalt Oxides as Green Catalyst for the Synthesis of Pyranopyrazoles”

- Department of chemistry, Arts, Science and Commerce College, Mokhada signed MoU with following institution:
Department of Chemistry, GES Arts, Commerce and Science College, Jawhar, Dist: Palghar.
- Dr. V. B. Gade published three research papers and one patent. Mr. R. A. Kawale published one research paper.
- Institutional minor research projects were sanctioned for the following faculties for the year 2023-24.

Sr. No.	Name of Faculty	Title of Project	Amount
Sanctioned			
1.	Dr. Gade V. B.	Mixed Oxides of Co & Cu for Green & Efficient Synthesis of Benzimidazole Derivatives	10,000/-
2.	Mr. Kawale R. A.	Synthesis, Biological Evaluation and Computational Study of Novel Chromone Tethered 1, 2, 3-Triazoles.	10,000/-

Head, Dept. of Chemistry

Department of Physics

Department of Physics offers B. Sc. degree course in Physics as major subject. The academic year 2023-2024 witnessed vibrant activities.

- Students Admission for Physics during academic year 2023-2024
 - F. Y. B.Sc. 63
 - S. Y. B.Sc. 27
 - T.Y. B. Sc. 5
- 5 T.Y. B.Sc. student participated in UGC NSQF sanctioned certificate course “Electrical appliances Maintenance and Repair”
- We organized one day workshop on “Careers Opportunities in Astrophysics and Hands on training on operating of telescope” on 28th February 2024 Prof. S. A. Funde worked as convenor.
- 26 students of department of physics participated in wallpaper exhibition issue “Physics Wala” on the occasion of 26th January 2024.
- Department organized field visit to MSEDCL electricity substation, Mokhada on 5th March 2024.
- “Student- Parent- Teacher” meeting was organized for T.Y.B.Sc. Students. Attendance and performance of every student was discussed in the meeting.
- The Seminar was organized on 14th March 2024 for T. Y. B.Sc. students. All students presented their selected topics using power point presentation.
- Two students of T. Y. B. Sc. Was participated to “District level AVISHKAR FAIR”.
- The department organized educational video show on 29th February 2024.
- A question bank of all papers were circulated to the student to improve their performance.
- The department organized Live Video Show of Landing of “Chaandryaan-III on Lunar Surface” on 23rd August 2023.
- Department of Physics organized a Extension activity at MVRS Ashram school Mokhada on “Observation of Sky” on Dated 06/03/2023.

Mr. S. A. Funde

Head, Department of Physics

Department of English

Department of English organized various activities in the academic year 2023-2024 for the betterment of students. The department is conducted short term

course in English Communication Skill. There are 60 students from FYBA- I class is participated for the same. Department of English has a digital English language lab. There are 10 computers in the English language lab. English language lab focuses on language skills and efficiently develops the skills of English among students. software is a blend of technology that helps in easy and fast learning of English skills. Through this, students enhance their knowledge of English. Department conducted seminar, regular lecture, assignment and exam etc. throughout the year. The department actively participate in college activities. The principal of the college, Dr. L. D. Bhor who always encourages to department.

Mr. T. M. Paradke

Head, Dept. of English

Department of Commerce

Department of commerce provides commerce education in students of tribal area. Department of Commerce has organized the various activities in the academic year 2023-24.

The Department Commerce Organized Inauguration Function of Commerce Association on 13th December, 2023 under commerce association. Mr. Sanjay Choudhari (Branch Manager, Bank of Maharashtra Mokhada) was chief guest of inaugural function of Commerce Association. Mr. Sanjay Choudhari delivered the lecture on the topic of E-Banking. Prin. Dr. L.D. Bhor, Dr. S.G. Mengal, Prof. S. K. Damse college staff and students were participated in this programme.

The Department Commerce organized one day state level workshop on Entrepreneurship Development on 5th January, 2023 under commerce association. Mr. Sanjay Choudhari (Branch Manager, Bank of Maharashtra Mokhada) was chief guest of inaugural function of workshop. Mr. Sanjay Choudhari guided to students, about the Investment & Saving. Bank of Maharashtra provide the facility of opening new Public Provident Fund accounts of students and staff. Principal Dr. L. D. Bhor was the chairperson of workshop also guided to students. 87 beneficiaries were participated in this workshop.

The Department of Commerce organized the wall paper presentation on 26th January 2024. A

students presented the wallpaper on the subject of Banking, HRM Planning, Management Development Programme, Employee & Industrial Development etc. Our faculty Dr. Santosh Mengal achieved the Ph.D. from Savitribai Phule Pune University, Pune. Dr. Santosh Mengal has 01 international granted patent and published 03 national patents. He also published 01 research Paper and 01 Book Chapter. Prof. Damase S. K. has published 01 research papers and 01 book chapter in this academic year.

- Dr. Santosh Mengal

Head, Dept. of Commerce

Department of Botany

- Department has organized one-day field tour for TYBSc Botany students at Mokhada lake and surrounding area.
- Department has three functional MoU for Faculty Exchange Programme, Skill Development, Student Exchange Programme, Research & Development Services and Related Services with MVP Samaj's Arts, Commerce & Science College, Traymbakeshwar. SGSP Mandal's Swami Muktanand College of Science, Yeola and Gokhale Education Society's H. P. T. Arts & R. Y. K. Science College, Nashik.
- Department has organized "Tree Plantation Programme" on the Occasion of Independence Day at 15th August 2023 and about 100 plants were planted. Also organized plantation Programme in collaboration with forest department of Mokhada on 23rd August 2023.
- Prof. S. E. Saindanshiv has attended a national conference, which organize by ACS college Rajapur.
- Dr. A. N. Chandore has sanctioned minor research projects from University of Mumbai and ASC college of Mokhada during academic year.
- Dr. A. N. Chandore has published 03 research publication in international and UGC CARE list during academic year and also presented seven research papers in various international conferences.
- Dr. A. N. Chandore has successfully completed one major research project of DST-SERB, New Delhi, Government of India.
- **Research Profile of Department during academic year:**

- Major Research Project completed : 01
- Minor Research Project ongoing:.....02
- Patents Published: 02
- Research papers published in National/ International journal : 04
- Research papers presented in National / International Conferences: 05
- Book Published: 01
- Book Chapter: 01
- Resource person in Seminar / Conferences : 05
- Seminar / Conferences Workshop attended : ...02
- Newspapers articles published : 01

- Mr. S. E. Saindanshiv

Head, Dept. of Botany

ग्रंथालय विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ महाविद्यालयाने ग्रंथालयाचे वृद्धी सॉफ्टवेअर प्रणाली मार्फत संपूर्ण संगणीकृत करण्यात आले. विद्यार्थ्यांचे देवघेव आणि नोंद प्रणाली संगणीकृत पद्धत याच वर्षी राबविण्यात आली. ग्रंथालयातील बारकोड प्रक्रिया चालू आहे. एकूण ३५,००० रु. किमतीची ग्रंथ खरेदी करण्यात आली. मासिक आणि विविध विषयाची जर्नल ३९,००० रु. किमतीची वर्गणी पाठविण्यात आली. विशेष बाब म्हणजे मुलांच्या मागणीनुसार स्पर्धा परीक्षेची साप्ताहिक आणि मासिक सुद्धा समाविष्ट करण्यात आली.

१. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंती निमित्त कर्मवीर सप्ताह पुस्तक प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले.
२. सौ. लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील यांच्या स्मरण दिनी मा.डॉ. उज्ज्वला भोर यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.
३. डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जयंती निमित्ताने "वाचन प्रेरणा दिन साजरा करण्यात आला"
४. आदरणीय शरद पवार यांच्या वाढदिसाच्या निमित्ताने "कृतज्ञता सोहळा निमित्ताने" शेतकऱ्यांचे लोकनेते या विषयावर व्याख्यान देण्यात आले.
५. शरद पवार पुस्तकातून समजून घ्या म्हणून विविध विषयावरील त्यांचे काम विद्यार्थ्यांनी वाचून समाजात जागृती केली
६. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी यांच्या माध्यमातून "आर्थिक साक्षरता" या विषयावरील कार्यशाळेसाठी विविध पाडयांवर जाऊन जागृती करण्यात आली.
७. TERI मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या उपक्रमाची आणि सर्व्हेची जबाबदारी पूर्ण करण्यासाठी आदिवासी बांधवांमध्ये विभाग कार्यशील आहे
८. आर्थिक साक्षरता या विषावर SEBI मार्फत पुणे विद्यापिठाव्तील

मार्गदर्शक डॉ. रवी आहुजा यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.
९. बुक बँक प्रस्ताव मुंबई विद्यापीठात दाखल करण्यात आला आहे.
या मार्फत महाविद्यालयाने संशोधकाचे पोर्टल विकसित करण्याचे कामकाज चालू करण्यात आले आहे.

प्रा. व्ही. एम. मोरे
ग्रंथपाल

उच्च माध्यम व्यवसाय अभ्यासक्रम

लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा या महाविद्यालयात उच्च माध्यम व्यवसाय अभ्यासक्रम सन १९९२-९३ मध्ये सुरु करण्यात आला आहे. या महाविद्यालयात इलेक्ट्रॉनिकल टेक्नोलॉजी व लॉजिस्टिक अँड सप्लाय चेन मॅनेजमेंट हे दोन अभ्यासक्रम सुरु आहेत. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ ची सुरवात ९ जुलै २०२३ पासून सुरु झाली. या वर्षी इ. १२ वी logistic साठी २८ विद्यार्थी व electrical साठी २२ विद्यार्थी प्रवेशित आहे. ११वी logistic साठी ४० व इलेक्ट्रीकल साठी ३० विद्यार्थी प्रवेश विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे.

या वर्षभरात महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी वेगवेगळे उपक्रम घेण्यात आले. ११वी १२वी विद्यार्थ्यांसाठी विविध आस्थापनांना भेटी देण्यात आल्या. ५ सप्टेंबर शिक्षक दिन, रक्तदान शिबीर, एड्स दिन व १२ वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी निरोप समारंभ इ. उपक्रम घेण्यात आले. विद्यार्थ्यांना सुप्रगुणांना वाव मिळावा या उद्देशाने सांस्कृतिक कार्यक्रम, खेळाच्या विविध स्पर्धा घेण्यात आल्या. महाविद्यालयात झालेल्या वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात बहुसंख्य विद्यार्थ्यांना पारितोषिके मिळाली आहेत.

प्रा. जालिंदर कुंभार

उच्च माध्यम व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग प्रमुख

करिअर कट्टा

महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग आणि महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यता केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित, करिअर कट्टा हा उपक्रम महाविद्यालयामध्ये सुरु आहे. करिअर कट्टा या उपक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांना विद्यापीठाच्या नियमित अभ्यासक्रमाबरोबरच विद्यार्थ्यांना रोजगाराभिमूख बणविण्यास सहाय्यक हा उपक्रम आहे. या उपक्रमाकरिता एकूण सात विद्यार्थ्यांचा समावेश आहे. दिनांक २१/६/२०२३ रोजी पालघर जिल्हा महाविद्यालयीन समन्वयांच्या एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन कॉम्प्रेड परुळेकर महाविद्यालय तलासरी जि. पालघर येथे करण्यात आले व त्यात सहभाग घेण्यात आला. तसेच दिनांक २५ फेब्रुवारी २०२४ रोजी के.जे. सोमय्या महाविद्यालय, विद्याविहार, मुंबई येथे राज्य स्तरिय एक दिवसीय चर्चा सत्राचे आयोजन करण्यात आले. ह्या चर्चा सत्रामध्ये सहभाग नोंदविण्यात आला.

करिअर कट्टा या उपक्रमांतर्गत विविध स्वरूपाचा स्पर्धा परिक्षांच्या तयारी बरोबरच राज्य आयोगाच्या परिक्षांची तयारी करण्यात सुद्धा विद्यार्थ्यांचा सहभाग असतो.

डॉ. वासुदेव डोंगरदिवे
चेअरमन

खरेदी व बांधकाम समिती

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक व भौतिक सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी खरेदी व बांधकाम समिती नेहमीच कार्यरत असते. मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. मोरे हे नेहमीच विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक व भौतिक सुविधा पुरवण्यासाठी मार्गदर्शन व प्रोत्साहन देत असतात. या समितीमार्फत महाविद्यालयात विविध प्रकारची साहित्य खरेदी व बांधकामासंबंधी कामे करण्यात आली.

१. नवीन पाण्याची पाईपलाईन विहीर ते कॉलेज मेन साठवण पाणी टाकी.
२. नवीन मेन पाण्याची पाईपलाईन ते कॉलेज ग्रंथालय शेजारी व स्लॅब साठवण पाणी टाकी.
३. नवीन पाण्याची पाईपलाईन ग्रंथालय ते बायोप्लोक युनीट.

- प्रा. एस.इ. सैदनशिव
चेअरमन

बॉटनीकल गार्डन

महाविद्यालयातील विज्ञान शाखेच्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रॅक्टीकलकरिता आवश्यक असणारे प्लान्ट मटेरीअल महाविद्यालयातच उपलब्ध व्हावे व प्रत्यक्षरीत्या वनस्पतीचे निरीक्षण करता यावे यासाठी महाविद्यालयातील बॉटनीकल गार्डन नेहमीच कार्यरत असते.

महाविद्यालयातील बॉटनीकल गार्डनमध्ये विविध प्रकारच्या वनस्पतींची लागवड व जतन करण्यात आलेले आहे. त्यात औषधी वनस्पती, शोभेची झाडे वेलवर्गीय वनस्पती, फळझाडे, जंगली वनस्पतींचा समावेश आहे. बॉटनीकल गार्डनमधील वनस्पतींना ठिंबक सिंचन पद्धतीने पाणीपुरवठा केला जातो.

बॉटनीकल गार्डन विकासासाठी प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले आहे.

- प्रा. एस.इ. सैदनशिव
चेअरमन

Internal Quality Assurance Cell (IQAC)

1. Submitted the proposal of Rs. 5 Crore for PM-USHA Scheme of RUSA under the component - Grands to Strengthen Colleges.
2. Submitted the proposal of Rs. 18 lakhs to MoEFCC

संस्कृती || ५१
२०२३-२४

- for Assistance to Botanical Garden Programme.
- Submitted the proposal for college name change to University of Mumbai and University Grant Commission (UGC), New Delhi.
 - Organized online meeting of Palghar district colleges (Affiliated to University of Mumbai) for follow up of NAAC accreditation under mentor-mentee scheme of Paris-Sparsh of government of Maharashtra.
 - Guided to Khodala college and Jawhar college about NAAC accreditation under mentor-mentee scheme of Paris-Sparsh of government of Maharashtra.
 - College has completed process of University of Mumbai for Permanent Affiliation of B.Sc.
 - College has organized conference, seminars, workshops and webinars in collaboration with IQAC during academic year.
 - College has signed MoU with other institutions / colleges/ NGO's during academic year.
 - AQAR of 2022-23 has been successfully submitted on NAAC portal.
 - Participated in "NIRF-2022-23" during academic year.
 - Successfully uploaded the data of All India Survey on Higher Education (AISHE 2022-2023) at AISHE portal.
 - Academic and administrative audit: The data of AAA has been compiled as per the guidelines of parent institute.
 - AAA Committee visited to our college for AQAR and AAA.

-Dr. A. N. Chandore
IQAC Coordinator

Anti-Ragging Committee

The college has a well-established anti-ragging committee which runs under Chairmanship of Principal of the college. The committee made fully aware of the rights of students to them for curbing the menace of ragging. The posters regarding the same have been installed in office, library and outside of auditorium. The committee met twice in the academic year to complete the proceeding of the committee. During the last academic year, no complain regarding harassment or ragging have come to fore. All the

members actively participate in the activities and working of the committee.

Dr. D. R. Nagorgoje
Chairman

Bio floc project

To spread awareness about entrepreneurship skills among tribal people and to provide training of rearing of fishes biofloc project is present in the college. The project is run in collaboration with The Energy Research Institute (TERI), Belapur, New Mumbai.

Under this project training program are organized for tribal students and tribal people. In the academic year 2023-2024, scheduled training programs were organized for the students of college. In addition to this training program for tribal people from nearby villages was also organized during which information on fish rearing techniques and maintenance was provided.

- Dr. A. L. Shaikh
Chairman

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

महाविद्यालयातील स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्रामार्फत विद्यार्थ्यांना करिअर निवडीसाठी मार्गदर्शन केले जाते. केंद्र सरकार व राज्य सरकार मार्फत घेतल्या जाणाऱ्या स्पर्धा परीक्षांची माहिती विद्यार्थ्यांना दिली जाते. यावर्षी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी तज्ञ व्यक्तींना बोलाविले होते. त्यातून विद्यार्थ्यांना त्यांच्या करिअर निवडण्यासाठी मदत झाली. तसेच दुर्गा महाले व लहू निखडे हे विद्यार्थी अनुक्रमे पोलीस विभाग बोईसर व हवाईदल बेंगलोर येथे निवड झाली. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राचा उद्घाटन समारंभ व मार्गदर्शन सोहळा ०२/०८/२०२३ रोजी आयोजित केला होता. या कार्यक्रमासाठी मा. मयूर खेंगले साहेब तहसीलदार मोखाडा यांच्या हस्ते उद्घाटन झाले. स्पर्धा परीक्षेतील करिअरच्या संधी या विषयावर त्यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. मा. अभय टाकले नायब तहसीलदार यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच महसूल विभाग, आरोग्य विभाग, वन विभाग, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पोलीस विभागातील परीक्षा देण्यासाठी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांना प्रेरणा देणारे ऑनलाइन व्हिडिओ दाखवण्यात आले. अभ्यास करण्याच्या पद्धती विषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांना तासिकाच्या माध्यमातून तज्ञ प्राध्यापकांकडून मार्गदर्शन करण्यात आले. या वर्षी ६९ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश अर्ज भरून तासिकांचा लाभ घेतला. महाविद्यालयाचे प्राचार्य

आदरणीय डॉ.एल.डी.भोर साहेब स्पर्धा परीक्षा केंद्रासाठी सतत मार्गदर्शन करत असतात. आम्हाला व सर्व समिती सदस्यांना प्रोत्साहन देतात. स्पर्धा परीक्षा केंद्रातील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी डॉ. जाधव एस. एच., डॉ. वाय. एच. उलवेकर, डॉ. ए. एल. शेख, प्रा. पी. के. पाटील, प्रा. एस. ए. फुंदे, प्रा. पराडके टी. एम., प्रा. व्ही. एम. मोरे, प्रा. खोसे पी. एस. इत्यादी प्राध्यापकांचे सहकार्य लाभले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य आदरणीय डॉ.एल.डी.भोर साहेब स्पर्धा परीक्षा केंद्रासाठी सतत मार्गदर्शन करत असतात. आम्हाला व सर्व समिती सदस्यांना प्रोत्साहन देतात. वरील सर्व सहकारी प्राध्यापक व शिक्षकेतर सेवकांच्या सहकार्याने स्पर्धा परीक्षा विभाग कार्यरत आहे. त्याबद्दल सर्वांचे आभार.

- डॉ. एस.एच.जाधव
चेअरमन

Karmveer Vidyaprabodhini

In the academic year 2023-24, total 85 students were Enrolled for the Karmveer Vidyaprabodhini Cell. As per the regular activities 04 lectures were arranged for the students. These lectures were delivered by the faculty members of our college. A timetable was prepared and lectures were organized as per that timetable. Apart from this guest lecture from eminent personality in this field was arranged for the students. Total 02 lectures were arranged for the students of karmveer vidyaprabodhini in association with career guidance and placement cell.

The above activities were conducted satisfactorily by the karmveer vidyaprabodhini cell during the academic year 2023-24. All the activities are conducted under the guidance of Hon. principal of the college.

S. R. Vhande
Chairman

Science Association

National Science Day is celebrated to spread a message about the importance of science used in the daily life of the people. To display all the activities, efforts and achievements in the field of science for human welfare. Therefore, in current academic year on the occasion of science day we conducted various activities in our college such as Inauguration of science association, Workshop on career opportunities in

Astrophysics & Hands on training on operating of telescope, Chem Rangoli and Magic Experiments of chemistry, Herbarium Exhibition, Short film on Animal Diversity & Biological Rangoli and Science Quiz.

- Mr. R. A. Kawale
Chairman

Examination Department

Evaluation and assessment are the central pillars of knowledge exchange process. The college has functional examination unit through which various internal and external examinations are conducted. All examinations are conducted as per the University norms and guidelines. Lower exams are conducted by the college. All the exams including lower and university exams were conducted in a disciplined manner. In the academic year 2023-2024, as per the guidelines of University of Mumbai, the college has followed online system of attendance and barcode system for ease of assessment of answer-books. College runs functional online assessment centre of university of Mumbai, Mumbai.

- Dr. Ayaj Shaikh
Chairman

Grievance Redressal Committee

The committee aims at addressing the issues of students while learning. All kinds of students have been addressed by the committee and strive to find a probable solution over it. Committee conducts several periodic meetings for the same. The grievances if any, were sort out at institutional level itself under the guidance of Principal.

- Dr. D. R. Nagorgoje
Chairman

Internal Complaint Committee

Internal complaint committee works under the guidance of Hon. Principal of the college. In the academic year 2023-2024, under the Rajmata Jijau Self Defense Training Programme guest lecture and counselling session was organized for the girl students of the college. Resource person for the counselling session was Ms. Prachi Champaner. While the guest lecture on Cyber crime was delivered by Mr. Vikas

Dargude, Police Sub Inspector, Mokhada Police Station, Mokhada.

Dr. Shilpa Pawar

Ladies Welfare Committee

Ladies' welfare committee works for welfare of the tribal girl students of the college. On the occasion of Birthday of Hon. Sharadchandraj Pawarsaheb Women conclave and Workshop on leadership development was organized for girl students. Chief guest for this conclave was Dr. Bharti Murtadak, Gynecologist, Mokhada, while resource person for the workshop on leadership development was Ms. Tamanna Sayyad, Aroehan Foundation, Mokhada.

One day workshop for tribal women was organized in collaboration with Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai. On this occasion Joint director of higher education Dr. Sanjay Jagtap was present as a chief guest. While Prof. Rajnish Kamat, Vice chancellor, Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai was the guest of honor for this workshop. Huge response of tribal women was recorded in this workshop. Total 157 women from Mokhada and surrounding area were present.

- Dr. Shilpa Pawar
Chairman

Scitech Soymate

Scitech Soymate Project is started from March 4, 2022 in 10 Z. P. schools of Mokhada. From that time the project is running continuously. Hon'ble Dr. L. D. Bhor (Principal A.S.C.C.Mokhada) keeps checking the problems and the progress of the project. Height and weight is taken in regular basis. The status of the health of the students is also checked regularly.

Mr. Vaibhav Nimgire, the representative of Science and Technology Park Pune; visited the project on 22nd June 2023 to know the status of the project. He had the brief discussion about the problems of the project with the teachers. On 5th Jan. 2024 Mr. Jitendra Jadhav from Mukul Madhav Foundation and Hiten sir from Fenolex pipes visited suddenly to 10 Z.P. school of Mokhada taluka. The motto behind the visit was to know the current status of the project in the schools. According to the information given by the teachers it was found that the teachers are running the project

successfully for last two years. But in present they have the need of financial support to arrange the basic needs of the project and to solve various problems related to the electricity. On 23rd Jan. 2024 online meeting was conducted. For this meeting Hon'ble Mr. Sachin Kulkarni (Mukul Madhav Foundation), Hon'ble Mr. Vasant Mahale (B. E.O Mokhada), Hon'ble Dr. L. D. Bhor (Principal A.S.C.C.Mokhada), Hon'ble Mr. Dilip Aware (Kendra Pramukh), Mr. Jitendra Jadhav (M.M.F.), Mr. A. J. Gavande (Coordinator) and teachers of 10 Z.P. were present. In this meeting, Mukul Madhav Foundation promised that they are ready give the financial support and the help will be provided as early as possible.

On 01st Feb. 2024 the distribution of soybean, Sugar, set of cups and spoon was done by Mukul Madhav Foundation in 10 Z.P. schools of Mokhada taluka. At the time of the distribution, Hon'ble Mr. V.R. Mahale (B. E.O Mokhada), Hon'ble Dilip Aware Sir (Kendra Pramukh), Hon'ble Dr. L. D. Bhor (Principal ASC College Mokhada), Hon'ble Prof. S. E. Sainshive (V.principal ASC college Mokhada), Mr. Milind Gaikwad (Mukul Madhav Foundation), Raunak sir (Finolex Pipes), Mr. A. J. Gavande (Coordinator of Project), Mr. K. K. Pardhi were present.

Mr. V.R. Mahale sir appreciated to the economic support of Mukul Madhav Foundation which is given to the project. Dr. L. D. Bhor appreciated the contribution of Mukul Madhav Foundation and efforts of the Z.P. school in the project and explained that how proper health is important in education. The teachers in Z.P. have promised to carry the project properly in the future. In the present the project is running properly. All 10 schools are providing the soya milk regularly to the students.

Mr. A. J. Gavande
Chairman

प्रसिद्धी विभाग

महाविद्यालयात घडणाऱ्या महत्त्वपूर्ण कार्यक्रमाचे वार्ताकन वृत्तपत्रांपर्यंत देण्यासाठी महाविद्यालयात प्रसिद्धी विभाग कार्यरत आहे. या विभागामार्फत वर्षभरातील महत्वाच्या घटनांची वार्ताकने दै. पुढारी, दै. लोकमत, दै. पुण्यनगरी, दै. रयतेचा कैवारी, दै. मुंबई वार्ताहर, दै. रिपब्लिक, दै. प्रभात समाचार यांच्यापर्यंत देण्यात

आली. व ती त्या वृत्तपत्राचे स्थानिक पत्रकार यांनी प्रकाशित केली. त्यामध्ये काव्य-मैफिल, राजर्षी शाहू महाराज जयंती, निवडणूक साक्षरता मंडळ, शिक्षक दिन, अमृत कलश उद्घाटन, पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती, मराठी वाङ्मय मंडळ उद्घाटन, नवप्रवेशित विद्यार्थ्यांचा स्वागत समारंभ, स्पर्धा परीक्षा केंद्राचे उद्घाटन, युवा संवाद उपक्रम, मेरी माटी मेरा देश उपक्रम, ५६ वा युवा महोत्सव, १३वे श्रावणी कवी संमेलन, मराठी भाषा पंधरवडा, वार्षिक क्रीडा महोत्सव, श्रम संस्कार शिबीर निरोप समारंभ, श्रम संस्कार शिबीर शुभारंभ, एक दिवसीय संवर्धन शिबीर, रयतच्या परीक्षांत विद्यार्थ्यांचा सहभाग, मराठी भाषा गौरव दिन, विज्ञान दिन, वार्षिक बक्षीस वितरण समारंभ आदि घटनांच्या बातम्या विविध वृत्तपत्रातून प्रकाशित झाल्या. वर्षभर या कमिटीचे काम नेटकेपणाने पार पडण्यासाठी दै. पुढारीचे पत्रकार श्री. हनीफ शेख, दै. लोकमतचे पत्रकार श्री. रवींद्र साळवे, दै. पुण्यनगरीचे व प्रहारचे पत्रकार श्री. वामन दिघा, दै. प्रभात समाचार पत्रकार श्री. जितेंद्र मोरघा, दै. बाळकडू सुनील जाबर, दै. सकाळ पत्रकार श्री. भगवान खैरनार, खोडाळा दै. लोकमत पत्रकार श्री. तुकाराम रोकडे यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

प्रा. आर. डी. घाटाळ
चेअरमन

सांस्कृतिक विभाग

विद्यार्थ्यांमधील सुप्त कलागुणांना वाव देऊन त्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी सांस्कृतिक विभागामार्फत महाविद्यालयामध्ये विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात येते. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२०२४ मध्ये सांस्कृतिक विभागामार्फत, मुंबई विद्यापीठ विभागीय युवा महोत्सवाचे यशस्वी आयोजन करून महाविद्यालयाच्या वैभवात भर टाकली. लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा व मुंबई विद्यापीठ, मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक १४ ऑगस्ट २०२३ रोजी ५६ व्या युवा महोत्सव (झोन- VI)चे यशस्वी आयोजन महाविद्यालयामध्ये करण्यात आले. युवा महोत्सवाच्या उद्घाटन सोहळ्यासाठी उद्घाटक म्हणून मा. निलेश सावे, सांस्कृतिक समन्वयक, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई हे उपस्थित होते. या महोत्सवासाठी मुंबई विद्यापीठ अंतर्गत कार्यरत पालघर व ठाणे (ग्रामीण) झोन-IV मधील १२ महाविद्यालयामधील २०९ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. या युवा महोत्सवाच्या दरम्यान आयोजित स्पर्धांमध्ये महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या ढोल नाच या लोकनृत्यास तृतीय क्रमांक प्राप्त झाला. तसेच मित्तल वारघडे हिने कथाकथनमध्ये द्वितीय स्थान पटकाविले.

रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक पद्मभूषण कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंती निमित्त व रयत शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष मा. खासदार शरदचंद्रजी पवारसाहेब यांच्या वाढदिवसानिमित्त महाविद्यालयामध्ये श्रमप्रतिष्ठा दिन, समूह वाचन, पोस्टर प्रदर्शन, रांगोळी स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा इ. उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते.

विद्यार्थ्यांमध्ये असलेल्या कलागुणांना वाव देण्यासाठी “उन्मेष सृजनरांगाचा” या वार्षिक सांस्कृतिक कार्यक्रमाचेही आयोजन करण्यात आले होते. तसेच वार्षिक सांस्कृतिक कार्यक्रमांतर्गत स्टॉल डे, पारंपारिक वेशभूषा दिन हेही उपक्रम आयोजित करण्यात आले होते. या उपक्रमामध्ये विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग नोंदविला. त्याचप्रमाणे सांस्कृतिक विभागामार्फत स्वातंत्र्य सेनानी, समाजसुधारक, महापुरुष यांच्या जयंतीचे आयोजन करण्यात आले.

डॉ. शिल्पा पवार
चेअरमन

कमवा व शिका योजना

रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या प्रेरणेने गरीब व होतकरू विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेता यावे या उद्दात हेतूने महाविद्यालयामध्ये कमवा व शिका योजना सुरु आहे. महाविद्यालयामध्ये शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये कमवा व शिका योजनेत काम करण्यासाठी ८० विद्यार्थ्यांचा मुलाखती घेण्यात आल्या त्यापैकी १७ विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली.

कमवा व शिका योजने अंतर्गत विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालय परिसर स्वच्छता करणे, ग्रंथालय, कार्यालयीन कामकाज मदत करणे विविध कार्यक्रम प्रसंगी व पूर्वतयारी साठी मदत करणे अशी विविध कामे करण्यात सहभाग घेतला.

-डॉ. एस. जी. मेंगाळ (चेअरमन)

Green Club

A Green Club has been established in the college from the academic year 2023-24 under the guidance of the Department of Higher and Technical Education, Government of Maharashtra. 100 students of the college have been admitted as volunteers.

Tree sapling workshop was organized by Green Club on 24th July, 2023 in college campus. Dr. A. N. Chandore (Botany Department) was the chief Guest of this workshop. He guided the students by showing various demonstrations of new plant and sapling methods. He gave in-depth guidance to the attendees about the creation, growth and planting of new saplings.

Green club members were installed ‘Why Waste?’ app and join the movement of Maharashtra in saving Water. Green Club organized Water leakage survey in college campus and submit the report to college. Students were participated in Awareness campaign in villages. Green club members provide the information about save water moment to peoples of Mokhada

Tehsils.

Online Poster competition was organized on the movement of Save Water. Student were created poster on various theme of save water and published it online on social media. Club members also created awareness in the peoples through though social media platforms such as Facebook, what's app status, Instagram etc.

World Water Day was celebrated by Green Club on 20th March, 2024 by online video making competition on Water Awareness Programme. Green Club members created some presentation and videos and published it on social media. All committee members co-operation and guidance of Principal is received to Green Club.

- Dr. S. G. Mengal
Co-ordinator

Wallpaper Exhibition Committee

Exhibition of wall papers is organized each year on the occasion of republic day to give exposure to the creativity and enhance the presentation skills of students of the college. This year students were asked to prepare the posters on topics from syllabus. Students had prepared informative posters and submitted to their respective departments. These posters were displayed for the exhibition by all the departments of the college on 26th January 2024. This year 96 posters were prepared by students. The exhibition was inaugurated by the Hon. Principal Dr. L.D. Bhor, Prof. S. E. Saindandshiv, Dr. S. G. Mengal, Dr. A. N. Chandore.

- Mr. S. A. Funde
Chairman

SHORT TERM/COC/SKILL BASED/ CERTIFICATE COURSE COMMITTEE

The college take initiative in enhancing student's knowledge by introducing short term/COC/Skill based/Certificate course which are run by all departments in association with Karmveer Vidya Prabodhini. The following are departments with respective courses:

Sr. No.	Department	Course Name
1	History	Tourism Management
2	Economics	Agricultural Marketing
3	English	Communication skills in English
4	Marathi	Mudrit Shodha
5	Psychology	Personality Development
6	Commerce	Certificate course in Insurance
7	Botany	Fruit and vegetable processing
8	Chemistry	Preparation of Household Products
9	Mathematics	Solar Photovoltaic System (NSQF)
10	Physics	Repairing Electronic device & Instruments
11	Physics	Electrical Appliances Maintenance and Repair (NCQF)
12	Zoology	Vermicomposting (NSQF)
13	Library	Investment Management & Financial Market

During this academic year, one new certificate courses are introduced by Mathematics department. Students were assessed to check the knowledge they obtained during the course. Most of students have shown good gesture while attending their courses and have successfully completed these courses.

- Mr. P. K. Patil (Chairman)

Digital Literacy Center

Review of financial year 2023-2024 Digital saksharata center admitted 786 students in FY 2023-24. So, inclusion of women in it was very good. So, this year 201 women class participated while 377 were men class. Also, in this, the new change is that this year we also gave digital education to 13 parents, and also gave guidance to 11 Anganwadi sevak on Financial Literacy & Digital Literacy as well as cyber security (how to beware of Froud in the current online era).

The foundation of the seedling should be strong. And in order to increase the importance of digital education, we have made a new change i.e. ZP Central school Mokhada in this school (55, 64, 7) 155 students of Araya 3 classes have got digital education and out of all these 779 min students have successfully

completed course 3 in the whole year. And they got the certificate. There were 381 females → 398 males. And through this we have successfully provided employment to 38 applicants.

Mr. S. A. Funde
Chairman

Placement Cell

In the academic year 2022-2023 total 164 students has been graduate from the college. Out of these 164 students 57 students have been progresses to higher education while 52 students have secured their jobs in various sectors. From wick 16 Students are placed in Datamatics IT company in Nashik.

- S. A. Funde
Chairman

Aavishkar Research Committee

Report - On the occasion of 18th Aavishkar research convention, college level round was conducted on 11th December 2023 at 12.00 pm and coordinated by Dr. V. B. Gade in which 19 students with 10 teachers participated. Dr. A. N. Chandore and Dr. S. G. Mengal worked as judge for the round and gave valuable suggestions for the further improvements.

The 18th Aavishkar research convention (Zonal Round) was held on 13th December 2023 at St. John College of Humanities and Sciences. Total 20 students accompanied by two teacher coordinators Dr. V. B. Gade and Dr. Y. H. Ulvekar participated from three categories at UG level and presented their projects in the form of posters. The details are as follows.

Sr. No.	Category	Level	No. of Projects	No. of Student Participants
1	Humanities, Languages and Fine Arts	UG	03	06
2	Commerce, Management and Law		02	02
3	Pure Sciences		05	12

Dr. Vilas B. Gade
Chairman

Staff Academy

To share the knowledge of expert teachers of corresponding subject among all staff member "Staff Academy" of the college organized following lectures in the current academic year 2023-24.

Sr. No.	Date	Name of the teacher	Topics
1.	25th sept. 2023	Principal Dr. L.D. Bhor	Rayat Shikshan Sanstha a social beacon
2.	26th sept. 2023	Dr. Y. H. Ulvekar	Rayat shikshan sanstha: yesterday, today and tomorrow
3.	27th sept. 2023	Dr. S. H. Jadhav	Ideal in the field of education: Karmveer Bhaurao patil
4.	29th sept.	Dr. S. G. Mengal	Earn and learn scheme: The key to development

Mr. R. A. Kawale
Chairman

Research Development Cell

Following are the highlights of research activities carried out during academic year 2023-2024.

- Total eight institutional minor research projects are sanctioned for the year 2023-24 with total amount Rs 72000/-. The details are as

Sr. No.	Name of the Principal investigator	Name of Faculty	Name of Subject	Title of the Project	Grant Sanctioned
Faculty of Arts					
1	Dr. Yashwant Harishchandra Ulvekar	Faculty of Social Science	Economics	A Study of Employment Status of Tribal Community in Mokhada Taluka District Palghar, Maharashtra.	8,000/-
2	Dr. Santosh Hanumant Jadhav	Faculty of Humanities	History	आदिवासी समाजातील संस्कृती व कृषी व्यवस्थेचा अभ्यास (विशेष संदर्भ मोखाडा, जव्हार तालुका)	8,000/-
Faculty of Commerce					
3	Mr. Santosh Gangaram Mengal	Commerce & Management	Commerce	Analysis of Impact of E-Commerce on Peoples of Mokhada Tehsil.	8,000/-
Faculty of Science					
4	Dr. Arun Nivritti Chandore	Science & Technology	Botany	Taxonomic study of family Cyperaceae in Konkan region of Maharashtra.	10,000/-
5	Mr. Ramesh Ashok Kawale	Science & Technology	Chemistry	Synthesis, Biological Evaluation and Computational Study of Novel Chromone Tethered 1,2,3-Triazoles.	10,000/-
6	Mr. Ajay Dilip Vartha	Science & Technology	Physics	Synthesis and Study of the Luminescence characteristics of Rare Earth Doped Phosphors.	10,000/-
7	Mr. Kiran Kashinath Pardhi	Science & Technology	Zoology	A Study of Butterfly Species Diversity in A.S.C. College Campus, Mokhada, Palghar District, Maharashtra, India.	8,000/-
8	Dr. Vilas Bhausaheb Gade	Science & Technology	Chemistry	Mixed Oxides of Co & Cu for Green & Efficient Synthesis of Benzimidazole Derivatives	10,000/-

- Total patent publications during the year = 08
- Total research papers presented in seminar & conferences : National = 05, International = 05
- Papers published in national and international journals : National = 03, International = 11

Dr. Vilas B. Gade
Chairman

जिमखाना विभाग

महाविद्यालयीन शैक्षणिक अभ्यासक्रमाबरोबरच विद्यार्थ्यांच्या शारीरिक व मानसिकदृष्ट्या सक्षम बनविण्याकरिता जिमखाना विभाग कार्यरत आहे. शैक्षणिक वर्ष 2023-24 मध्ये महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी खेळाडूंनी मुंबई विद्यापीठ आयोजित विविध क्रीडा स्पर्धांमध्ये सहभाग घेतला. तसेच महाविद्यालया अंतर्गत वार्षिक क्रीडा महोत्सवाचे आयोजन केले होते. त्यामध्ये अनेक विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेऊन आपली प्राविण्य दाखविले. यावर्षाच्या राष्ट्रीय स्तरावरील जंप रोप (दोरी उडी) स्पर्धांचे आयोजन आंध्र प्रदेशातील विजयवाडा येथे दिनांक 15 व 16 ऑक्टोबर 2023 रोजी करण्यात आले होते. त्यामध्ये महाविद्यालयातील भावेश कोरडा या खेळाडूने या राष्ट्रीय पातळीवरील स्पर्धेमध्ये गोल्ड आणि सिल्वर पदक मिळविले.

सांघिक खेळ -

सांघिक खेळामध्ये मुंबई विद्यापीठ पातळीवरील ठाणे झोन मध्ये घेण्यात आलेल्या खो-खो स्पर्धा कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय वाशी येथील स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या संघाने चौथा क्रमांक पटकाविला. प्रथमेश जाधव या खेळाडूचे उत्कृष्ट खेळाडू म्हणून अभिनंदन करण्यात आले. प्रथमेश जाधव हा ठाणे झोनमध्ये उत्कृष्ट खेळाडू ठरला. हॉलीबॉलच्या स्पर्धा बिल्वा कॉलेज कल्याण येथे पार पडल्या. त्यामध्ये महाविद्यालयाच्या संघाने क्वार्टर फायनल पर्यंत धडक मारली. बदलापूर येथे झालेल्या कबड्डी सामन्यात मुलींच्या संघाने क्वार्टर फायनल पर्यंत चांगली कामगिरी केली.

वैयक्तिक खेळ

मुंबई विद्यापीठ पातळीवरील ठाणे झोन मध्ये कलिना परिसर मरीन लाईन येथे घेण्यात आलेल्या वैयक्तिक खेळ प्रकारात विद्यार्थ्यांनी घवघवीत यश संपादन केले.

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	खेळ प्रकार	क्रमांक
१)	रविंद्र हरिचंद्र राऊत	एम.ए.	१५०० मी. रनिंग	चौथा
२)	धीरज प्रकाश माशी	एस.वाय.बी.ए.	४०० मी. रनिंग	सातवा
३)	निलेश वसंत धूम	टी.वाय. बी.एसी.	५००० मी. रनिंग	अठरावा
४)	शुभम शशिकांत दोडके	एफ.वाय. बी.एसी.	८०० मी. रनिंग	नववा
५)	प्रदीप सोमनाथ मोहरे	एफ.वाय.बी.ए.	गोळाफेक	सहावा
६)	विशाल मधुकर पवार	एफ.वाय. बी.एसी.	१५०० मी. रनिंग	तेरावा
७)	राहुल भगतसिंग पाडवी	एफ.वाय. बी.एसी.	२०० मी. रनिंग	आठवा
८)	अशोक हिरामण गावित	एस.वाय.बी.ए.	१०० मी. रनिंग	तेरावा

महाविद्यालयांतर्गत स्पर्धा

महाविद्यालयात घेण्यात आलेल्या वार्षिक क्रीडा स्पर्धांमध्ये सांघिक खेळामध्ये

१) खो-खो संघ

मुले

विजेता - एस. वाय. बी. ए.

उपविजेता - एफ.वाय.बी.एसी.

२) कबड्डी संघ -

मुले

विजेता - एस. वाय. बी. कॉम.

उपविजेता - एम.सी.व्ही.सी. - अकरावी

मुली

विजेता - एस.वाय.बी.ए.

उपविजेता - एफ. वाय. बी. कॉम.

३) हॉलीबॉल

मुले

विजेता - एस.वाय.बी.ए.

उपविजेता - एफ.वाय.बी.एसी.

४) क्रिकेट

मुले

विजेता - टी. वाय. बी. ए.
उपविजेता - एस.वाय.बी.ए.
मुली
विजेता - एफ.वाय.बी.ए.
उपविजेता - एस.वाय.बी.ए.

रनिंग

रनिंग - १०० मीटर

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१)	दोडके शुभम शशिकांत	एफ.वाय.बी.एसी.	प्रथम
२)	मासी धीरज प्रकाश	एस.वाय.बी.ए.	द्वितीय
३)	वाघ ओमकार भगवान	एफ.वाय.बी.एसी.	तृतीय

रनिंग - २०० मीटर

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	मासी धीरज प्रकाश	एस.वाय.बी.ए.	प्रथम
२	दोडके शुभम शशिकांत	एफ.वाय.बी.एसी	द्वितीय
३	वाघ ओमकार भगवान	एफ.वाय.बी.एसी	तृतीय

१५०० मीटर रनिंग

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	राऊत रविंद्र हरिचंद्र	एम.ए. II	प्रथम
२	धूम निलेश वसंत	टी.वाय.बी.एसी.	द्वितीय
३	दोधाड गणेश अविनाश	एस.वाय.बी.ए.	तृतीय

मुली

रनिंग - १०० मीटर

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	कुरबुडे सरस्वती मधुकर	एस.वाय.बी.कॉम.	प्रथम
२	मौळे सविता बाळू	एस.वाय.बी.ए.	प्रथम
३	रावते माई चंदर	एस.वाय.बी.एसी.	द्वितीय
४	जाधव हर्षदा रामदास	एस.वाय.बी.ए.	तृतीय

२०० मीटर रनिंग

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	खोडे अपेक्षा बाळू	एफ.वाय.बी.एसी.	प्रथम
२	मौळे सविता बाळू	एस.वाय.बी.ए.	द्वितीय
३	रावते माई चंदर	एस.वाय.बी.एसी.	तृतीय

१५०० मीटर रनिंग

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	खोडे अपेक्षा बाळू	एफ.वाय.बी.एसी.	प्रथम
२	मौळे सविता बाळू	एस.वाय.बी.ए.	द्वितीय
३	जाधव हर्षदा रामदास	एस.वाय.बी.ए.	तृतीय

कॅरम

मुले

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	भावेश बाळकृष्ण गांगड	टी.वाय.बी.ए.	प्रथम
२	रामदास परशुराम गावित	एस.वाय.बी.ए.	द्वितीय

मुली

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	जागृती वामन बागुल	एस.वाय.बी.ए.	प्रथम
२	तनुया गोपाल कामडी	एस.वाय.बी.ए.	द्वितीय

बुद्धिबळ

मुले

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	दत्तात्रय अनंता राऊत	एफ.वाय.बी.एस्सी.	प्रथम
२	तुळशीराम नंदू दिघा	एस.वाय.बी.ए.	द्वितीय

मुली

अ.नं.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	क्रमांक
१	माधुरी यशवंत राऊत	एफ. वाय. बी.एस्सी.	प्रथम
२	धनश्री मधुकर माळी	एफ.वाय. बी.एस्सी.	द्वितीय

या वर्षामध्ये विद्यार्थ्यांनी आपले प्राविण्य दाखवून खूप चांगली कामगिरी करून यश संपादन केले. त्यासाठी महाविद्यालयाचे आदरणीय प्राचार्य डॉ. एल.डी. भोर साहेब यांचे सतत मार्गदर्शन व प्रोत्साहन मिळत असते. या वर्षभरातील स्पर्धांसाठी जिमखाना कमिटीतील सर्व सदस्यांनी खूप मोठं सहकार्य केलं. त्यामुळेच एवढे मोठे यश संपादन करणे शक्य झाले त्याबद्दल सर्वांना धन्यवाद!

डॉ. एस.एच.जाधव

जिमखाना विभाग प्रमुख

National Service Scheme

01. INTERNATIONAL YOGA DAY:

The department of NSS our college is celebrated International Yoga Day with full spirit and joy on Wednesday 21st June 2023 on “Importance of yoga and its benefits,” at 8:15 am.

The yoga lecture along with yoga demo were giving the resource person for this session yoga expert Mr. S. G. Mengal (department of Commerce), Dr. A. N. Chandore (department of Botany) and Mr. R. A. Kawale (department of Chemistry) our college, delivers a talk on “Importance of yoga & its benefits for healthy, wealthy, and safe life. Total 42 students and faculties were participated for this session.

02. TREE PLANTATION:

Our college NSS unit are organized by tree plantation programme on the occasion of ‘Van Mahotsav’ which runs from the 1st to the 7th of July in India, a tree plantation program on the 5th of July was jointly organized by college NSS unit and forest department Mokhada. Total 63 NSS volunteers were participated in tree plantation programme.

On the occasion of ‘136’ Birth anniversary of Rayat Shikshan Sanstha’s Founder Padambhushan Dr. Karmveer Bhaurao Patil celebrated our college NSS unit on 30th September, 2023. The NSS unit successfully organized a tree plantation program with the help of NSS volunteers in our college. Total 46 NSS volunteers were participated in tree plantation programme.

3. CLEANLINESS CAMPAIGN:

The clean environment is an indicator of progress of human being and with the motto of clean environment Government of India has initiated ‘Swaccha Bharat Abhiyan.’ The NSS unit of our college has taken this opportunity and initiated cleanliness drive in and outside the college campus. All NSS volunteers were participated in cleanliness campaign during this activity volunteers have cleaned the college campus and entrance gate of college premises. Total 52 NSS volunteers participated during this cleanliness week and give information for participated cleanliness

campaign.

4. HAR GHAR TIRANGA ABHIYAN:

India celebrated its 75th Anniversary of Independence on 15th August 2023, and to mark the occasion, the government launched the ‘Har Ghar Tiranga’ campaign as part of the Azadi Ka Amrit Mahotsav. College NSS unit participated Har Ghar Tiranga Programme celebrated in college. NSS volunteers went door-to-door in their areas. Total 200 NSS students participated in Har Ghar Tiranga movement.

5. TEACHERS DAY CELEBRATION:

On the occasion of Birth anniversary of Dr. Sarvepalli Radhakrishnan, NSS department celebrated Teacher’s Day at our college on 5th September 2023. The chief guest of programme Hon’ble Shri. Abhijit Kadam (Chief Executive officer) Nagar Panchayat Karyalaya Mokhada delivered on “Role of Teachers in Nation Building” to staff and students. Total 92 students and teachers were participated in this programme.

6. NSS DAY CELEBRATION WITH CAMPUS CLEANING PROGRAMME:

The National Service Scheme (NSS) is a central sector scheme of the government of India, Ministry of Youth Affairs & Sports. NSS Day was celebrated on 29th September 2023 at our college. The total 81 volunteers participated in college campus cleaning and Hon’ble Principal Dr. L. D. Bhor motivated and advised the volunteers to conduct more events under NSS platform.

‘YUVA SANVAD’ AND VOTER REGISTRATION AWARENESS PROGRAMME:

The Voter Awareness programme was jointly organized under the National Service Scheme (NSS) and department of Revenue Mokhada, on 02nd August 2023, to create the awareness about the right to vote among the youngsters and newly voters were participated in voter process. The chief guest of the programme is Hon’ble Shri Bhausaheb Fatangare (Additional Collector, Palghar), Shri Mayur Khengale

(Tahsildar) Mokhada and Revenue department staff, Hon'ble Principal Dr. L. D. Bhor were present to this programme. Total 64 students were participated in this programme and total 12 newly voters registered to this programme.

7. BLOOD DONATION CAMP:

A Blood donation camp was organized by our NSS unit, in collaboration with Patangshah Kutir Hospital, Blood bank Jawhar, jointly organized blood donation camp on the occasion Birthday celebration week of president of Rayat Shikshan Sanstha Hon. Sharadchandraji Pawar Saheb on 18th December, 2023. Total 18 units of blood bags are donated by our NSS Students and college staff members in this camp. NSS volunteers actively participated

8. DISASTER MANAGEMENT PROGRAMME:

The Disaster Management programme was organized by the National Service Scheme (NSS) on the occasion of 'Disaster Day' for NSS volunteers and college students on 11th October 2023, to create awareness about natural disaster. The chief guest of the Programme is Hon'ble Shri Mayur Khengale (Tahsildar) Mokhada, the chief guest talk s about disaster management was a process of effectively preparing for and responding to disasters and talks on its types and how to control natural disaster. Total 73 NSS students were participated in this programme.

AIDS AWARENESS DAY:

The world HIV and AIDS Awareness programme is organized by the National Service Scheme (NSS) on 'AIDS Day' for NSS volunteers and college students on 01st December, 2023, to create awareness about AIDS. The chief guest of the programme was Hon'ble Dr. Bharat Mahale (MD, Gynecologist. Primary Health Centre Mokhada, Hon'ble Dr. Kishore Desale, Mrs. Manisha Varade (Coordinator, Red Ribbon Club) Hon'ble Principal Dr. L. D. Bhor, Vice Principal and college staff were present for said programme. Total 182 volunteers were participated in Aids Awareness programme on Aids Day.

9. ELECTORAL LITERACY CLUB (ELC):

The Electoral Literacy Club (ELC) of our college with District Election office and Amhi Shikshak Sanstha's Palghar jointly organized a voter awareness

programme on 13th September 2023.

The chief guest and speaker of the voter awareness programme Hon'ble Adv. Sanjiv Joshi (Senior Journalist, Palghar) delivered the lecture on importance of democracy constitutional responsibility and talks on importance of voting and the process of register name in voter list to the college students. The district coordinator of voter awareness programme Mr. Sushil Shejul gave a small competition between participated students and gave a pen gift on each winner. The total 78 NSS volunteers were participated in voter awareness programme. Total 12 newly voters were registered by NSS unit.

E- PEEK PAHANI TRAINING PROGRAMME:

Tahsildar Office & College NSS Unit organized E-Peekpahani training programme for NSS volunteers. NSS Volunteer awareness to villagers about E-Peek Pahani Programme and submitted online report of E-Peek pahani of farmers. All NSS volunteers were participated in the training & awareness programme.

10. MERI MATI MERA DESH (MMRD) PROGRAMME:

The 'Meri Maati Mera Desh' campaign was launched under 'Azadi Ka Amrit Mahotsav' on 9th August, 2023 to play tribute to the 'Veers' as part of celebrating 77th Independence Day. 'Meri Maati Mera Desh' imagines a unified celebration of India's soil and velour, commemorating the nation's journey of freedom and progress. By connecting with the land and honoring our culture, this program has intiated a sense of national pride and has inspired future generations to protect India's precious heritage. The event conducted by the NSS unit of on 16th September 2023, attended by 94 volunteers and 16 faculty members including Hon'ble principal Dr. L. D. Bhor.

✦ PANCH PRAN PLEDGE:

The department of NSS organized the 'Panch Pran Pledge' on 9th August 2023 at 10:00 am in college. The NSS volunteers along with NSS Programme Officers, College staff, administered participated the Panch Pran Pledge by holding the soil in their hands. The total of 44 NSS volunteers and 16 faculties were participated in this programme.

11. NATIONAL YOUTH DAY:

The NSS unit of our college successfully celebrated the event 'National Youth Day' (Birth Anniversary of Swami Vivekananda) on 12/01/2024 at our college. Total 106 NSS student volunteers were participated in the celebration. The chief guest speaker of programme Shri Pradeep Gite had given a detailed talk on "The Life History of Swamy Vivekananda" and He had narrated the life story of Swami Vivekananda. Total 102 students and teachers were participated in this programme.

12. CONSTITUTIONAL DAY: (Samvidhan Divas)

The constitution day i.e. Samvidhan Divas was celebrated in our college NSS unit on 26th November, 2023 to create awareness on the Indian constitution. Hon'ble President of programme Dr. L. D. Bhor along with Hon'ble Vice- Principal Dr. S. G. Mengal, Hon'ble, chief guest Speaker Prof. Vivek More and other dignitaries, led the celebrations of the Constitution Day, 2023.

REPUBLIC DAY CELEBRATION:

The 75th Republic Day in our college was celebrated with great enthusiasm, the campus was decorated with handmade posters on environment, balloons, wall hangings and tricolors dupattas. Indian won its freedom on the 15th of August 1947 and became a republic on the 26th of January 1950. The new constitution of free India came into force with the effect on the 26th itself. It is a day of national rejoicing and it is celebrated with zeal and spirit throughout the Country.

13. NSS STUDENTS CAMP SELECTIONS REPORT:

a) NIC CAMP SELECTION REPORT:

In the academic year 2023-24 the department of NSS actively works in various activities in college.

As per the university of Mumbai NSS cell selection criteria our Two NSS students i.e. 1) Mr. Ramdas Parshuram Gavitt (SY B. A.) 2) Miss. Saraswati Madhukar Kurbude (SY B. Com) had selected to represent the NSS Cell, University of Mumbai in National Integration Camp (NIC) to be held at Shree Govind Guru University, Godhra from 2nd to 8th November 2023.

b) AVHAN CAMP SELECTION REPORT:

The Avhan camp Conducted from 23rd December 2023 to 02nd January 2024 at Gondwana University, Gadchiroli. In this camp as per the University of Mumbai NSS cell selection criteria our Two students 1) Mr. Yogesh Chandar Varathe (S.Y B.Sc.) 2) Mr. Vad Eshwar Sadu (SY B.A.) selected for said camp.

c) STUDENTS LEADERSHIP TRAINING PROGRAMME:

Under the University of Mumbai Zonal level Students leadership Training programme (LTP) camp (Sponsored by VIVA college, Virar) was conducted at Bhatane Vasai, Mumbai from 06th January to 10th January 2024. In this camp our Two students i.e. 1) Mr. Gavitt Ramdas Parshuram 2) Mr. Chandrakant Madhukar Patil were selected for this camp. During the camp our NSS students Mr. Gavitt Ramdas Parshuram got a 'Best leadership Award' at Zonal level in this camp.

14. INTERNATIONAL WOMENS DAY CELEBRATIONS:

The International Women's Day was celebrated at our college on 8th March, 2024.

On the occasion of International Women's Day department of National Service Scheme (NSS) in collaboration with Tahsil Office Mokhada jointly organized a Voter awareness rally at Mokhada Tahsil and surrounding area. The rally was organized at 10:00 am in morning and many of the students had participated for that. It was interesting to know that KBP School boys have also participated for it.

15. INDEPENDENCE DAY CELEBRATION:

The Independence Day celebrations at the college was held on August 15th 2023, with great enthusiasm and patriotic fervor. The event was attended by students, faculty members, and staff of the college. The celebrations began with a flag-hoisting ceremony by the Hon'ble principal Dr. L. D. Bhor along with Hon'ble Farukh bhai Pinjari, Mr. Kiran Sonkamble, Mr. Narendra Patil, Mr. Avinash Patil. The National Anthem was sung by the students and faculty members with great pride. Following the flag-hoisting ceremony, principal Dr. L. D. Bhor delivered the patriotic speech.

16. NATIONAL VOTERS DAY:

All the students including NSS volunteers of our

college girls took part in Voters Day Pledge on 25th January 2024. The National Voters Day was celebrated every year as mark of the foundation day of Election Commission of India, i.e. 25th January 1950.

The Chief guest speaker Prof. Vivek More (Department of library) He talked about National Voters Day celebrated on 25th January to encourage the youth to participate in the vote in the electoral process. Total 92 students were participated in National voter day programme.

SPECIAL CAMP :

Special camping activity of college had been conducted from 1st February to 7th February, 2024 at Zilla Parishad Primary School, Pulachiwadi Taluka Mokhada Dist. Palghar. Total 100 volunteers and 02 programme officers along with 02 non-teaching staffs were participated in this camp. Inauguration programme started with welcoming of chief guest Hon'ble MLA Sunil bhaui Bhusara, Mr. Pradip Gite (API, Mokhada Police Station, Mr. Vasant Mahale (Gramvikas Adhikari, Mokhada) Principal Dr. L. D. Bhor, School Head Master Shri. Ravikant Paghare, School Committee, Sarpanch along with college Staff and Villagers were actively participated in inaugural function.

During the camp every day started with warm-up exercise being done by our volunteers at 6 am in the morning, and this activity was followed daily throughout the special Camp. It was followed by breakfast at 8 AM. Under the Swachh Bharat, Mission Abhiyan the NSS volunteer cleaned the area of Primary school, bus stop, Public Water supply places, along with Z. P. School of Pulachiwadi, also at Khadakachi Met School area and village the awareness for cleaning. Prepared a beautiful 'Paras-Bag' for various vegetables in nutrition for school children's and also prepared an attractive 'Nursery' for Z. P. School and beautification of school by NSS students. As per the requirement of School get a protected wall compounds for school by NSS Students. NSS volunteers students explained the Importance of "Pani Adawa- Pani Jirva" Scheme i.e. water conservation NSS students built "Bandhara" to the people of village which provides water for the animals in summer seasons and this was very

important for villages as per the demand.

In seven-day, camp organized various guest lectures for camp students in day second Prof. Kishor Pawar He gave a nice lecture on 'Students Life and Direction for a bright future' He said' Education is the prime equipment of having a bright future with great knowledge and skills for students. In third day, Prof. Vivek More, He gave a lecture on 'NSS and Personality development', he said personality development plays an important role in developing outer as well as inner self Students first gain your confidence and personality through NSS gave new platform for students. In day forth of the camp Principal, Pravartan Kashid gave a lecture on 'Laws and Act' he said's how to apply law to any crime and code of 'Laws and various acts and rules are explained in details. In fifth of the camp Shri. Pradip Khavale talked on the subject 'Shiv Raya's thoughts and Sanskar's, he appealed to us to adopt the politics of Shiv Raya, his Sanskar, and his contribution to the Rayat people in our daily life and create a bright nation. In day sixth of the camp Shri. Nitin Aher, He talked on the topics 'Role of youth in Nation building" the role of youth is very important for nation building and youth is the pillar of the nation and NSS gave chance to developed first you and then nation in the various field.

In 7th day afternoon Valedictory Ceremony stated from big views of villages, Schools Head Masters along with some NSS Volunteers sharing their experiences in the seven-day residential camp. The valedictory function chief Guest Hon'ble Shri. Prakash Nikam (President, Zilla Parishad Palghar) He said's the work done in seven days residential camp by NSS Students in the rural areas were really appreciated. After going and inspecting it, he expressed his appreciation and satisfaction.

Presidential speech by college Principal Dr. L. D. Bhor first he said that work done in 7 days by NSS students in rural areas will always inspire the students and get a satisfaction for their contribution to the beautification of schools and villages cleanliness and others activities done during the camp periods.

Mr. S. R. Vhande
Chairman

Contribution in the Academic & Social Activities

Individual Reports

अं त रं ग

वैयक्तिक अहवाल

१. प्रा. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे
२. प्रा. डी. आर. भोये
३. प्रा. एस. के. डामसे
४. प्रा. पी. के. पाटील
५. प्रा. डॉ. एस. के. पवार
६. प्रा. एस. ए. फुंदे
७. प्रा. डॉ. ए. एल. शेख
८. प्रा. ए. जे. गावंडे
९. प्रा. डॉ. व्ही. बी. गाडे
१०. प्रा. आर. ए. कवळे
११. प्रा. पी. एल. नाडेकर
१२. प्रा. व्ही. जी. चोथे
१३. प्रा. टी. एम. पराडके
१४. प्रा. पी. आर. हवाले
१५. प्रा. के. के. पारधी
१६. प्रा. डॉ. वाय. एच. उलवेकर
१७. प्रा. ए. डी. वरठा
१८. प्रा. डॉ. एस. एच. जाधव
१९. प्रा. आर. डी. घाटाळ
२०. प्रा. एम. आर. खंबाईत
२१. प्रा. एस. आर. व्हंडे
२२. प्रा. डॉ. ए. एन. चांदोरे
२३. प्रा. डॉ. ए. जी. मेंगाळ

प्रा. डॉ. वासुदेव डोंगरदिवे (इतिहास विभाग)

- ◆ २१ जून २०२३ रोजी कॉम्प्रेड गोदावरीताई शामराव परुळेकर महाविद्यालय, तलासरी जि. पालघर येथे, महाराष्ट्र राज्य माहिती व तंत्रज्ञान आणि सहाय्यता विभाग अंतर्गत, करियर कट्टा या उपक्रमाची एक दिवसीय जिल्हास्तरीय कार्यशाळेत सहभाग नोंदविण्यात आला.
- ◆ आधुनिक भारताचा आर्थिक इतिहास (१६०० ते १९६०), हा संदर्भग्रंथ, दिनांक १४ ऑक्टोबर २०२३ रोजी 'धम्मचक्र परिवर्तन दिन' ह्या दिवशी प्रकाशित करण्यात आला.
- ◆ रमनशील प्रकाशन, संभाजीनगर (महाराष्ट्र) अंतर्गत, 'ब्रिटिश साम्राज्य आणि भारतीय विचारवंत' हा संदर्भीय ग्रंथ, दिनांक - २६/०१/२०२४ रोजी प्रकाशित करण्यात आला.
- ◆ अखिल महाराष्ट्र इतिहास परिषदेचे ३१ वे राष्ट्रीय अधिवेशन दिनांक १९ व २० जानेवारी २०२४ रोजी त्रिमूर्ति कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, त्रिमूर्ति नगर नेवासा, जि.अहमदनगर येथे, सुरेन्द्रनाथ बॅनर्जी यांच्या राजकीय क्षेत्रातील नैतिक मूल्यांचा अभ्यास हा शोध निबंध सादर करण्यात आला.
- ◆ कोकण इतिहास परिषदेचे १३ वे राष्ट्रीय अधिवेशन कणकवली कॉलेज, कणकवली जि. सिंधुदुर्ग येथे दिनांक १० फेब्रुवारी २०२४ रोजी या एकदिवसीय राष्ट्रीय परिषदेमध्ये, शिरोडा परिसरातील सत्याग्रह हा शोध निबंध सादर करण्यात आला.
- ◆ महाराष्ट्र राज्य माहिती व तंत्रज्ञान आणि सहाय्यता केंद्र मुंबई, 'करियर कट्टा' या उपक्रमाचे एक दिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळाचे आयोजन दिनांक २५/२/२०२४ रोजी, के. जे. सोमय्या कॉलेज, विद्याविहार, मुंबई येथे आयोजन करण्यात आले, त्यानिमित्ती सहभाग नोंदविण्यात आला.
- ◆ आंबेडकराईट हिस्ट्री असोसिएशन मुंबई, द्वारे आयोजित एक दिवसीय राष्ट्रीय अधिवेशन, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती येथे दिनांक १७/२/२२४ रोजी आयोजित, भारतीय संविधान महत्व व मर्यादा ह्या एक दिवसीय परिषदेमध्ये सहभाग नोंदविण्यात आला.
- ◆ संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती अंतर्गत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अध्ययन व संशोधन केंद्र, श्रीकांत जीचकार भवन येथे, दिनांक १६/२/२०२४ रोजी आयोजित एक दिवसीय आंतरविद्या शाखीय राष्ट्रीय सेमिनारमध्ये सहभाग नोंदविण्यात आला.
- ◆ आंबेडकराईट हिस्ट्री असोसिएशन मुंबई, द्वारा आयोजित दिनांक १७/०२/२०२४ रोजी संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती येथे मा. कुलगुरु डॉ. मिलिंद बारहाते, डॉ. संदेशजी वाघ (मुंबई विद्यापीठ), डॉ. संतोषदादा बनसोड (अमरावती विद्यापीठ), डॉ. अजित कुमार (दिल्ली विद्यापीठ) यांच्या हस्ते, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर प्रख्यात राष्ट्रीय संशोधक पुरस्कार - २०२३ प्रदान करण्यात आला.
- ◆ लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा जी. पालघर अंतर्गत दिनांक १९/०२/२०२४ रोजी इतिहास विभाग द्वारे, इतिहास विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. संतोष एच. जाधव यांच्या कडून नुकताच प्राप्त झालेल्या, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर प्रख्यात राष्ट्रीय संशोधक पुरस्कार - २०२३ प्राप्त झाल्याबद्दल सत्कार- सन्मान करण्यात आला.
- ◆ लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा अंतर्गत दिनांक २७/०२/२०२४ रोजी सांस्कृतिक कार्यक्रम व वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभाच्या कार्यक्रमात नुकताच प्राप्त झालेल्या, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर प्रख्यात राष्ट्रीय संशोधक पुरस्कार - २०२३ प्राप्त झाल्याबद्दल महाविद्यालयाच्या वतीने आदरणीय प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर साहेब व नाशिक शिक्षण प्रसारक मंडळ नाशिक येथील श्री. सोनवणे साहेब यांच्या शुभ हस्ते ग्रंथ भेट व पुष्प गुच्छ देऊन सत्कार - सन्मान करण्यात आला.
- ◆ स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवानिमित्त दिनांक १४/१/२०२४ रोजी प्रकाशित झालेल्या 'भारतीय महामानवांचा मानवतावाद' या संपादकीय ग्रंथांमध्ये, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या राष्ट्रवादी भूमिकेतील मानवतावाद या विषयावर शोध निबंध सादर करण्यात आला.
- ◆ स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवानिमित्त रमनशील प्रकाशन, संभाजीनगर (औरंगाबाद) येथून दिनांक १४/१/२०२४ रोजी, भारतीय महामानवांचा मानवतावाद हा संपादकीय ग्रंथ प्रकाशित करण्यात आला.
- ◆ स्वामी रामानंदतीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड अंतर्गत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अध्यासण व अभ्यास केंद्र द्वारे, दिनांक २८/३/२०२४ रोजी आयोजित एक दिवसीय आंतरविद्याशाखीय राष्ट्रीय चर्चासत्राकरिता, 'समताधिष्ठित समाजावादाचे अग्रणी - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर' हा शोध निबंध सादर करण्यात आला.

डि. आर. भोये

इतिहास विभाग

- ◆ मुंबई विद्यापिठांतर्गत येणाऱ्या रामनारायण रुईया स्वायत्त महाविद्यालय, माटुंगा (मुंबई) येथील विद्यावाचस्पती संशोधन केंद्रात इतिहास विषयातून विद्यावाचस्पती (Ph. D) करत आहे.
- ◆ छत्रपती शिवाजी कोलेज, सातारा (स्वायत्त) येथे आयोजित 'मराठवाडा इतिहास परिषदेचे ४३ वे राष्ट्रीय अधिवेशनात' शोधनिबंधाचे वाचन.
- ◆ तृतीय वर्ष - कला (T. Y. B. A.) या वर्गासाठी दोन पाठ्यपुस्तके प्रकाशित : -
 - १. मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, शेठ पब्लिकेशन प्रा. लि. (ISBN - 978-93-5902-298-7)
 - २. समकालीन भारताचा इतिहास, शेठ पब्लिकेशन प्रा. लि. (ISBN - 978-93-5902-900-9)
- ◆ २६ जानेवारी, २०२४ या प्रजासत्ताक दिनानिमित्त 'मोखाडा परिसरातील ऐतिहासिक खुणा असलेली स्थळे' याविषयासंबंधी भिक्तीचित्राचे आयोजन केले.
- ◆ महाविद्यालयाच्या सांस्कृतिक विभागामध्ये प्रतीनिधी म्हणून काम पाहिले.
- ◆ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामध्ये महाविद्यालयाच्या तारपा नृत्याचा सहभाग.
- ◆ महाविद्यालयात द्वितीय वर्ष - कला (S. Y. B. A.) या वर्गासाठी प्राचीन भारताचा इतिहास (प्रारंभ ते इ. स. १०००), तृतीय वर्ष - कला (T. Y. B. A.) या वर्गासाठी मध्ययुगीन भारताचा इतिहास इ. स. १००० ते इ. स. १७०७), पुरातत्त्वशास्त्राचा परिचय, वारसा पर्यटनाची ओळख, वस्तुसंग्रहालयशास्त्र आणि अभिलेखागारशास्त्राचा परिचय, महाराष्ट्रातील वारसा पर्यटन आणि M. A. भाग - I साठी आधुनिक भारताचा इतिहास (इ.स. १७५७ ते इ. स. १९४७), भारतातील वारसा पर्यटन (सत्र - I); समकालीन भारताचा इतिहास (इ. स. १९४७ ते इ. स. २०००), भारतातील आदिवासींच्या कला व साहित्याचा इतिहास (सत्र - II) आणि M. A. भाग - II साठी भारतातील प्रवास आणि पर्यटनाचा इतिहास (सत्र - III) इत्यादी विषयांचे अध्यापन केले.

Mr. S. K. Damse

Dept. of Commerce

1. Paper presented and Published in International Conference Jalna entitl "Marketing of Jasmine flower in Mokhada tahsil."

६८ || संस्कृती
२०२३-२४

2. Research paper presented in National Conference Abasaheb Marathe Art's & New Commerce, Science College Rajapur on entitl "Free and Fast Delivery Option."
3. Worked as member in Earn and Learn Scheme Committee.
4. Worked as a member in Scitech Soymate project.

Mr. P. K. Patil

Dept. of Mathematics

Following activities were conducted by me during academic year 2023-2024.

- ◆ One Day regional workshop (expert lecture) was arranged by the department for Maths students on the occasion of Birth anniversary of great Indian Mathematician 'Srinivasa Ramanujan' on 22/12/2023. The Resource person for this program was Mr. P. K. Patil from LRTASC College, Mokhada.
- ◆ Organized wallpaper exhibition named "Math-Matters" on the occasion of 26th January 2024 in which 08 students of the department were participated.
- ◆ Presented a Research paper entitled 'Mathematical Beauty in the Taj Mahal' in the International conference on Engineering, Science & Technology organized by Global conference hub, Coimbatore, Tamilnadu dated on 28th - 29th October 2023 and published in International Journal of Engineering Technology & Management Sciences.
- ◆ Published two National Patents:
 - 1) Rectangular Chemo-Stencil with Handler 2) Portable Desalination Device.
- ◆ Conducted certificate short term course under UGC-NSQF named "Solar Photovoltaic System" for T.Y.B.Sc. students.
- ◆ Delivered a lecture on "Applications of Derivative: Rolle's theorem & Lagrange's Mean Value Theorem" under the MoU signed with Department of Mathematics, MPASC College, Panvel, Dist. Raigad.

Dr. Shilpa Pawar

Dept. of Zoology

- ◆ Delivered a guest lecture on भारतीय संस्कृती व विज्ञान at N.S.S. Camp organized by K.V. College, Mulund at Vikramgad, Dist. Palghar
- ◆ Completed Refresher course in Zoology organized by Ramanujan College, University of Delhi, New Delhi.
- ◆ Worked as college coordinator in 56th Zonal level youth festival of University of Mumbai, Mumbai.
- ◆ Organization of Women Conclave on occasion of Birthday of Hon. Sharadchandraji Pawarsaheb.
- ◆ Organization of Leadership development Program on occasion of Birthday of Hon. Sharadchandraji Pawarsaheb.
- ◆ Organization of One day workshop for tribal women in collaboration with Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai.

Mr. S. A. Funde

Dept. of Physics

- ◆ Completed all the syllabus assign by department of Physics.
- ◆ Completed Course Work in Physics at KTHM college Nashik.
- ◆ Work as Resource person in staff enlightenment lecture "Use of ICT tools in Education".
- ◆ Worked as Convenor at one day workshop on "Career Opportunities in Astrophysics" and "Hands on training on Operation of Telescope."
- ◆ Worked as coordinator of Live show of Chandrayaan -III smooth landing on lunar surface show at college
- ◆ Worked as resource person at Mokhada Ashram School and given talk on Physics and training of Practicals.
- ◆ Worked as coordinator of extension activity at Mokhada Ashram school "Observation of Sky"
- ◆ Published one Patent
- ◆ Published on research paper in international journal.

Dr. Ayaj Shaikh

Dept. of Zoology

- ◆ Completed A Master Trainer Programme (MS DEED Level 2) organized by Indian Institute of Science Education Research (IISER), Pune and Maharashtra State Development Academy (MSFDA), Pune
- ◆ Completed Refresher course in Zoology organized by Ramanujan College, University of Delhi, New Delhi.
- ◆ Worked as Chief Conductor for the Karmaveer Vidya Prabodhini Examinations.
- ◆ Delivered lecture on "snakes and misbeliefs" in an awareness program organized by department of Zoology on occasion of Nagpanchami
- ◆ Delivered a guest lecture on "AIDS and Its preventive measures" at N.S.S. Camp organized by K.V. College, Mulund at Vikramgad, Dist. Palghar
- ◆ Delivered a guest lecture on "Stress management during Exams" at Tribal Boys Hostel, Mokhada, Dist. Palghar

Mr. A. J. Gavande

Dept. of Chemistry

- ◆ I have experience of working as Research Guide for Avishkar. The Title of the research topic in avishkar is Nickel and Cobalt Oxides as Green Catalyst for the Synthesis of Pyranopyrazoles.
- ◆ I have published one book chapter (ISBN 978-93-91033-59-0). The title of the chapter is 'Antoine Laurent de Lavoisier- The Father of Modern Chemistry.
- ◆ For last two years I have been working as coordinator of Scitech Soymate Project.
- ◆ I have registered for PhD.
- ◆ I have the experience of working for Member of criteria-III
- ◆ I have the experience of working for Member of NSS

Dr. Vilas B. Gade

Dept. of Chemistry

Following activities were conducted by me during academic year 2023-2024.

- Organized and conducted short term course named "Preparation of Household Products" for S.Y.B.Sc. students.
- Organized wallpaper exhibition named "Chemistry Season" on the occasion of 26th January 2024 in which 09 students of the department of chemistry were participated.
- Worked as a teacher coordinator for 18th Aavishkar Research Convention (Zonal Round) held at St. John College of Humanities and Sciences Palghar on 13-12-2023, in which 20 students with 10 projects were participated.
- Published national patent "Synthesis of Clustered and Porous Copper Oxide, a Sustainable Process Using a Concentrated Extract of the *Acacia concinna Plant*" on 22-12-2023.
- Sanctioned with institutional minor research project Mixed Oxides of Co & Cu for Green & Efficient Synthesis of Benzimidazole Derivatives for the year 2023-24 with amount 10,000/-
- Published a research paper entitled [EMIm][BH₃CN] Ionic Liquid as an Efficient Catalyst for the Microwave- Assisted One-Pot Synthesis of Triaryl Imidazole Derivatives in an international journal Letters in Organic Chemistry. (I. F.= 0.8)
- Published a research paper entitled One-pot protocol for the reductive amination of aldehydes using thiamine hydrochloride as a green catalyst under solvent-free condition in an international journal Synthetic Communications. (I. F.= 2.1)
- Published a research paper entitled Magnetite-supported montmorillonite (K10) (nanocat-Fe-Si-K10): an efficient green catalyst for multicomponent synthesis of amidoalkyl naphthol in an international journal RSC Advances. (I. F.= 3.9)

Mr. R. A. Kawale

Department of Chemistry

Following activities were conducted by me during

७० || संस्कृती
२०२३-२४

academic year 2022-2023.

- Worked as a chairman of the Criterion-1, feedback, Science Association, Staff Academy and Staff welfare committee.
- Sanctioned with institutional minor research project "Synthesis and Biological Evaluation of Novel Chromone Containing 1, 2, 3-Triazoles" for the year 2023-24 with amount 10000/-
- Published one research paper entitled New 1,2,3-Triazole-Tethered Chalcone Derivatives: Synthesis, Bioevaluation and Computational Study". DOI: <https://doi.org/10.1080/10406638.2023.2276239>
- Granted one patent entitled "SUBSTITUTED 1,2,3-TRIAZOLE COMPOUNDS AS AN ANTIOXIDANT AGENT" Application No. 202221061719 Patent No. : 457709
- Worked as a mentor of two students for Avishkar Competition

प्रा. पी. एल. नाडेकर

(मानसशास्त्र विभाग)

- लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य माखाविद्यालय येथे आयोजित आर्थिक साक्षरता या विषयावर झालेल्या वेबिनार मध्ये सहभाग नोंदविला.
- रयत शिक्षण संस्था, कर्मवीर विद्याप्रबोधिनीच्या वतीने दि.०४/०२/२०२४ रोजी झालेल्या रयत प्रज्ञा शोध परीक्षेसाठी लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय येथे पर्यवेक्षण केले.
- BRICS आणि रयत शिक्षण संस्था आयोजित आंतरराष्ट्रीय आंतरविद्याशाखीय सम्मेलनात जे. बी. वॉटसन यांचे मानसशास्त्रातील योगदान या विषयावर लेखाचे सादरीकरण केले.

प्रा. व्ही. जी. चोथे

(व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग)

- दि. १५/०९/२०२३ रोजी Investigating the Impact of Commerce On Research Methodology In Today's World या विषयावर पेटेंट मिळाले.
- रयत शिक्षण संस्था, कर्मवीर विद्याप्रबोधिनीच्या वतीने दि. ०४/०२/२०२४ रोजी झालेल्या रयत प्रज्ञा शोध परीक्षेसाठी

लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय
मोखाडा येथे पर्यवेक्षण केले.

* लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय
मोखाडा येथे आयोजित आर्थिक साक्षरता या विषयावर झालेल्या
वेबिनारमध्ये सहभाग नोंदविला.

* व्यवसाय अभ्यासक्रम विभागांतर्गत सन २०२३-२४ या वर्षात इयत्ता
११ वी १२ वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी Gramin First Foundation
संस्थेला क्षेत्र भेट दिली.

* अण्णासाहेब वर्तक महाविद्यालय वसई येथे HSC बोर्ड परीक्षा सन
२०२३-२४ चे बाह्य पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

* HSC बोर्ड परीक्षा फेब्रु/मार्च-२०२४ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

Mr. T. M. Paradke

Dept. of English

1. Presented research paper in ICSSRWRC Mumbai sponsored on day National conference on "National Education Policy 2020 on The Tribal Education" at Toshniwal Arts, Science College, Sengaoon Dist. Hingoli.
2. Participated in the 18th Avishkar Competition organized by University of Mumbai.
3. Organized Wallpaper exhibition on Literary Club on the occasion of 26th January 2024. There were 6 students participated in it.
4. Worked as Chairman of Sanskruti Magazine of the college.

Mr. P. R. Havale

Dept. of Zoology

- Worked as a member of organizing committee for an awareness programme on "snakes and misbeliefs" organized by Department of Zoology held on 21/08/2023.
- Worked as a member of organizing committee for different programs and competitions on the occasion of National Wildlife week organized by Department of Zoology.
- Organized and arbitrated the "Chess Competition" in college's Annual Sports Festival.
- Successfully organized "Health Check-up Camp" by Department of Zoology.

- Published a research article named "A comparative study of Butterfly Diversity in three selected sites in Ghodegaon, Maharashtra, India."

- Worked as a member of National Service Scheme committee and attended 7 days NSS camp at village Pulachiwadi Tal. Mokhada.

- Attended One Day Workshop on "Educate, Innovate, Elevate Workshop for Faculties on Holistic Implementation of NEP 2020" at Sonopant Dandekar College, Palghar.

Mr. K.K. Pardhi

Dept. of Zoology

- Worked as a member of organizing committee for an Awareness programme on "Snakes and Misbeliefs" organized by Department of Zoology held on 21/08/2023.
- Worked as a member of organizing committee for different programs and competitions on the occasion of National Wildlife week organized by Department of Zoology.
- Organized and arbitrated the "Chess Competition" in college's Annual Sports Festival.
- Successfully organized "Health Check-up Camp" by Department of Zoology.
- Published a research article named "A comparative study of Butterfly Diversity in three selected sites in Ghodegaon, Maharashtra, India."
- Successfully Completed a Minor Research Project entitled as "Butterfly diversity in and around college campus, Mokhada"
- Attended One Day Workshop on "Educate, Innovate, Elevate Workshop for Faculties on Holistic Implementation of NEP 2020" at Sonopant Dandekar College, Palghar.

Dr. Y. H. Ulvekar

Dept. of Economics

In academic year 2023-24, our college has sanctioned minor research project. The title of my minor research project is "A Study of Employment Status of Tribal Community in Mokhada Taluka District Palghar Maharashtra". In this year, I have

presented 01 research paper in international conference at Ramsheth Thakur College of Commerce and Science on 8th Dec. 2023. In academic year 2022-23, I have selected as a Member of CDC and Member BoS in following colleges;

1. Member College Development Committee (CDC) SMDL College, Kalamboli
2. Member Board of Study (BoS) Changu Kana Thakur College (Autonomous), New Panvel.

Mr. A. D. Vartha

Dept. of Physics

1.Participated in 1st Online Hands-on-Training on Rietveld Refinement of X-Ray Diffraction organized by Centre for Advanced Computational Studies, New Delhi, India. (9th – 15th January 2024)

2.Poster presented in the 28th International Conference on Nuclear Tracks and Radiation Measurements (28th ICNTRM-2023), which held at Guru Gobind Singh Indraprastha University (Govt. of NCT of Delhi), New Delhi, India during November, 6-10, 2023.

डॉ. एस. एच. जाधव

(इतिहास विभाग)

शैक्षणिक वर्ष 2023-24 या वर्षात अध्यापन कार्याबरोबरच सामाजिक व कौशल्यप्रधान बाबींसाठी मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयातील स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र, जिमखाना विभाग, पदव्युत्तर विभाग, NEP - 2020 या समित्यांचा प्रमुख म्हणून काम पूर्ण केले. या शैक्षणिक वर्षात दोन शोधनिबंध व एक पुस्तक घटक प्रकाशित केले.

- १) सातारा इतिहास संशोधन मंडळ, साताराच्या संशोधन ऑक्टोबर २०२३ या रिसर्च जर्नल मध्ये “मोखाडा परिसरातील (जिल्हा पालघर) विरगळ व मूर्तींचा अभ्यास” या विषयावर शोधनिबंध प्रकाशित.
- २) IDEAL, VOL – XI, ISSUE-II मार्च ऑगस्ट २०२३ या जर्नलमध्ये “वाशाळा तालुका मोखाडा (जिल्हा पालघर) येथील लेणी एक ऐतिहासिक स्थळ” या विषयावर शोध निबंध प्रकाशित
- ३) भारतीय महामानवांचा मानवतावाद डिसेंबर २०२३ या संपादकीय ग्रंथात “डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे शेतकरी व कामगारांच्या हिताचे कार्य आणि जागतिकीकरण” हा घटक प्रकाशित.

महाविद्यालयीन स्तरावरील लाघुसंशोधन प्रकल्प “आदिवासी समाजातील संस्कृती व कृषी व्यवस्थेचा अभ्यास (विशेष संदर्भ मोखाडा जव्हार तालुका)” हा प्रकल्प पूर्ण केला.

संशोधन कार्याबरोबरच कार्यशाळा, चर्चासत्र व इतर उपक्रमात सहभाग नोंदवला.

- १) मुंबई विद्यापीठ आणि शिक्षण सहसंचालक पनवेल विभाग आयोजित एकदिवसीय कार्यशाळा “नॅशनल एज्युकेशन पॉलिसी 2020 स्कूल कनेक्ट” या विषयावरील कार्यशाळेत सहभाग १८/०१/२०२४
- २) महाराष्ट्र शासन मुंबई विद्यापीठ व सोनोपंत दांडेकर महाविद्यालय, पालघर यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित “एज्युकेट इनोव्हेट इलेव्हेट इम्प्लिमेंटेशन ऑफ NEP” कार्यशाळेत सहभाग १० डिसेंबर २०२३
- ३) डॉ. शांतीलाल धनजी देवशी कला महाविद्यालय व वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, वाडा येथे “पुनर्मूल्यांकनासाठी बहिस्थ परीक्षक” म्हणून उपस्थिती ०२/०२/२०२४
- ४) महाराष्ट्र शासन विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, कोकण विभाग, पनवेल व मुंबई विद्यापीठ यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित “NEP - 2020 संवेदीकरण प्रशिक्षकांना प्रशिक्षण” सोनपंत दांडेकर महाविद्यालय पालघर येथील या विषयावरील कार्यशाळेत सहभाग १ व २ मार्च २०२४
- ५) Maulana Azad National Urdu University, UGC human resource development centre organised online “Refresher course in history” 26th September to 9th October 2024.

व्याख्यान

- १) भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जयंतीनिमित्त “डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : एका दृष्टिक्षेपात” या विषयावर महाविद्यालयात व्याख्यान दिले. १४ एप्रिल २०२३.
- २) जागतिक आदिवासी दिनानिमित्त ०९ ऑगस्ट २०२३ रोजी “आदिवासींचा इतिहास आणि त्यांच्या समोरील आव्हाने” या विषयावर व्याख्यान
- ३) महाविद्यालयातील नवप्रवेशित विद्यार्थी स्वागत समारंभ प्रमुख पाहुणे म्हणून “शिक्षणातून व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण” या विषयावर २६/०७/२०२३ रोजी मार्गदर्शन केले.
- ४) कर्मवीर जयंती सप्ताह 2023 च्या निमित्ताने “शिक्षण क्षेत्रातील आदर्श कर्मवीर भाऊराव पाटील” या विषयावर दिनांक २७/०९/२०२३ रोजी व्याख्यान दिले.

प्रा. आर. डी. घाटाळ

(मराठी विभाग)

- १) “पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी बोलींचा समाजभाषा वैज्ञानिक अभ्यास.” या विषयावर पीएच.डी. रजिस्ट्रेशन
- २) सांस्कृतिक विभागाचे सदस्य.
- ३) ‘संस्कृती’ वार्षिक अंकाचे सहसंपादक
- ४) १३ व्या श्रावणी कवी संमेलनाचे आयोजन
- ५) जव्हार नगर परिषद जव्हार जिल्हा पालघर भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची १३३ वी जयंती महोत्सव २०२४ जयंती महोत्सवातील राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेचे पर्यवेक्षक म्हणून काम पाहिले.
- ६) रयत शिक्षण संस्था, कर्मवीर विद्याप्रबोधिनीच्या वतीने दि. ४-२-२०२४ रोजी झालेल्या रयत प्रज्ञाशोध परीक्षेसाठी लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा येथे पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

Mr. M. R. Khambait

Dept. of Economics

In academic year 2023-24, I have attended & Participated in Workshop, Seminar and Conference. I have Published 01 Article & 1 Research Paper in Various International Journals. I have Conducted Short Term Course on ‘Agriculture Marketing’ in this academic year 2023-24.

Mr. S. R. Vhande

Dept. of Chemistry

In the academic year 2023-24 following activities satisfactorily conducted by me,

- Worked as Programme Officer in National Service Scheme (NSS) during the year
- Worked as Nodal Officer for All India Survey of Higher Education (AISHE) during the year.
- Worked as Coordinator in Red Ribbon Club (RRC) under the various activities conducted through NSS during the year.
- Worked as Nodal officer in Electoral Literacy Club (ELC) under Chief Election officer of Maharashtra

in various activities conducted by ELC during the year.

- Worked as Chief Supervisor of Karmaveer Vidyaprabodhani Examination conducted by Rayat Shikshan Sanstha's during the year.
- Delivered a guest lecture on Chemistry Tips for 12th Examination organised by Gonde Government Ashram School on 03 November 2023.
- Delivered a guest lecture for NSS Students of Disaster Management training programme on Disaster Day.
- Participated in the National Workshop on Practicing NET/SET Examination in Chemical Science. This event was jointly organized by School of Chemical Sciences and Association of Chemistry Teachers (ACT), Kavyatri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon in online mode from 19th July to 25th July 2023
- Participated in the “National E-Seminar on Intellectual Property Rights (IPR) and Patent Filing “organized by Innovation and Entrepreneurship Cell of Karmaveer Bhaurao Patil College on 23rd Oct. 2023.

Dr. A. N. Chandore

Dept. of Botany

- Dr. Chandore has successfully completed a major research project “Floristic studies on ephemeral and herbaceous plants of lateritic plateaus of Ratnagiri District (Maharashtra).” Funded by DST-SERB, New Delhi, Government of India.
- Dr. Chandore has successfully completed another minor research project of institute level entitled “Taxonomic study of family Cyperaceae in Konkan region of Maharashtra”
- One minor research project of University of Mumbai, entitled “Ex situ conservation of Syzygium stocksii (Duthie) Gamble: An Endangered Tree Species” is ongoing which is funded RGSTC, Government of Maharashtra.
- Dr. A. N. Chandore has sanctioned another major research project “Assistance to Botanic Garden (ABG) Programme (2023-24)” from MoEFCC, Government of India.

Details of Ph.D. Students: 04

No.	Name of students	Topic of Ph. D.	Status
1.	Mr. Nilesh Appaso Madhav	Taxonomic revision of some neglected genera of family Cypraceae in India	Ongoing
2.	Mr. Devidas Bhausaheb Borude	Floristic studies on ephemeral and herbaceous plants of lateritic plateaus of Ratnagiri District (Maharashtra)	Ongoing
3.	Mr. Anup Shankar Pansare	Morphological studies on family Cyperaceae in Konkan region of Maharashtra with special emphasis on nut characters	Ongoing
4.	Mr. Paresh Pandharinath Bhalekar	Floristic studies of Ratnagiri District, Maharashtra	Ongoing

General article Published:

1) “Kokanatil Jagatik Sataravaril 14 Vanaspati in Sakal Newspaper on 5th June 2023.

Research Profile of Department during academic year:

- Major Research Project sanctioned: 01
- Major Research Project completed: 01
- Minor Research Project ongoing: 01
- Minor Research Project completed: 01
- Patents Published: 02
- Research papers published in National/ International journal: 05
- Research papers presented in National / International Conferences: 05
- Book Published: 01
- Book Chapter: 01
- Resource person in Seminar / Conferences: 05
- Seminar / Conferences Workshop attended: 02
- Newspapers articles published: 01

Dr. S. G. Mengal

Dept. of Commerce

1. Awarded Ph.D. from Savitribai Phule Pune University, Pune, Thesis entitle, 'Financial Performance Analysis of Non-Government Organisations (NGOs) Working in Konkan Region' on 18th January, 2024.
2. Completed Minor Research Project entitled, 'Analysis of Impact of E-Commerce of Peoples of Mokhada Tehsil' of Institute Level.
3. Research papers presented in National / International Conference & Seminars: 03
4. Participation in One Day workshop on Educate, Innovate, Elevate on Holistic Implementation of NEP 2020 organized by Regional Joint Director, Higher Education, Konkan Region Panvel, University of Mumbai & S. D. M. College, Palghar on 10th December, 2023.
5. Participation in Samvaad An Orientation workshop to understand the Higher Education scenario in and around the Palghar District organized by Maharashtra State Faculty Development Academy & S. D. M. College, Palghar on 20th December, 2023.
6. Participation in Academic Leadership Programme organized by by Maharashtra State Faculty Development Academy, Pune from 12th to 16th March, 2024.

7. Patents

Sr. No.	Title of Patent	Date of Filing	Publication Date	Status	Level
1	Investigating The Impact of Commerce on Research Methodology in Today's World	4/06/2023	15/09/2023	Published	National
2	Digital Advertising and Marketing Strategies, Impact on Global Business	17/12/2023	12/01/2024	Published	National
3	Implementing A Big Data-Driven Human Resource Management System (HRMS) to Protect Sensitive Business Data	07/01/2024	09/02/2024	Published	National
4	Electronic Device for Digital Marketing	01/02/2024	15/02/2024	Granted	International

8. Research Papers Published

Sr. No.	Title of Research Paper	Name of Journal/ Book	Year of Publication	ISSN/ ISBN No.	Page No.
1	Job Satisfaction among Female Workers in Cooperative spinning Mills in Kolhapur District	The International Journal of Interdisciplinary Organizational Studies, Volume 19, Issue 1,	January-June, 2024	2324-7649	53-63
2	Challenges of Agriculture Marketing in Tribal Tehsil Mokhada	Bio Science Discovery, Volume 15, No. 1a	Jan. 2024	2229-3469	67-69
3	Marketing Automations: Impact & Benefits	Recent Trends in Commerce, Management, Accountancy and Business Economics	April 2024	978-81-968645-8-3	125-128

आम्ही रयत सेवक

वरिष्ठ विभाग

वाणिज्य विभाग

१. प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर
(एम.कॉम., बी. एड., एम.फील, पी.एचडी.)
२. प्रा. डॉ. एस. जी. मेंगळ
(एम.कॉम., बी.एड., सेट, पी.एचडी. जी.डी.सी. व ए.)
३. प्रा. एस. के. डामसे (एम.कॉम., सेट)

अर्थशास्त्र विभाग

१. प्रा. डॉ. वाय. एच. उलवेकर
(एम.ए., सेट, एम.फील, पी.एचडी, जी.डी.सी. व ए.)
२. प्रा. एम. आर. खंबाईत (एम.ए., एम.फील, सेट. बी.एड.)

इतिहास विभाग

१. प्रा. डॉ. एस. एच. जाधव (एम.ए., एम.फील, पी.एचडी., नेट, सेट, जे. आर. एफ., एल.एल.बी.)
२. प्रा. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे
(एम.ए., बी.पी.एड., नेट पी.एचडी.)
३. प्रा. डी. आर. भोये (एम.ए.सेट)

मराठी विभाग

१. प्रा. आर. डी. घाटाळ (एम. ए., सेट, बी.एड.)

इंग्रजी विभाग

१. प्रा. टी. एम. पराडके (एम.ए., सेट., बी.एड.)

मानसशास्त्र विभाग

१. प्रा. पी. एल. नाडेकर (एम.ए., सेट, बी.एड.)

प्राणीशास्त्र विभाग

१. प्रा. डॉ. एस. के. पवार (एम. एस्सी., पी.एचडी.)
२. प्रा.डॉ. ए. एल. शेख (एम.एस्सी., सेट, पी.एचडी.)
३. प्रा. पी. एच. हवाले (एम.एस्सी, सेट, नेट, गेट)
४. प्रा. के. के. पारधी (एम.एस्सी., सेट, गेट)

वनस्पतीशास्त्र विभाग

१. प्रा. एस. ई. सैंदनशिव (एम.एस्सी.)
२. प्रा. डॉ. ए. एन. चांदोरे (एम.एस्सी., पी.एचडी., एफ.आय.ए.ए.टी.)

रसायनशास्त्र विभाग

१. प्रा. डॉ. डी. आर. नागरगोजे (एम.एस्सी., सेट., नेट., पीएच.डी.)
२. डॉ. व्ही. बी. गाडे
(एम.एस्सी., सेट, नेट, जे. आर. एफ., पी.एचडी.)
३. प्रा. एस. आर. व्हंडे (एम.एस्सी., नेट)
४. प्रा. आर. ए. कवळे (एम.एस्सी., नेट)
५. प्रा. ए. जे. गावंडे (एम.एस्सी., सेट, गेट, बी.एड.)

भौतिकशास्त्र विभाग

१. प्रा. एस. ए. फुंदे (एम.एस्सी., सेट)
२. प्रा. ए. डी. वरठा (एम.एस्सी., नेट, जे. आर.एफ.)

गणितशास्त्र विभाग

१. प्रा. पी. के. पाटील (एम. एस्सी., बी.एड., सेट)

ग्रंथालय विभाग

१. प्रा. व्ही.एम. मोरे (ग्रंथपाल)
(एम. लिब. नेट, सेट)
२. श्री. आर. के. डोळस (ग्रंथालय परिचर)

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग

१. श्री. जे. ए. कुंभार (डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इंजि.)
२. श्री. एच. एम. महाले (बी. कॉम., बी.एड.)
३. श्री. पी. एस. खोसे (डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इंजि.)
४. श्री. प्रा. व्ही. जी. चोथे (एम.कॉम., डी.टी.एड.)
५. श्री. एस. एस. गायकवाड (भांडार लिपिक)
६. श्री. जी. आर. जाधव (शिपाई)

शिक्षकेतर कर्मचारी

१. श्री. डी. के. आहरे (मुख्य लिपिक व कार्यालय प्रमुख)
२. श्रीमती एम.एस. निंबारा (वरिष्ठ लिपिक)
३. श्री. आर. ए. सालुंके (प्रयोगशाळा परिचर)
४. श्री. ए. एच. भवारी (शिपाई)
५. श्री. जी. बी. दिघा (शिपाई)
६. श्रीमती जे. एच. कडू (शिपाई)
७. श्रीमती एल. एम. पाटील (शिपाई)

